Diodorus Siculus
Diodors Römische annalen
bis 302 a. Chr.

UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00108118 1

PA
3965
D3
1912

KLEINE TEXTE FÜR VORLESUNGEN UND ÜBUNGEN
HERAUSGEGEBEN VON HANS LIETZMANN

97

# DIODORS RÖMISCHE ANNALEN

## BIS 302 A. CHR.

SAMT DEM

## INEDITUM VATICANUM

HERAUSGEGEBEN

VON

A. B. DRACHMANN

PREIS 1,80 M.

BONN
A. MARCUS UND E. WEBER'S VERLAG
1912

## KLEINE TEXTE FÜR VORLESUNGEN UND ÜBUNGEN

HERAUSGEGEBEN VON HANS LIETZMANN

1 Das Muratorische Fragment und die monarchianischen prologe zu den evangelien, hrsg. v. H. Lietzmann. 2. Aufl. 16 S. 0.30 M.
2 Die drei ältesten Martyrologien, hrsg. v. H. Lietzmann. 2. Aufl. 18 S. 0.40 M.
3 Apocrypha I: Reste d. Petrusevangeliums, d. Petrusapocalypse u. d. Kerygma Petri, hrsg. v. E. Klostermann. 2. Aufl. 16 S. 0.30 M.
4 Ausgewählte Predigten I: Origenes homilie X über den propheten Jeremias, hrsg. v. E. Klostermann. 16 S. 0.30 M.
5 Liturgische Texte I: Zur gesch. d. orientalischen taufe u. messe im 2. u. 4. jahrh., ausgew. v. H. Lietzmann. 2. Aufl. 16 S. 0.30 M.
6 Die Didache, mit kritischem apparat hrsg. v. H. Lietzmann. 3. Aufl. 16 S. 0.30 M.
7 Babylonisch-assyrische Texte, übers. v. C. Bezold. I. Schöpfung und Sintflut. 2. Aufl. 24 S. 0.40 M.
8 Apocrypha II: Evangelien, hrsg. v. E. Klostermann. 2. Aufl. 21 S. 0.40 M.
9 Ptolemaeus Brief an die Flora, hrsg. v. A. Harnack. 10 S. 0.30 M.
10 Die Himmelfahrt des Mose, hrsg. v. C. Clemen. 16 S. 0.30 M.
11 Apocrypha III: Agrapha, slavische Josephusstücke, Oxyrhynchusfr. 1911 hrsg. v. E. Klostermann. 2. Aufl. 26 S. 0.50 M.
12 Apocrypha IV: Die apokryphen briefe des Paulus an die Laodicener und Korinther, hrsg. v. A. Harnack. 2. Aufl. 0.40 M.
13 Ausgewählte Predigten II: Fünf festpredigten Augustins in gereimter prosa, hrsg. v. H. Lietzmann. 16 S. 0.30 M.
14 Griechische Papyri, ausgewählt und erklärt v. H. Lietzmann. 2. Aufl. 32 S. 0.80 M.
15/16 Der Prophet Amos, Hebräisch und Griechisch, hrsg. v. J. Meinhold und H. Lietzmann. 32 S. 1.00 M.
17/18 Symbole der alten Kirche, ausgew. v. H. Lietzmann. 32 S. 0.80 M.
19 Liturgische Texte II: Ordo missae secundum missale romanum, hrsg. v. H. Lietzmann. 2. Aufl. 32 S. 0.40 M.
20 Antike Fluchtafeln, ausgew. u. erklärt v. R. Wünsch. 2. Aufl. 31 S. 0.70 M.
21 Die Wittenberger u. Leisniger Kastenordnung 1522, 1523, hrsg. v. H. Lietzmann. 24 S. 0.60 M.
22/23 Jüdisch-aramäische Papyri aus Elephantine sprachlich und sachlich erklärt v. W. Staerk. 2. Aufl. 38 S. 1.30 M.
24/25 Martin Luthers geistliche Lieder, hrsg. v. A. Leitzmann. 31 S. 0.60 M.
26/28 Lateinische christliche Inschriften mit einem anhang jüdischer inschriften, ausgewählt u. erklärt v. E. Diehl. 48 S. 1.20 M.
29/30 Res gestae divi Avgvsti, hrsg. u. erkl. v. E. Diehl. 2. Aufl. 40 S. 1.20 M.
31 Zwei neue Evangelienfragmente hrsg. u. erkl. v. H. B. Swete. 15 S. 0.40 M.
32 Aramäische Urkunden z. gesch. d. Judentums im VI u. V jahrh. vor Chr. sprachl. u. sachl. erkl. v. W. Staerk. 16 S. 0.60 M.
33/34 Supplementum Lyricum, neue bruchstücke von Archilochus Alcaeus Sappho Corinna Pindar ausgewählt u. erklärt v. E. Diehl. 2. Aufl. 44 S. 1.20 M.
35 Liturgische Texte III: Die konstantinopolitanische messliturgie vor dem IX jahrhundert v. A. Baumstark. 16 S. 0.40 M.

KLEINE TEXTE FÜR VORLESUNGEN UND ÜBUNGEN
HERAUSGEGEBEN VON HANS LIETZMANN

97

# DIODORS RÖMISCHE ANNALEN

## BIS 302 A. CHR.

SAMT DEM

## INEDITUM VATICANUM

HERAUSGEGEBEN

VON

A. B. DRACHMANN

BONN
A. MARCUS UND E. WEBER'S VERLAG
1912

## ABKÜRZUNGEN

P = cod. Patmius saec. X (b. XI—XVI; fehlt XIV 113—114, 5)
T = cod. Scorialensis Σ—III—5 saec. XIV (für XIV 113—114, 5; abschrift von P)
V = cod. Marcianus 375 saec. XII (b. XI—XV)
F = cod. Laurentianus 70,12 saec. XIV (b. XI—XX)
R = cod. Parisinus 1665 saec. XI (b. XVI—XX)
O = sämtliche massgebende hss. der betreffenden partie des textes
Peiresc. = cod. Peirescianus (der Constantin. excerpte)
D = Vindob. 79 C = Vat. 130 S = Vat. 996 T = Laur. 70, 1 (für I 4—5)

---

f = Fasti (d. h. die sonstige überlieferung üb. die röm. jahresbeamten)
fH = Fasti Hellenici (die sonstige überlieferung üb. die griech. jahresbeamten)

---

Bader = B., De Diod. rer. Rom. auctt. (einl. § 6)
Binneboessel = B., Untersuchungen usw. (einl. § 12)
Burger I = B., Verh. Amsterd. 1891 (einl. § 13)
Burger II = B., Verh. Amsterd. 1898 (einl. § 12)
Burger Mn. = B., Mnemos. XVI (einl. § 13)
Costa = C., I fasti cons. Rom. (einl. § 8)
Kaerst = K., Krit. Untersuch. usw. (einl. § 12)
Leuze = L., Röm. Jahrzähl. (einl. § 8)
Mommsen RF = Mommsen Röm. Forschungen
RE = Pauly-Wissowa, Realencyclopädie

LIBRARY
FEB - 7 1967
UNIVERSITY OF TORONTO
PA
3965
D3
1912

I 4. Διόπερ ἡμεῖς ὁρῶντες ταύτην τὴν ὑπόθεσιν χρησιμωτάτην μὲν οὖσαν, πολλοῦ δὲ πόνου καὶ χρόνου προσδεομένην, τριάκοντα μὲν ἔτη περὶ αὐτὴν ἐπραγματεύθημεν, μετὰ δὲ πολλῆς κακοπαθείας καὶ κινδύνων ἐπήλθομεν πολλὴν τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, ἵνα τῶν τε ἀναγκαιοτάτων καὶ πλείστων μερῶν αὐτόπται γενηθῶμεν· πολλὰ γὰρ παρὰ τὰς ἀγνοίας τῶν τόπων διήμαρτον οὐχ οἱ τυχόντες τῶν συγγραφέων ἀλλά τινες καὶ τῶν τῇ δόξῃ πεπρωτευκότων. ἀφορμῇ δὲ πρὸς τὴν 2
ἐπιβολὴν ταύτην ἐχρησάμεθα μάλιστα μὲν τῇ πρὸς τὴν πραγματείαν ἐπιθυμίᾳ, δι' ἣν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ δοκοῦν ἄπορον εἶναι τυγχάνει συντελείας, ἔπειτα καὶ διὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ χορηγίαν τῶν πρὸς τὴν ὑποκειμένην ὑπόθεσιν ἀνηκόντων. ἡ γὰρ 3
ταύτης τῆς πόλεως ὑπεροχὴ διατείνουσα τῇ δυνάμει πρὸς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης ἑτοιμοτάτας καὶ πλείστας ἡμῖν ἀφορμὰς παρέσχετο παρεπιδημήσασιν ἐν αὐτῇ πλείω χρόνον. ἡμεῖς 4
γὰρ ἐξ Ἀγυρίου τῆς Σικελίας ὄντες, καὶ διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ πολλὴν ἐμπειρίαν τῆς Ῥωμαίων διαλέκτου περιπεποιημένοι, πάσας τὰς τῆς ἡγεμονίας ταύτης πράξεις ἀκριβῶς ἀνελάβομεν ἐκ τῶν παρ' ἐκείνοις ὑπομνημάτων ἐκ πολλῶν χρόνων τετηρημένων. πεποιήμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ἱστορίας 5
ἀπὸ τῶν μυθολογουμένων παρ' Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, ἐξετάσαντες τὰ παρ' ἑκάστοις ἱστορούμενα κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐφ' ὅσον ἡμῖν δύναμις.

1—30 s. 4 Leuze 3—11. 75. Costa I 1, 171—79. 206 ff.

3 δὲ πολλῆς DTS: πολλῆς δὲ C 5 τε om. vulg. 7 τῶν συγγραφέων DCT: μόνον S 8 τινες — δόξῃ DT: καί τινες τῶν τῇ δόξῃ C καὶ τῶν τῇ δόξῃ τινές S 9 ἐπιβουλὴν S 11 διὰ — χορηγίαν codd: τῇ ἐν ῥώμῃ χορηγίᾳ Hertlein 16 ἀγυρρίου Cpc: ἀργυρίου Cac ἀγγυρίου DT ἀργυρίου S | τῆς DT: τὸ γένος τῆς CS 18 τῆς om. DT | ταύτης] + καὶ DT 21 τε om. S 23 δύναμις] ἡ δόν. S

ἐπεὶ δ' ἡ μὲν ὑπόθεσις ἔχει τέλος, αἱ βίβλοι δὲ μέχρι τοῦ νῦν ἀνέκδοτοι τυγχάνουσιν οὖσαι, βούλομαι βραχέα προδιορίσαι περὶ ὅλης τῆς πραγματείας. τῶν γὰρ βίβλων ἡμῖν ἓξ μὲν αἱ πρῶται περιέχουσι τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις καὶ μυθολογίας, καὶ τούτων αἱ μὲν προηγούμεναι τρεῖς τὰς βαρβαρικάς, αἱ δ' ἑξῆς σχεδὸν τὰς τῶν Ἑλλήνων ἀρχαιολογίας· ἐν δὲ ταῖς μετὰ ταύτας ἕνδεκα τὰς ἀπὸ τῶν Τρωικῶν κοινὰς πράξεις ἀναγεγράφαμεν ἕως τῆς Ἀλεξάνδρου τελευτῆς. ἐν δὲ ταῖς ἑξῆς εἴκοσι καὶ τρισὶ βίβλοις τὰς λοιπὰς ἁπάσας κατετάξαμεν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ συστάντος πολέμου Ῥωμαίοις πρὸς Κελτούς, καθ' ὃν ἡγούμενος Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ ὁ διὰ τὰς πράξεις προσαγορευθεὶς θεὸς κατεπολέμησε μὲν τὰ πλεῖστα καὶ μαχιμώτατα τῶν Κελτῶν ἔθνη, προεβίβασε δὲ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ῥώμης μέχρι τῶν Βρεττανικῶν νήσων· τούτου δ' αἱ πρῶται πράξεις ἐπετελέσθησαν Ὀλυμπιάδος τῆς ἑκατοστῆς καὶ ὀγδοηκοστῆς κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος, ἐπ' ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἡρώδου. τῶν δὲ χρόνων τούτων περιειλημμένων ἐν ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ τοὺς μὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν οὐ διοριζόμεθα βεβαίως διὰ τὸ μηδὲν παράπτυγμα παρειληφέναι περὶ τούτων πιστευόμενον, ἀπὸ δὲ τῶν Τρωικῶν ἀκολούθως Ἀπόλλωνι τῷ Ἀθηναίῳ τίθεμεν ὀγδοήκοντ' ἔτη πρὸς τὴν κάθοδον τῶν Ἡρακλειδῶν, ἀπὸ δὲ ταύτης ἐπὶ τὴν πρώτην Ὀλυμπιάδα δυσὶ λείποντα τῶν τριακοσίων καὶ τριάκοντα, συλλογιζόμενοι τοὺς χρόνους ἀπὸ τῶν ἐν Λακεδαίμονι βασιλευσάντων, ἀπὸ δὲ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Κελτικοῦ πολέμου, ἣν τελευτὴν πεποιήμεθα τῆς ἱστορίας, ἑπτακόσια καὶ τριάκοντα· ὥστε τὴν ὅλην πραγματείαν ἡμῶν τετταράκοντα βίβλων οὖσαν περιέχειν ἔτη δυσὶ λείποντα τῶν χιλίων ἑκατὸν τετταράκοντα, χωρὶς τῶν χρόνων τῶν περιεχόντων τὰς πρὸ τῶν Τρωικῶν πράξεις.

VII 4. Ὅτι τῆς Τροίας ἁλούσης Αἰνείας μετά τινων καταλαβόμενος μέρος τῆς πόλεως τοὺς ἐπιόντας ἠμύνετο.

31—13 s. 5 Lycophr. 1263. Schol. Veron. Aen. 2, 717. [Xenoph.] de venat. 1, 15. Orig. gent. Rom. 9. — Wissowa Ges. Abhdl. 108

2 προσδιορίσαι DT 4 μὲν om. DT 6 ἀρχαιολογίας] + παρειλήφασιν S 9 πάσας C 10 συνστάντος C 13 καὶ om. S 16 ἄρχοντος] + δ' C ἀρχοῦντος S 18 πρὸ] πρὸς T | διωριζόμεθα S

τῶν δὲ Ἑλλήνων ὑποσπόνδους τούτους ἀφέντων καὶ συγχωρησάντων ἑκάστῳ λαβεῖν ὅσα δύναιτο τῶν ἰδίων, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἄργυρον ἢ χρυσὸν ἤ τινα τῆς ἄλλης πολυτελείας ἔλαβον, Αἰνείας δὲ τὸν πατέρα γεγηρακότα τελείως ἀράμενος ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐξήνεγκεν· ἐφ' ᾧ θαυμασθεὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἔλαβεν 2
ἐξουσίαν πάλιν ὃ βούλοιτο τῶν οἴκοθεν ἐκλέξασθαι. ἀνελο- 3
μένου δ' αὐτοῦ τὰ ἱερὰ τὰ πατρῷα, πολὺ μᾶλλον ἐπαινεθῆναι συνέβη τὴν ἀρετήν, καίπερ ὑπὸ πολεμίων ἐπισημασίας τυγχάνουσαν· ἐφαίνετο γὰρ ὁ ἀνὴρ ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις 4
πλείστην φροντίδα πεποιημένος τῆς τε πρὸς γονεῖς ὁσιότητος καὶ τῆς πρὸς θεοὺς εὐσεβείας. διόπερ φασὶν αὐτῷ συγχωρηθῆναι μετὰ τῶν ὑπολειφθέντων Τρώων ἐκχωρῆσαι τῆς Τρωάδος μετὰ πάσης ἀσφαλείας καὶ ὅπου βούλεται.

VII 5. Ἔνιοι μὲν οὖν τῶν συγγραφέων πλανηθέντες ὑπέλαβον τοὺς περὶ τὸν Ῥωμύλον ἐκ τῆς Αἰνείου θυγατρὸς γεννηθέντας ἐκτικέναι τὴν Ῥώμην· τὸ δ' ἀληθὲς οὐχ οὕτως ἔχει, πολλῶν μὲν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τοῦ τ' Αἰνείου καὶ Ῥωμύλου γεγονότων βασιλέων, ἐκτισμένης δὲ τῆς πόλεως κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς ἑβδόμης Ὀλυμπιάδος· αὕτη γὰρ ἡ κτίσις ὑστερεῖ τῶν Τρωικῶν ἔτεσι τρισὶ πλείω τῶν τετρακοσίων καὶ τριάκοντα. Αἰνείας γὰρ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς 2
Τροίας ἐτῶν τριῶν παρελθόντων παρέλαβε τὴν τῶν Λατίνων βασιλείαν, καὶ κατασχὼν τριετῆ χρόνον ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη καὶ τιμῶν ἔτυχεν ἀθανάτων. τὴν δ' ἀρχὴν διαδεξάμενος Ἀσ- 3
κάνιος υἱὸς ἔκτισεν Ἄλβαν τὴν νῦν καλουμένην Λόγγαν, ἣν ὠνόμασεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ τότε μὲν Ἄλβα καλουμένου, νῦν δὲ Τιβέρεως ὀνομαζομένου. περὶ δὲ τῆς προσηγορίας 4

**14** VII 5, 1—5 ist auch bei Eusebios (armenisch) erhalten, mit flg. einleitung: „Wohlan denn nun, lasset uns auch noch zu einem andern gewährsmann derselben dinge übergehend uns wenden, das ist Diodoros, der alle büchereien in ein und denselben allvereinenden stapelplatz zusammengetragen hat; denn auch der Römer geschichte beschreibt er in seinem VII. buche nach folgendem wortlaute." [Karst s. 136.] **14—21** Serv. ad Aen. 1, 273. Dion. Hal. 1, 73. Plut. Rom. 2. — Mommsen Chronol. 152; RF II 268. Ed. Meyer RhM 37, 614. L. Cohn Philol. 42, 9. Bader 53 **19** Das datum stimmt nicht zu D.s sonstiger rechnung: Leuze 105. 173. Costa I 1, 170 **20** Die zahl stimmt nicht zu den folgenden teilzahlen: Bader 57. Trieber Herm. 29, 139. Schwartz Gött. Abhdl. 40, 1895, 4. Costa I 1, 180 **21—24** Dion. Hal. 1, 64 **27—11** s. 6 Fab. fr. 3. 4. Dio Cass. fr. 4, 5. Varro l. L. 5, 144

ταύτης Φάβιος (fr. 4) ὁ τὰς Ῥωμαίων πράξεις ἀναγράψας ἄλλως μεμυθολόγηκε. φησὶ γὰρ Αἰνείᾳ γενέσθαι λόγιον, τετράπουν αὐτῷ καθηγήσασθαι πρὸς κτίσιν πόλεως· μέλλοντος δ' αὐτοῦ θύειν ὗν ἔγκυον τῷ χρώματι λευκήν, ἐκφυγεῖν ἐκ τῶν χειρῶν καὶ διωχθῆναι πρός τινα λόφον, πρὸς ὃν κομισθεῖσαν τεκεῖν τριάκοντα χοίρους. τὸν δὲ Αἰνείαν τό τε παράδοξον θαυμάσαντα καὶ τὸ λόγιον ἀνανεούμενον ἐπιχειρῆσαι μὲν οἰκίσαι τὸν τόπον, ἰδόντα δὲ κατὰ τὸν ὕπνον ὄψιν ἐναργῶς διακωλύουσαν καὶ συμβουλεύουσαν μετὰ τριάκοντα ἔτη κτίζειν, ὅσοσπερ ὁ τῶν τεχθέντων ἀριθμὸς ἦν, ἀποστῆναι [δὲ] τῆς προθέσεως.

6 „Nach Ênias' tode habe Askanios, der sohn desselben, als er die regierung übernommen hatte, sodann nach verlauf von 30 jahren den hügel bebaut, und den namen der stadt geheissen Alban, nach der farbe der sau; die Latiner nämlich nennen nach ihrer sprache „die weisse" alban. Er habe derselben noch einen andern namen beigelegt, Longa, was verdolmetscht heisst „die lange", von wegen dass
7 sie in die breite eng und in die länge gross war." — Und hieran anschliessend sagt er weiter fortfahrend: „Askanios machte zur stadt des königtums Alban; und nicht wenige von den umliegenden ansiedelungen stürzte er; er ward ein hochansehnlicher mann; und verstarb nach einer regierung von 38 jahren.

8 Und nach dem ende fiel ein zank unter die menge, wegen zweier um das königtum miteinander streitender. Julios nämlich, da er der sohn des Askanios war, behauptete:

---

12—11 s. 9 Liv. 1, 3. Dion. Hal. 1, 64. 65. 70. 71. Ov. Fast. 4, 37—53; Metam. 14, 609—22. Orig. gent. Rom. 17—19. Serv. Aen. 6, 760—67. App. reg. 1. Dio. Cass. b. Zon. 7, 1 u. b. Tzetzes ad Lycophr. 1232 (s. 5 Boissev.). Euseb. Chron. s. 139. 149. 172ff. Karst; s. 53. 57 Schöne I. Cassiod. s. 592 Mo. Chronogr. 354 s. 644 Mo. Scriptt. rer. myth. lat. I 63 Bode. — Trieber Herm. 29, 124—42. Païs St. di Roma I 1, 185. Costa I 1, 180—93 25 vgl. fr. VII 6. — Costa, Riv. di St. Ant. 11, 2, 237. 3—4, 2

---

3 καθηγήσεσθαι Wesseling 8 οἰκίσαι Wesseling: οἰκῆσαι 10 δὲ del. mg. ed. Goari; δὴ v. Gutschmid 22 ansiedelungen] „besiedler" codd.

Mir kommt zu die väterliche herrschaft. Und Silvios, bruder des Askanios und weiterer sohn des Ênias, aus der Lavinia, der tochter des Latinos, während hingegen Askanios des Ênias sohn von dessen erster gemahlin, der Iliaderin, war, behauptete: Mir ist es zustehend. Diesem nämlich war nach Ênias' tode nachstellung bereitet worden von Askanios; weil er deshalb als knabe erzogen worden war im gebirge, von einigen rinderhirten, ward er Silvios geheissen nach dem namen des berges der Latiner, den sie Silva hiessen. Während sie also auf beiden seiten sich stritten, erlangte durch wahl der menge Silvios das königtum. Julios aber, verlustig gegangen des fürstentums, wurde in das hohepriestertum eingesetzt, und war wie ein zweiter könig; von welchem her, sagen sie, noch bis auf heute bestehe zu Rom das Julische geschlecht.

Silvios schuf in der herrschaft keine verzeichnenswerte 9
tat; und endete regiert habend 49 jahre. In dessen herrschaft folgte desselben sohn Ênias, dessen beiname Silvios hiess; und herrschte mehr als 30 jahre. Nach dem regierte Latinos, welcher Silvios geheissen war, 50 jahre. Dieser, in den geschäften und im kriege tüchtig befunden, verwüstete das angrenzende gebiet, und gründete die alten städte, die ehemals sogenannten der Latiner, 18: Tibura, Prenestos, Gabius, Tyskulos, Kôra, Pometia, Lanuvios, Labikas, Skaptia, Satrikos, Ar(i)kia, Telena, Krostomeria, Keninos, Phreggla, K(a)merios, Medyllion, Boilos, das einige Bolas schreiben.

**23** Orig. gent. Rom. 17. Plin. h. n. 3, 68. — Mommsen Ges. Schr. V 83. Seeck RhM 37, 599

**1—5** „und Silvios, bruder des Askanios und sohn des Ênias und der Silvia, der ersten frau des Latinos, sagte" codd. **8** „nach dem namen des berges, der bei den Latinern Silva geheissen war" cj. Karst **17** 49] *XXIX* Dion., al. **19** mehr als 30] *XXXI* Dion. ⟨*uno*⟩ *plus quam XXX* Holzapfel RChr 276 Diodorum scripsisse *XXXIV* susp. Trieber 139 **22** die—**23** Latiner] h. e. *priscorum Latinorum;* cfr. Mommsen Ges. Schr. V 83 **24** Kabius codd. | tiskalos codd. | kometia codd. *Camena* nescio quis (Karst p. 265) **25** okostomeria codd. | phlegena codd. *Ficulea*? Mommsen l. l. 82 *Fidena* Nissen It. Landesk. II 605 (*Fregellae* vix verum; *Fregenae* nescio quis ap. Karst l. l.) **26** mediplion codd. | schreiben] „nennen" cod. G. — Nomina Graece sic fere restitui possunt:

10 Nach des Latinos ende ward erwählt zum könig desselben sohn Albas Silvios, der herrschte 38 jahre. Nach welchem regierte Epitos Silvas, 26 jahre. Nach dessen tode ersetzte ihn im königtum Kapis, der regierte dreissig weniger zwei jahre. Und nach diesem Kalpet, desselben sohn: und er regierte 13 jahre. Ferner Tiberios Silvios, 8 jahre. Dieser zog gegen die Tyrgner mit heeresmacht; und während er über den Albanfluss setzte das heer, stürzte er in den stromwirbel, fand den tod; woher auch der name des flusses Tiberios genannt ward. Und nach dessen ende regierte Agripas über die Latiner, eines über vierzig jahre. Und nach diesem Aramulios Silvios, ein jahr unter zwanzig.

11 Von diesem sagen sie, dass er alle tage seines lebens übermütig gewesen, und in widerspenstiger auflehnung selbst gegen Aramazds macht gestritten: der jeweils zur zeit der früchte, da donnerschläge häufig und heftig waren, befehl gab den heertruppen, mit den schwertern die schilde zu schlagen, einhellig, auf einen befehl hin; und schätzte, dass der schall, der hieraus entstünde, gewaltiger wäre als der des donners. Weshalb er denn auch die rächende strafe gezahlt seines übermutes gegen die götter, von blitzstrahlen zerschmettert, während sein ganzes haus im Albanersee unterging. Es zeigen die spuren davon bis auf heute die Römer, die am see angesiedelt sind, säulen durch das wasser emporscheinend von den dort unten irgend in der tiefe stehenden königlichen häusern.

12 Nach diesem wurde Avgntios gewählt, der 7 über 30

---

**6** Serv. Aen. 8, 330 **13** vgl. fr. VII 7

---

Τίβουρα, Πραίνεστον, Γαβίους, Τύσκλον, Κόραν, Πωμητίαν, Λανούιον, Λαβίκας, Σκαπτίαν, Σάτρικον, Ἀρικίαν, Τέλληναν(?), Κροστομερίαν, Καίνινον, ....., Καμέριον, Μεδόλλιον, Βόιλον (Βώλας, h. e. *Bovillas*, cfr. Hülsen RE III 667)

**2** 38] *XXXIX* Dion. **3** Epitos] Κάπετος Dion. *Atys* Liv. Cfr. Trieber 127. 137. **4** Kapis] *apis* codd. *Capys* cett. **5** Kalpet] *Capetus* Liv., Ov. met. **6** Tiberios] *Tiberinus* cett. (praeter Orig. g. R. et Sync. p. 184) **10** Tiberios] *tiberis* cod. G **12** Aramulios] Ῥωμύλος Diod. VII 7 (cfr. Trieber 135) *Romulus* Liv. *Remulus* Ov. Ἀλλώδιος (h. e. Ἀμόλιος, cfr. Trieber 130) Dion. Ἀμούλιος Dio Cass. 4, 10 **23** spuren] „überreste" cj. Karst **27** Aventios] *Aventinus* cett.

jahre herrschte. In einem kriege irgend mit den grenznachbarn in die enge getrieben, zog er sich unter den Aventioshügel zurück, woher der name des hügels Aventios geheissen wurde. Ihn ersetzte, als er gestorben, in der herrschaft desselben sohn Prokas Silvios; und regierte 3 jahre über 20. Bei dessen ende bemächtigte sich sein jüngerer sohn Amolios gewaltsam der herrschaft, da in ferne gegenden irgend gezogen war Nomitôr, welcher desselben älterer bruder und leiblicher war. Amolios regierte wenig mehr als 43 jahre; durch Remos und Romilos, welche Rom erbauten, ward er getötet.". [Georg. Syncellus p. 194; Euseb. Chron. ed. Karst (Lips. 1911) p. 136—39.]

VII 6. Ὅτι μετὰ τὴν Αἰνείου τελευτὴν Σιλούιος ἐπεβουλεύθη ὑπὸ Ἀσκανίου νήπιος ὤν. τραφεὶς δὲ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὑπό τινων βουκόλων Σιλούιος ὠνομάσθη, τῶν Λατίνων τὸ ὄρος σιλούαν ὀνομαζόντων. [Excerpt. Const. III 197; cfr. fr. 5, 8.]

VII 7. Ὅτι Ῥωμύλος Σιλούιος παρ' ὅλον τὸν βίον ὑπερήφανος γενόμενος ἡμιλλᾶτο πρὸς τὸν θεόν. βροντῶντος γὰρ αὐτοῦ κελεύειν τοὺς στρατιώτας ταῖς σπάθαις τύπτειν τὰς ἀσπίδας ὑφ' ἑνὸς συνθήματος καὶ λέγειν ὡς ὁ παρ' ἑαυτῶν γινόμενος ψόφος εἴη μείζων. διὸ κεραυνωθῆναι. [Excerpt. Const. II 1, 212; cfr. fr. 5, 11.]

VIII 2. Καὶ μὴ συγχωρηθείσης μηδὲ λαθραίας συμπλοκῆς πρὸς ἄνδρα· μηδένα γὰρ οὕτω παραφρονήσειν ὥστ' ἐφημέρου χάριν ἡδονῆς τὰ μακαριζόμενα τοῦ βίου παντὸς ἀντικαταλλάξασθαι. [Excerpt. Const. IV 274.]

VIII 3. Ὅτι Νεμέτωρ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ στερηθεὶς τῆς βασιλείας, ὃς Ἀμόλιος ἐκαλεῖτο, ἐβασίλευσε δὲ Ἀλβανῶν, τοὺς ἰδίους υἱωνοὺς παρ' ἐλπίδας ἀναγνωρίσας Ῥέμον καὶ Ῥωμύλον, ἐπεβούλευσε κατὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ περὶ ἀναιρέσεως.

**24** das fragment wird gewöhnlich auf Rhea Silvia bezogen **28** Dion. Hal. 1, 83, 3. — Mommsen Ges. Schr. IV 8

**5** *Porkas* codd. **10** 43] *XLII* Dion. **19** ἡμιλλᾶτο Valesius: ἡμιλλεῖτο **20** ἐκέλευε Valesius **21** ἀφ' Dindorf | αὐτῶν Valesius **22** ἐκεραυνώθη Salmasius **24** μηδὲ Krebs: μήτε **29** ἐβασίλευε Bekker **30** υἱωνοὺς Feder: υἱοὺς

δ καὶ γέγονεν· μεταπεμψάμενοι γὰρ τοὺς νομεῖς ὥρμησαν ἐπὶ τὰ βασίλεια, καὶ ἐντὸς τῶν θυρῶν εἰσεβιάσαντο, καὶ (τοὺς) ὑφισταμένους ἀνῄρουν, ὕστερον δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Ἀμόλιον. [Excerpt. Const. III 198.]

VIII 4. Ὅτι τούτων ἐκτεθέντων, ἐπειδὴ τοῦ χρόνου προϊόντος ἠνδρώθησαν, πολὺ διέφερον τῶν ἄλλων κάλλει καὶ ῥώμῃ. διὸ καὶ πᾶσι τοῖς ποιμνίοις ἀσφάλειαν παρείχοντο, ῥᾳδίως τοὺς λῃστεύειν εἰωθότας ἀποκρουόμενοι καὶ πολλοὺς μὲν ἀναιροῦντες τῶν ἐπιθεμένων, ἐνίους δὲ καὶ ζῶντας συλλαμβάνοντες. χωρὶς δὲ τῆς ἐν τούτῳ φιλοτιμίας ὑπῆρχον ἅπασι τοῖς πλησίον νομεῦσι προσφιλεῖς, ταῖς τε ὁμιλίαις συνόντες καὶ τὸν ἑαυτῶν τρόπον μέτριον καὶ κοινὸν τοῖς δεομένοις ἀναδεικνύντες. διὸ καὶ τῆς πάντων ἀσφαλείας ἐν τούτοις κειμένης, οἱ πλεῖστοι τούτοις ὑπετάττοντο καὶ τὸ παραγγελλόμενον ἐποίουν, συντρέχοντες εἰς οὓς προστάξαιεν τόπους. [Excerpt. Const. II 1, 213.]

VIII 5. Ὅτι ὀρνιθευομένων Ῥέμου καὶ Ῥωμύλου περὶ οἰκισμοῦ πόλεως, καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν μερῶν διοσημείαν γενέσθαι φασὶ καταπλαγέντα τὸν Ῥέμον ἐπιφθεγξάμενον εἰπεῖν τῷ ἀδελφῷ ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ πόλει πολλάκις ἐπαριστέροις βουλεύμασιν ἐπιδέξιος ἀκολουθήσει τύχη· προπετῶς γὰρ αὐτοῦ τὸν ἄγγελον ἀποστείλαντος καὶ τὸ καθ' αὑτὸν μέρος ὅλως ἡμαρτηκότος, ὑπὸ ταὐτομάτου διορθώσασθαι τὴν ἄγνοιαν. [Excerpt. Const. IV 274.]

VIII 6. Ὅτι ὁ Ῥωμύλος κτίζων τὴν Ῥώμην τάφρον περιέβαλε τῷ Παλατίῳ κατὰ σπουδήν, μή τινες τῶν περιοίκων ἐπιβάλωνται κωλύειν αὐτοῦ τὴν προαίρεσιν. ὁ δὲ Ῥέμος βαρέως φέρων ἐπὶ τῷ διεσφάλθαι τῶν πρωτείων, φθονῶν δὲ ταῖς εὐτυχίαις τοῦ ἀδελφοῦ, προσιὼν τοῖς ἐργαζομένοις ἐβλασφήμει· ἀπεφήνατο γὰρ στενὴν εἶναι τὴν τάφρον, καὶ ἐπισφαλῆ ἔσεσθαι τὴν πόλιν, τῶν πολεμίων ῥᾳδίως αὐτὴν ὑπερβαινόντων.

---

5 Cic. r. p. 2, 2, 4. Plut. Rom. 6 17 Dion. Hal. 1, 86. Plut. Rom. 9, 6. Orig. gent. Rom. 23. Ined. Vat. V. 25 Dion. Hal. 1, 87, 4. Plut. Rom. 10

---

2 suppl. Müller 18—19 lacunosa esse significavit Dindorf
23 διωρθῶσθαι Dindorf 31 ῥᾳδίως ⟨ἂν⟩ αὐτὴν v. d. Meij

ὁ δὲ Ῥωμύλος ὀργισάμενος ἔφη· „παραγγελῶ πᾶσι τοῖς πολί- 2
ταις ἀμύνασθαι τὸν ὑπερβαίνειν ἐπιχειροῦντα“. καὶ πάλιν
ὁ Ῥέμος τοῖς ἐργαζομένοις ὀνειδίζων ἔφη στενὴν κατασκευάζειν
τὴν τάφρον· εὐχερῶς γὰρ ὑπερβήσεσθαι τοὺς πολεμίους· καὶ
γὰρ αὐτὸς ῥᾳδίως τοῦτο πράττειν· καὶ ἅμα ταῦτα λέγων
ὑπερήλατο. ἦν δέ τις Κέλερος, εἷς τῶν ἐργαζομένων, ὃς 3
ὑπολαβών „ἐγὼ δὲ“ φησὶν „ἀμυνοῦμαι τὸν ὑπερπηδῶντα κατὰ
τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως“, καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ἀνέτεινε
τὸ σκαφεῖον καὶ πατάξας τὴν κεφαλὴν ἀπέκτεινε τὸν Ῥέμον.
[Excerpt. Const. IV 274.]

VIII 14. Ὅτι Πομπίλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς πάντα
τὸν τοῦ ζῆν χρόνον ἐν εἰρήνῃ διετέλεσεν. λέγουσι δέ τινες
ἀκουστὴν γενόμενον Πυθαγόρου παρ' ἐκείνου λαβεῖν τά τε
περὶ θεῶν νομοθετήματα καὶ πολλὰ διδαχθῆναι, δι' ὧν ἐπι-
φανὴς ἀνὴρ ἐγένετο καὶ βασιλεὺς ἠρέθη μετάπεμπτος. [Excerpt.
Const. II 1, 215.]

VIII 25. Ὅτι ἐπὶ Ὀστιλλίου Τύλλου τοῦ Ῥωμαίων
βασιλέως Ἀλβανοὶ τὴν αὔξησιν τῶν Ῥωμαίων ὑφορώμενοι
καὶ ταπεινῶσαι τούτους βουλόμενοι, προσεποιήσαντο ἐπὶ τῆς
ἑαυτῶν χώρας γεγονέναι λῃστὰς Ῥωμαίους, καὶ ἔπεμψαν εἰς
Ῥώμην πρεσβευτὰς τοὺς τὸ δίκαιον αἰτήσοντας, εἰ δὲ μὴ
προσέχωσι πόλεμον καταγγελοῦντας. Ὀστίλλιος δ' ὁ τῶν 2
Ῥωμαίων βασιλεὺς πυθόμενος ὡς ζητοῦσι πρόφασιν πολέμου,
τοῖς μὲν φίλοις παρήγγειλε τοὺς πρέσβεις ἐκδέξασθαι καὶ
παρακαλεῖν ἐπὶ ξενίαν, αὐτὸς δὲ ἐκκλίνας τὴν πρὸς τούτους
ἔντευξιν ἔπεμψεν εἰς Ἀλβανοὺς τὸ παραπλήσιον τοῖς ἐκείνων
ποιήσοντας. τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ἀρχαϊκῷ τινι προαχθεὶς 3
ἔθει, διὰ τὸ τοὺς παλαιοὺς μηδὲν οὕτω σπουδάζειν ὡς τὸ
δικαίους ἐνίστασθαι πολέμους· εὐλαβεῖτο γὰρ μὴ τοὺς αἰτίους

11 Cic. r. p. 2, 14, 27 (Polyb. 6, 2, 4); 15, 28. — Costa I 1, 214
17 Liv. 1, 22. Dion. Hal. 3, 2—3. Cic. r. p. 2, 17, 31. — Costa I 1, 214

1 ὠργισμένος? Dindorf 5 πράξειν Krebs (πράξει Mai) 14 θεῶ cod. 17—9 s. 12 codices huius fragm. omnes ad unum archetypum redeunt, cuius exemplar est cod. A; E et N utrum ab A an ab archetypo derivati sint, in ambiguo est. Cfr. de Boor, Excerpt. Const. I praef. 20 λῃστὰς EN: λῃσταὶ A | ῥωμαίων N 22 καταγγελοῦντας Krebs: καταγγέλλοντας 24 δέξασθαι καὶ παρακαλεῖν v. Herwerden 26 ⟨τοὺς⟩ τὸ παραπλ. Krebs 29 ἐνίστασθαι Wesseling: ἐπίστασθαι

τῆς ληστείας οὔθ' εὑρεῖν δυνάμενος οὔτε παραδιδοὺς τοῖς
4 ἐξαιτοῦσι δόξῃ πόλεμον ἄδικον ἐπαναιρεῖσθαι. ἐντυχόντων δὲ
πρότερον τῶν εἰς Ἄλβαν πεμφθέντων τὸ μὴ λαμβάνειν τὸ
δίκαιον εἰς ἡμέραν τριακοστὴν πόλεμον κατήγγειλαν, ὃν οἱ
μὲν τῶν Ἀλβανῶν πρεσβευταὶ κατὰ τὴν ἐξαίτησιν ἀπόκρισιν 5
ἔλαβον ὅτι πρότερον ἐκείνων οὐ διδόντων τὸ δίκαιον, οἱ Ῥω-
μαῖοι πόλεμον αὐτοῖς κατηγγελκότες εἴησαν· οἱ δὲ δῆμοι πρὸς
ἀλλήλους ἐπιγαμίας ἔχοντες καὶ φιλίαν ἀπὸ ταύτης τῆς
αἰτίας εἰς διαφορὰν κατέστησαν. [Excerpt. Const. I 2, 396.]
VIII 26. Τὸ πρότερον τὸ γένος τῶν Ῥωμαίων τῶν Λατίνων 10
οὐχὶ συνῆπτε πόλεμον ἀκηρυκτεὶ πρὸς ἔθνος,
ἀλλὰ τῇ χώρᾳ πρότερον ἔθνους τοῦ πολεμίου
δόρυ σημεῖον ἔρριπτεν, ἔχθρας ἀρχῆς σημεῖον.
ἔπειτα δὲ κατήρχετο πολέμου πρὸς τὸ ἔθνος.
τοῦτό φησι Διόδωρος, πᾶς τε Λατῖνα γράφων. 15
[Tzetzes Chil. V 555].

VIII 31. Ὅτι Λεύκιος Ταρκύνιος ὁ τῶν Ῥωμαίων βασι-
λεὺς σπουδαίας ἔτυχεν ἀγωγῆς, καὶ γενόμενος ζηλωτὴς παιδείας
οὐ μετρίως δι' ἀρετὴν ἐθαυμάζετο. ἀνδρωθεὶς γὰρ συνεστάθη
τῷ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων Ἄγκῳ Μαρκίῳ καὶ φίλος αὐτοῦ 20
μέγιστος ἐγένετο, καὶ πολλὰ τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν συνδιῴκει
τῷ βασιλεῖ. καὶ μεγαλόπλουτος ὢν πολλοῖς τῶν ἀπόρων
ἐβοήθει χρήματα διδούς, καὶ πᾶσι προσφιλῶς ὁμιλῶν ἄμεμπτος
ἦν καὶ ἔνδοξος ἐπὶ σοφίᾳ. [Excerpt. Const. II 1, 216.]

X 1. Ὅτι Σερούιος Τύλλιος Ταρκυνίου ἐπιθεμένου παρα- 25
γενηθεὶς εἰς τὸ βουλευτήριον καὶ θεασάμενος τὴν καθ' ἑαυτοῦ
παρασκευὴν τοσοῦτο μόνον εἶπε „τίς ἡ τόλμα, Ταρκύνιε;" ὁ
δ' ὑπολαβών „ἡ μὲν οὖν σὴ" φησὶ „τίς, ὃς δουλέκδουλος ὢν
Ῥωμαίων βασιλεύειν ἐτόλμησας, καὶ τῆς τοῦ πατρὸς ἡγεμονίας

**10** Liv. 1, 32. **17** Polyb 6, 2, 10. Cic. r. p. 2, 20, 35. Dio Cass. fr. 9. Liv. 1, 34. Dion. Hal. 3, 48. — Ed. Meyer RhM 37, 613. Costa I 1, 215 **25** Liv. 1, 48. Dion. Hal. 4, 38, 4

**2** εὐτυχούντων cod. Monac. **3** προτέρων v. Herwerden | ⟨διὰ⟩ τὸ μὴ s. τῷ μὴ Reiske **4** ὃν οἱ μὲν codd. (prave): οἱ μὲν οὖν ed. Bip. εἶθ' οἱ μὲν Dindorf **6** προτέρων v. Herwerden | δόντων v. d. Meij **17** ad formam Ταρκύνιος cfr. Dittenberger Hermes 6, 301 **20** ἀγκίῳ μάρκῳ cod.; corr. Valesius **23** ἐνάμεμπτος cod.; corr. Valesius **28** ὃς Dindorf: ὡς

ἡμῖν προσηκούσης παρανόμως ἀφείλου τὴν οὐδὲ καθ' ἕνα σοι τρόπον ἐπιβάλλουσαν ἀρχήν;" ταῦτα λέγων ἅμα προσέδραμε καὶ δραξάμενος τῆς τοῦ Τυλλίου χειρὸς ἔρριψεν αὐτὸν κατὰ τῆς κρηπῖδος. καὶ διαναστὰς καὶ χωλεύων διὰ τὸ πτῶμα ἐπεχείρησε φυγεῖν, ἀπεκτάνθη δέ. [Excerpt. Const. IV 293.]

X 2. Ὅτι Σερούιος Τύλλιος ὁ Ῥωμαίων βασιλεὺς ἐβασίλευσεν ἔτη μδ', διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς κατωρθωκὼς οὐκ ὀλίγα τῶν κοινῶν. [Excerpt. Const. II 1, 220.]

X 20. Ὅτι Λευκίου Ταρκυνίου τοῦ Ῥωμαίων βασιλέως ὁ υἱὸς Σέξτος ἐξεδήμησεν εἰς πόλιν Κολλατίαν καλουμένην καὶ κατέλυσεν πρὸς Λεύκιον Ταρκύνιον ἀνεψιὸν τοῦ βασιλέως, ἔχοντα γυναῖκα Λουκρητίαν, ἥτις ἦν εὐπρεπὴς τὴν ὄψιν, σώφρων δὲ τὸν τρόπον. ἐπὶ στρατοπέδου γὰρ ὄντος τἀνδρός, ὁ ξένος νυκτὸς ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ κοιτῶνος ὥρμησεν ἐπὶ τὴν γυναῖκα κοιμωμένην ἔν τινι θαλάμῳ. ἐπιστὰς δὲ ταῖς θύραις ἄφνω 2 καὶ σπασάμενος τὸ ξίφος παρασκευάσασθαι μὲν ἔφησεν οἰκέτην ἐπιτήδειον εἰς ἀναίρεσιν, συγκατασφάξειν δὲ κἀκείνην ὡς ἐπὶ μοιχείᾳ κατειλημμένην καὶ τετευχυῖαν τῆς προσηκούσης τιμωρίας ὑπὸ τοῦ συγγενεστάτου τῷ συνοικοῦντι. διόπερ αἱρετώτερον ὑπάρχειν ὑπουργῆσαι ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ σιωπῶσαν· λήψεσθαι δὲ ἔπαθλον τῆς χάριτος δωρεάς τε μεγάλας καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ συμβίωσιν καὶ γενήσεσθαι βασίλισσαν, ἰδιωτικῆς ἑστίας ἐξηλλαγμένην ἡγεμονίαν. ἡ δὲ Λουκρητία διὰ τὸ 3 παράδοξον ἐκπλαγὴς γενομένη καὶ φοβηθεῖσα μήποτε ταῖς ἀληθείαις δόξῃ διὰ τὴν μοιχείαν ἀνῃρῆσθαι, τότε μὲν ἡσυχίαν ἔσχεν. ἡμέρας δὲ γενομένης ὁ Σέξτος ἐχωρίσθη· ἡ δὲ ἐκάλεσε τοὺς οἰκείους καὶ ἠξίου μὴ περιιδεῖν ἀτιμώρητον τὸν ἀσεβήσαντα εἰς ξενίαν ἅμα καὶ συγγένειαν. ἑαυτῇ δὲ φήσασα μὴ προσήκειν ἐφορᾶν τὸν ἥλιον τηλικαύτης ὕβρεως πεπειραμένην, ξιφιδίῳ πατάξασα τὸ στῆθος ἑαυτῆς ἐτελεύτησεν. [Excerpt. Const. II 1, 226.]

---

9 Dion. Hal. 4, 64—67

---

11 ταρκυΐνον cod. 12 ἦν Salmasius: ἦν | ἐκπρεπὴς cj. Vogel | εὐπρεπὴς ⟨μὲν⟩ Valesius 15 τινι] τῷ v. Herwerden 22 γενήσεσθαι Valesius: γενέσθαι 23 ἑστίας Salmasius: ἑτίας

X 21. Ὅτι τῆς Λουκρητίας μοιχευθείσης παρὰ Σέξτου καὶ ἑαυτὴν ἀνελούσης διὰ τὸ ἁμάρτημα, οὐκ ἄξιον ἡγούμεθα τὸ γενναῖον τῆς προαιρέσεως παραλιπεῖν ἀνεπισήμαντον. τὴν γὰρ ἐπιδοῦσαν ἑκουσίως τὸ ζῆν τοῖς μεταγενεστέροις εἰς καλὸν ζῆλον προσηκόντως ἂν εὐφημίας ἀξιοῖμεν ἀθανάτου, ὅπως αἱ τὴν τοῦ σώματος ἁγνείαν κατὰ πᾶν ἀνεπίληπτον παρέχεσθαι προαιρούμεναι πρὸς ἐπιτετευγμένον ἀρχέτυπον παραβάλωνται. αἱ μὲν οὖν ἄλλαι γυναῖκες κἂν φανερῶς τι τῶν τοιούτων πράξωσιν, κατακρύπτουσι τὸ συντελεσθέν, εὐλαβούμεναι τὴν ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων τιμωρίαν· ἡ δὲ τὸ λάθρᾳ πραχθὲν ποιήσασα περιβόητον ἀπέσφαξεν ἑαυτήν, καὶ τὴν τοῦ βίου τελευτὴν καλλίστην ὑπὲρ αὐτῆς ἀπολογίαν ἀπέλιπε· καὶ τῶν ἄλλων [τῶν] ἐπὶ τῶν ἀκουσίων τὴν συγγνώμην προβαλλομένων, αὕτη τὴν μετὰ βίας ὕβριν ἐτιμήσατο θανάτου, ἵνα μηδ' εἴ τις ἐπιθυμῇ βλασφημεῖν, τὴν ἐξουσίαν ἔχῃ κατηγορεῖν τῆς προαιρέσεως ⟨ὡς⟩ ἑκουσίου γεγενημένης· τῶν γὰρ ἀνθρώπων φύσει τὰς λοιδορίας ἐπαίνων προτιμώντων τὴν τῶν φιλαιτίων ἀπέκοψε κατηγορίαν, αἰσχρὸν εἶναι νομίζουσα τῶν ἄλλων εἰπεῖν τινα διότι ζῶντος τοῦ κατὰ νόμους συμβιοῦντος ἀνδρὸς ἑτέρου παρανόμως ἐπειράθη, καὶ καθ' οὗ οἱ νόμοι τοῖς πράξασι θάνατον τιθέασι τὸ πρόστιμον, τοῦτο παθοῦσαν τὸν πλείω χρόνον φιλοψυχεῖν, ἵνα τὸν πάντως ὀφειλόμενον παρὰ τῆς φύσεως θάνατον βραχὺ προλαβοῦσα τῆς αἰσχύνης ἀλλάξηται τοὺς μεγίστους ἐπαίνους. τοιγαροῦν οὐ μόνον θνητοῦ βίου δόξαν ἀθάνατον ἀντικατηλλάξατο διὰ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συγγενεῖς καὶ πάντας τοὺς πολίτας προετρέψατο λαβεῖν ἀπαραίτητον τιμωρίαν παρὰ τῶν εἰς αὐτὴν παρανομησάντων. [Excerpt. Const. IV 298.]

X 22. Ὅτι Λεύκιος Ταρκύνιος ὁ βασιλεὺς τυραννικῶς καὶ βιαίως ἄρχων τῶν πολιτῶν τοὺς εὐπόρους τῶν Ῥωμαίων

29 Dion. Hal. 4, 68

8 φανερῶς Dindorf: φανερόν 12 τῶν del. Dindorf 14 ἐπιθυμῇ et 15 ἔχῃ Boissevain: ἐπιθυμῇ et ἔχει cod. ἐπιθυμοίη et ἔχοι Dindorf 16 suppl. Dindorf 20 καθ' οὗ Boissevain: καθ' ὃν cod. καθ' ὧν Dindorf 21—22 τὸν πλείω χρόνον Dindorf: τῶν πλείω χρόνων cod. (τοῦτο προκρίνουσα τοῦ πλείω χρόνον Wurm) 29 ταρκυίνιος cod.

ἀνήρει, ψευδεῖς ἐπιφέρων αἰτίας ἕνεκεν τοῦ νοσφίσασθαι τὰς οὐσίας αὐτῶν. διόπερ Λεύκιος Ἰούνιος ὀρφανὸς ὢν καὶ πάντων Ῥωμαίων πλουσιώτατος, δι' ἀμφότερα τὴν τοῦ Ταρκυνίου πλεονεξίαν ὑπώπτευεν· ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ καὶ παρ' ἕκαστα τῷ βασιλεῖ συνὼν προσεποιήθη μωρὸς εἶναι, ἅμα μὲν βουλόμενος τὸν ὑπὲρ τοῦ δύνασθαί τι φθόνον ἐκκλίνειν, ἅμα δ' ἀνυπονοήτως παρατηρεῖν τὸ πραττόμενον καὶ τοῖς τῆς βασιλείας ἐφεδρεύειν καιροῖς. [Excerpt. Const. IV 299.]

Diod. Ol. 75, l. 479 a. Chr. Vulg. 486 a. Chr. 268 a. u. c.

XI 1. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιάδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Σπόριον Κάσσιον καὶ Πρόκλον Οὐεργίνιον Τρίκοστον, ἤχθη δὲ καὶ παρ' Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς πέμπτη πρὸς ταῖς ἑβδομήκοντα.

Diod. Ol. 75, 2. 478. Vulg. 485/269.

XI 27. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ξανθίππου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Φάβιον Σιλουανὸν καὶ Σερούιον Κορνήλιον Τρίκοστον.

XI 37, 7. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς τοὺς Οὐολούσκους πολεμήσαντες καὶ μάχῃ νικήσαντες πολλοὺς ἀνεῖλον. Σπόριος δὲ Κάσσιος, ὁ κατὰ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν ὑπατεύσας, δόξας ἐπιθέσθαι τυραννίδι καὶ καταγνωσθεὶς ἀνῃρέθη.

Diod. Ol. 75, 3. 477. Vulg. 484/270.

XI 38. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοσθένους ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσων Φάβιος καὶ Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος.

XI 40, 5. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι πρὸς

---

**11** Cichorius de fast. cons. ant. (Lpz. Stud. IX) 171; dageg. Schwartz RE V 698. — Costa I 1, 196 **16** Costa I 1, 196 **18** die berichte Liv. 2, 42, Dion. Hal. 8, 81 stimmen nicht **20** Mommsen RF II 153

---

**3** ταρκυιννίου cod. **4** ὑποπτεύων v. d. Meij | ἀδελφιδοῦς ⟨δ' ὤν⟩ Wurm **5** σόνων (h. e. συνὼν?) Boissevain: συνθὸν cod. σύνθοινος Mai O = PVF **11** κάσιον F | οὐεργίνιον] + τε καὶ P **16** *Vibulanus* f **17** τρίκοστον] κόσσον v. d. Meij, del. Costa **19** ad formam οὐολούσκους cfr. Sigwart Klio VI 341 **20** κάσιος VF | τὸν om. Pi **25** κάσων O **26** αἰμίλιος VF (ubique; non amplius notatur) **27** ῥωμαίοις Vogel (ob lect. cod. P)

Αἰκολανοὺς καὶ τοὺς τὸ Τοῦσκλον κατοικοῦντας ἐνεστήσαντο πόλεμον, καὶ πρὸς μὲν Αἰκολανοὺς μάχην συνάψαντες ἐνίκησαν καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνεῖλον, μετὰ δὲ ταῦτα τὸ Τοῦσκλον ἐξεπολιόρκησαν καὶ τὴν τῶν Αἰκολανῶν πόλιν ἐχειρώσαντο.

Diod. Ol. 75, 4. 476. Vulg. 483/271.

XI 41. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Ἀδείμαντος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὕπατοι Μάρκος Φάβιος Σιλανὸς καὶ Λεύκιος Οὐαλέριος Πόπλιος.

Das konsulat von 482 vulg. (C. Julius, Q. Fabius) fehlt.

Diod. Ol. 76, 1. 475. Vulg. 481/273.

XI 48. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φαίδωνος Ὀλυμπιὰς μὲν ἤχθη ἕκτη πρὸς ταῖς ἑβδομήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Σκαμάνδριος Μυτιληναῖος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Καίσων Φάβιος καὶ Σπόριος Φούριος Μενέλλαιος.

Diod. Ol. 76, 2. 474. Vulg. 480/274.

XI 50. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δρομοκλείδου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γναῖον Μάλλιον.

Diod. Ol. 76, 3. 473. Vulg. 479/275.

XI 51. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀκεστορίδου ἐν Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσων Φάβιος καὶ Τίτος Οὐεργίνιος.

Diod. Ol. 76, 4. 472. Vulg. 478/276.

XI 52. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μένωνος Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Λεύκιον Αἰμίλιον Μάμερκον καὶ Γάιον Κορνήλιον Λέντουλον.

---

**9** z. fehlenden konsulat vgl. Leuze 34. Costa I, 1, 198 **23** Cichorius 197. Costa I 1, 196

---

**1—2** ἐνεστήσαντο πόλεμον Reiske: ἀνεστήσαντο πόλεμον VF συνέστη πόλεμος P **2** μάχην P: μάχῃ VF **3** ἀνεῖλον P: εἶλον VF | totum locum refinxit Burger I 120, ut de solo Tusculo sermo sit **7** σιλανὸς PV: σιλβανὸς F *Vibulanus* f **8** πόπλιος F πούπλιος PV *Potitus* f **13** μιτυληναῖος O | κένσων F **14** φρούριος O | μεδυλλῖνος v. d. Meij *Fusius* f **17** γναῖον] γενναῖον P **19** ἀκεστορείδου (corr. in —ίδου) F: ἀκατεστορ(ε)ίδου PV **23** μένονος $P^1$ **24** μάμερκον om. F **25** pro Cornelio *C. Servilius Structus Ahala* f

Diod. Ol. 77, 1. 471. Vulg. 477/277.

XI 53. Μετὰ δὲ ταῦτα Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Χάρης, ἐν Ῥώμῃ δὲ ὕπατοι καθειστήκεσαν Τίτος Μενήνιος καὶ Γάιος Ὁράτιος Πολύειδος, ἤχθη δὲ παρ' Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἑβδομηκοστὴ καὶ ἑβδόμη.

— 53, 6. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις πρὸς Οὐηιεντανοὺς ἐνστάντος πολέμου μεγάλη μάχη συνέστη περὶ τὴν ὀνομαζομένην Κρεμέραν. τῶν δὲ Ῥωμαίων ἡττηθέντων συνέβη πολλοὺς αὐτῶν πεσεῖν, ὥς φασί τινες τῶν συγγραφέων, καὶ τοὺς Φαβίους τοὺς τριακοσίους, συγγενεῖς ἀλλήλων ὄντας καὶ διὰ τοῦτο μιᾷ περιειλημμένους προσηγορίᾳ.

Diod. Ol. 77, 2. 470. Vulg. 476/278.

XI 54. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πραξιέργου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Αὖλον Οὐεργίνιον Τρίκοστον καὶ Γάϊον Σερουΐλιον Στροῦκτον.

Diod. Ol. 77, 3. 469. Vulg. 475/279.

XI 60. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοτίωνος Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πόπλιον Οὐαλέριον Ποπλικόλαν καὶ Γάϊον Ναύτιον Ῥοῦφον.

Diod. Ol. 77, 4. 468. Vulg. 474/280.

XI 63. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φαίωνος ἐν Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Φούριος Μεδυλλῖνος καὶ Μάρκος Μανίλιος Οὐόλσων.

---

**6—11** Liv. 2, 48—50. Dion. Hal. 9, 15; 19—22. Ov. Fast. 2, 195—242. Gell. 17, 21, 13. Dio. Cass. fr. 21 (Liv. 7, 15). — Mommsen RF II 246. Schwartz RE V 695. Richter Herm. 17, 425. L. Cohn Philol. 42, 14. Costa I 1, 216.

---

**3** ὕπατοι—**4** ἤχθη δὲ om. P (ἤχθη δὲ add. $P^{2mg}$) **3** μενήνιος] μινούνιος V μινούκιος F **4** ορατιος $V^1$: ὡράτιος $V^2$ ὡράτιος F | *Pulvillus* f **6** ῥωμαῖοι F | οὐιεντάνους PV οὐιντάνους F; corr. Dindorf **8** κριμέραν O; corr. Dindorf | πολλούς ⟨τε ἄλλους⟩ Wilamowitz ap. Mommsen RF II 246 **9** ὥς O: ὧν Reiske; potius ὡς δέ (cfr. Kaerst Philol. 48, 335) **11** περιειλημένους P **14** αὖλον] παῦλον F **15** σερούτλον V σερούλιον F **18** πούβλιον P πούπλιον VF | πουβλικόλαν PV **19** ναύτιον] ναύπιον PV ἄπιον F | ῥοῦφον] *Rutilus* f **21** φαίδωνος F (Ἀψηφίων fH) **22** διεδέξατο $P^{ac}$ | φρούριος O | μεδιολανὸς O **23** μανίλιος PV: μάνιος F | οὐάσων O

Diod. Ol. 78, 1. 467. Vulg. 473/281.

XI 65. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Θεαγενείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι καθειστήκεσαν Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος καὶ Λεύκιος Ἰούλιος Ἴουλος, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑβδομηκοστὴ καὶ ὀγδόη.

Diod. Ol. 78, 2. 466. Vulg. 472/282.

XI 66. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιστράτου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πινάριον Μαμερτῖνον καὶ Πόπλιον Φούριον Φιλοσόφαν.

Diod. Ol. 78, 3. 465. Vulg. 471/283.

XI 67. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσανίου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Ἄππιον Κλαύδιον καὶ Τίτον Κοΐνκτιον Καπετωλῖνον.

— 68, 8. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις ἐν τῇ Ῥώμῃ τότε πρώτως κατεστάθησαν δήμαρχοι τέτταρες, Γάϊος Σικίνιος καὶ Λεύκιος Νεμετώριος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρκος Δουίλλιος καὶ Σπόριος Ἀκίλιος.

Diod. Ol. 78, 4. 464. Vulg. 470/284.

XI 69. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λυσίθεος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν Λεύκιος Οὐαλέριος Ποπλικόλας καὶ Τίτος Αἰμίλιος Μάμερκος.

Diod. Ol. 79, 1. 463. Vulg. 469/285.

XI 70. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχεδημίδου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Αὖλον Οὐεργίνιον καὶ Τίτον Μινούκιον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑβδομηκοστὴ καὶ ἑνάτη.

Diod. Ol. 79, 2. 462. Vulg. 468/286.

XI 71. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τληπολέμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοΐνκτιον καὶ Κόϊντον Σερουίλιον Στροῦκτον.

---

**14—17** Liv. 2, 58. — Niese de ann. Rom. (ind. lect. Marb. 1886). Ed. Meyer Herm. 30, 5.

---

**2** θεαγενίδης $P^2$ **4** λεύκιος] *Vopiscus* f | ἰούλιος] στούδιος O | ἴουλος] ἰοῦλλος PV (s. acc.) ἰούλιος F **8** πούβλιον PV πούπλιον F **9** φρούριον O | φιλοσόφαν PV: φίφρωνα F *Fusus* f **12** ἅππιον V | κοΐνκτιον] κούτιον PV κάτλιον F **13** καπιτώλιον O **15** σικόνιος F **20** καθιστηκεισαν $P^1$ καθειστήκεισαν $P^2$ | οὐαλλέριος V | ποuπλ. PV | τίτος] τιβέριος XI 74; variant f **21** μέμερκος P **23** ἀρχεδημήδου $P^2$ **24** παῦλον F | *Numicius* f **25** ἐννάτη F **28** κοΐνκτιον] κουΐντιον PV κόϊντον F | κόϊντον F: κούντιον P κουιντον V

Diod. Ol. 79, 3. 461. Vulg. 467/287.

XI 74. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κόνωνος ἐν Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν εἶχον Κόϊντος Φάβιος Οὐιβουλανὸς καὶ Τιβέριος Αἰμίλιος Μάμερκος.

Diod. Ol. 79, 4. 460. Vulg. 466/288.

XI 75. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐθίππου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Σερουίλιον καὶ Σπόριον Ποστόμιον Ἀλβῖνον.

Diod. Ol. 80, 1. 459. Vulg. 465/289.

XI 77. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρασικλείδου Ὀλυμπιὰς μὲν ἤχθη ὀγδοηκοστή, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Τορύλλας Θετταλός, Ῥωμαῖοι δ' ὑπάτους κατέστησαν Κόϊντον Φάβιον καὶ Τίτον Κοΐνκτιον Καπετωλῖνον.

Diod. Ol. 80, 2. 458. Vulg. 464/290.

XI 78. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Αὖλος Ποστόμιος Ῥήγουλος καὶ Σπόριος Φούριος Μεδυλλῖνος.

Diod. Ol. 80, 3. 457. Vulg. 463/291.

XI 79. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Βίων, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Πόπλιος Σερουίλιος Στροῦκτος καὶ Λεύκιος Αἰβούτιος Ἅλβας.

Diod. Ol. 80, 4. 456. Vulg. 462/292.

XI 81. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Μνησιθείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν Λεύκιος Λοκρήτιος καὶ Τίτος Οὐετούριος Κιχωρῖνος.

Diod. Ol. 81, 1. 455. Vulg. 461/293.

XI 84. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου παρὰ μὲν Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη μία πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ'

---

**3** κούιντος V | οὐβουλανός O **6** εὐθίπου P εὐίππου VF **7** κούιντον V κόϊντον P | σετουίλιον V | σπούριον P | ποστούμ. O; item 16 **10** φασικλείδου O **12** κούιντον V **13** κοΐνκτιον] κόιντον PF κούιντον V | καπετολῖνον P καπιτώλινον VF **16** διεδέξατο P | παῦλος F | ῥηγοῦλος O: *Regillensis* f ῥηγιλλανός v. d. Meij ῥήγιλλος Costa cl. XI 85 **17** σπούριος P | φρούριος O | μεδιόλανος (s. -νός) O **19** ἄβρων fH ἀβίων sch. Pind. Ol. p. 7 Dr.; cfr. Ἐφ. ἀρχ. 1886, 267, Wilamowitz Arist. u. Ath. II 301, Br. Keil Anon. Arg. 31 **20** διεδέξατο PVF$^{ac}$ | πούβλιος PV πούπλιος F | σερουήλιος V **21** ἅλβας] *Helva* f; cfr. Sigwart Klio VI 275 **23** μνησιθίδης P$^2$V **24** λούκιος λουκράτιος O **25** κιχωρηνός F

ἦν ἐνίκα στάδιον Πολύμναστος Κυρηναῖος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Σερούιος Σολπίκιος καὶ Πόπλιος Οὐολόμνιος Ἀμεντῖνος.

Diod. Ol. 81, 2. 454. Vulg. 460/294.

XI 85. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιστράτου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Πόπλιον Οὐαλέριον Ποπλικόλαν καὶ Γάϊον Κλαύδιον Ῥήγιλλον.

Diod. Ol. 81, 3. 453. Vulg. 459/295.

XI 86. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρίστωνος Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Φάβιον Οὐιβουλανὸν καὶ Λεύκιον Κορνήλιον Κουριτῖνον.

Diod. Ol. 81, 4. 452. Vulg. 458/296.

XI 88. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσικράτους ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Γάϊος Ναύτιος Ῥούτιλος καὶ Λεύκιος Μινύκιος Καρουτιανός.

Das jahr Ol. 82, 1 fehlt.

Diod. Ol. 82, 2. 450. Vulg. abest.

XI 91. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντιδότου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Ποστόμιον καὶ Μάρκον Ὁράτιον.

Diod. Ol. 82, 3. 449. Vulg. abest.

XII 3. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐθυδήμου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Λεύκιον Κοΐνκτιον Κικιννᾶτον καὶ Μάρκον Φάβιον Οὐιβουλανόν.

---

**14** Unger Jhb. f. Philol. 143, 486 **16** zum fehlenden jahr vgl. Leuze 32. Costa I 1, 201. **19** gewöhnlich identifiziert man dieses konsulat mit 457 vulg. (C. Horatius, Q. Minucius). Eher ist 457 vulg. mit Ol. 82, 1 ausgefallen, und dies konsulat D. eigen. **22** Leuze 32. Costa I 1, 201

---

**2** σουλπ. O | οὐολούμνιος O; corr. Costa **3** ἀμεντηνός F **6** πούβλιον PV πούπλιον F | πουβλικ. $P^1V$ πουπλικ. $P^2$ ποπλικόλλαν F **7** κλαύδιον] κλώδιον PV οὐαλέριον F | ῥηγοῦλον F *Regillensis* f ῥηγιλλανόν v. d. Meij **10** κούιντον V **11** κουρητῖνον PV (s. acc.) *Ur[itin.]* fast. Cap.; cfr. Costa Boll. di filol. cl. 1907 nr. 3—4 **14** ῥουτίλιος O **15** μινούτιος P μινούκιος VF *Numicius* Fruin Jhbb. f. Philol. 149, 107 | *Carven[tanus]* fast. Cap. (cogn. cos. suff.) **19** λεύκιον] + πόπλιον F | ποστούμιον O | ὡράτιον fere O **21** γὰρ VF: δ' P | Εὔθυνος fH; cfr. XII 58 et Br. Keil Anon. Arg. 30 **22** κουίντιον PV κοΐντιον F | κικινάτον F

Diod. Ol. 82, 4. 448. Vulg. 456/298.

XII 4. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πεδιέως Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον Λακτοῦκαν καὶ Σπόριον Οὐεργίνιον Τρίκοστον.

Diod. Ol. 83, 1. 447. Vulg. 455/299.

XII 5. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φιλίσκου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Ῥωμίλιον Οὐατικανὸν καὶ Γάϊον Οὐετούριον Κιχωρῖνον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα τρίτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα.

Diod. Ol. 83, 2. 446. Vulg. 454/300.

XII 6. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμαρχίδου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Σπόριον Ταρπήιον καὶ Ἄβλον Ἀστέριον Φοντίνιον.

Diod. Ol. 83, 3. 445. Vulg. 453/301.

XII 7. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Σέξτον Κοΐνκτιον ..... .... Τριγέμινον.

Diod. Ol. 83, 4. 444. Vulg. 452/302.

XII 22. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Λυσιμαχίδου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Μενήνιον καὶ Πόπλιον Σήστιον Καπετωλῖνον.

Diod. Ol. 84, 1. 443. Vulg. 451/303.

XII 23. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πραξιτέλους Ὀλυμπιὰς μὲν ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Κρίσων Ἱμεραῖος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ δέκα ἄνδρες κατεστάθησαν νομογράφοι, Πόπλιος Κλαύδιος Ῥηγιλλανός, Τίτος Μινύκιος, Σπόριος Οὐετούριος, Γάϊος Ἰούλιος, [Γάϊος] Σολ-

**26—2** s. 22 Sigwart Klio 6, 280

**3** μάρκιον F | λατοῦκαν F **4** σπούριον P **7** βατικανὸν O **8** κιχώριον PF κιχόριον V **12** σπούριον PV | ταρπέιον PV (s. acc.) ταρπέτιον F | *Aternius* f **13** φοντείνιον P *Fontinalis* f; cfr. Sigwart Klio VI 275, Costa Boll. di filol. cl. 1907, 158 **16** σέξτον VF: ἑξ τὸν P | κοΐντιον P κόιντον F *Quintilius* f | *P. Curiatius Trigeminus* f; cfr. Cichorius 215, Unger Jhb. f. Philol. 143, 466 **17** τριγέμηνον P **20** μεηνήνιον P μεκνήνιον V μεκνίνιον F **21** σήστειον F | καπετολῖνον P **26** πόπλιος] πίπλιος P *Appius* f | ῥηγιλανος P$^{ac}$F **27** μινούκιος VF *Genucius* f | γάϊος (alt.) om. P, secl. Vogel; *A. Manlius, Ser. Sulpicius* f | σουλπ. O

πίκιος, Πόπλιος Σήστιος, Ῥωμύλιος, Σπόριος Ποστόμιος Καλβίνιος. Οὗτοι τοὺς νόμους συνετέλεσαν.

Diod. Ol. 84, 2. 442. Vulg. 450/304.

XII 24. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσανίου Ῥωμαῖοι πάλιν δέκα ἄνδρας νομοθέτας εἵλοντο, Ἄππιον Κλαύδιον, Μάρκον Κορνήλιον, Λεύκιον Μινύκιον, Γάϊον Σέργιον, Κόϊντον Ποιτήλιον, Μάνιον Ῥαβολήιον, Σπόριον Οὐετούριον ..... ..... οὗτοι δὲ τοὺς νόμους οὐκ ἠδυνήθησαν συντελέσαι. εἷς δ' ἐξ αὐτῶν ἐρασθεὶς εὐγενοῦς παρθένου πενιχρᾶς τὸ μὲν πρῶτον χρήμασι διαφθεῖραι τὴν κόρην ἐπεβάλετο, ὡς δ' οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν, ἐπαπέστειλε συκοφάντας ἐπ' αὐτήν, προστάξας ἄγειν εἰς δουλείαν. τοῦ δὲ συκοφάντου φήσαντος ἰδίαν αὐτοῦ εἶναι δούλην καὶ πρὸς τὸν ἄρχοντα καταστήσαντος δουλαγωγεῖν, προσαγαγὼν κατηγόρησεν ὡς δούλης. τοῦ δὲ διακούσαντος τῆς κατηγορίας καὶ τὴν κόρην ἐγχειρίσαντος, ἐπιλαβόμενος ὁ συκοφάντης ἀπήγαγεν ὡς ἰδίαν δούλην. ὁ δὲ πατὴρ τῆς παρθένου παρὼν καὶ δεινοπαθῶν, ὡς οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχε, παραπορευόμενος κατὰ τύχην παρὰ κρεοπώλιον, ἁρπάσας τὴν παρακειμένην ἐπὶ τῆς σανίδος κοπίδα, ταύτῃ πατάξας τὴν θυγατέρα ἀπέκτεινεν, ἵνα μὴ τῆς ὕβρεως λάβῃ πεῖραν, αὐτὸς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκπηδήσας ἀπῆλθε πρὸς τὸ στρατόπεδον τὸ ἐν τῷ Ἀλγίδῳ καλουμένῳ τότε ὑπάρχον.

---

5 es fehlen T. Antonius, Q. Fabius, K. Duillius, Sp. Oppius; anderseits fehlt Sp. Veturius in den gew. Fasten. Vgl. Sigwart Klio 6, 281 **9** Cic. r. p. 2, 37, 63. Ascon. in Corn. p. 68. — Ed. Meyer RhM 37, 618; Herm. 30, 1—24. Niese de ann. Rom. (Marb. 1886)

---

**1** ῥωμύλος O; *P. Curiatius, T. Romulius* f | ποστίμιος $P^1$ ποστούμιος F | *Albinus* f **2** „decem tabulas tantummodo conscripsere" Reiske ⟨οὐ⟩ συνετέλεσαν Madvig Adv. I 491 **4—5. 9—4** s. 23 cfr. Excerpt. Const. II 1, 231 **5** νομοθέτας om. P | εἵλαντο $P^{ac}$ Peiresc. (cfr. XIV 12) | ἄπτιον V **6** μινούκιον F **7** ποιτήλιον] πόπλιον O | μαίνιον P **8** ἐδυνήθησαν P **9** πενηχρᾶς $P^{ac}$ **10** ὡς δ' VF Peiresc.: ὡς P **10—11** οὐδεὶς αὐτῷ προσεῖχεν PV Peiresc.: οὐ προσεῖχεν ἐκείνη τούτῳ F οὐ προσεῖχεν αὐτῷ Vogel **11** συκοφάντην Reiske **13** αὐτοῦ VF Peiresc. **14** δουλαγωγεῖν del. Vogel; δουλαγωγουμένην Wurm **15** τῆς κατηγορίας PV Peiresc.: τὴν κατηγορίας $F^1$ καὶ τὴν κατηγορίαν $F^s$ **16** ἀπήγαγεν VF Peiresc.: ἀπῆγεν P **18** παρὰ om. Peiresc. | κρεοπώλιον Peiresc.: κλεοπώλιον P κρεωπόλιον $V^{ac}F$ κρεωπώλιον $V^{pc}$ **19** κοπίδα σανίδος $F^{ac}$ **22** ἀλγίδῳ interpr. lat.: λαγαδίῳ PVF λαγωδίῳ Peiresc. ἀλγιδίῳ I. C. Gronov

καταφυγὼν δ' ἐπὶ τὸ πλῆθος καὶ μετὰ δακρύων τὴν καθ' αὑτὸν συμφορὰν ἀπαγγείλας, ἅπαντας εἰς ἔλεον ἤγαγε καὶ πολλὴν συμπάθειαν. πάντων δ' ἐπιβοηθεῖν τοῖς ἠτυχηκόσιν ὁρμησάντων, μετὰ τῶν ὅπλων νυκτὸς εἰς τὴν Ῥώμην εἰσέπεσον. οὗτοι μὲν οὖν κατελάβοντο λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Αὐεντῖνον.

25. ἅμα δ' ἡμέρᾳ γνωσθείσης τῆς τῶν στρατιωτῶν μισοπονηρίας, οἱ μὲν δέκα νομογράφοι βοηθοῦντες τῷ συνάρχοντι συνῆγον πολλοὺς τῶν νέων ὡς διὰ τῶν ὅπλων κριθησόμενοι, μεγάλης δ' ἐμπεσούσης φιλοτιμίας οἱ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν, προορώμενοι τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, διεπρεσβεύσαντο πρὸς ἀμφοτέρους περὶ συλλύσεως, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐδέοντο λῆξαι τῆς στάσεως καὶ μὴ περιβαλεῖν τὴν πατρίδα μεγάλαις συμφοραῖς. τέλος δὲ πεισθέντων ἁπάντων ὁμολογίας ἔθεντο πρὸς ἀλλήλους, ὥστε δέκα αἱρεῖσθαι δημάρχους μεγίστας ἔχοντας ἐξουσίας τῶν κατὰ πόλιν ἀρχόντων καὶ τούτους ὑπάρχειν οἱονεὶ φύλακας τῆς τῶν πολιτῶν ἐλευθερίας· τῶν δὲ κατ' ἐνιαυτὸν γιγνομένων ὑπάτων τὸν μὲν ἕνα ἐκ τῶν πατρικίων αἱρεῖσθαι καὶ τὸν ἕνα πάντως ἀπὸ τοῦ πλήθους καθίστασθαι, ἐξουσίας οὔσης τῷ δήμῳ καὶ ἀμφοτέρους τοὺς ὑπάτους ἐκ τοῦ πλήθους αἱρεῖσθαι. τοῦτο δ' ἔπραξαν ταπεινῶσαι σπεύδοντες τὴν τῶν πατρικίων ὑπεροχήν· οἱ γὰρ ἄνδρες οὗτοι διά τε τὴν εὐγένειαν καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐκ προγόνων αὐτοῖς παρακολουθούσης δόξης ὡσεί τινες κύριοι τῆς πόλεως ὑπῆρχον. ἐν δὲ ταῖς ὁμολογίαις προσέκειτο τοῖς ἄρξασι δημάρχοις τὸν ἐνιαυτὸν ἀντικαθιστάναι πάλιν δημάρχους τοὺς ἴσους, ἢ τοῦτο μὴ πράξαντας ζῶντας κατακαυθῆναι. ἐὰν δὲ οἱ δήμαρχοι μὴ συμφωνῶσι πρὸς ἀλλήλους, κύριοι εἶναι τὸν ἀνὰ μέσον κείμενον μὴ κωλύεσθαι.

---

1—2 καθ' αὑτὸν Eichstädt: κατ' αὐτὸν O (om. Peiresc.) | εἰς ἔλεον ἤγαγε VF: ἤγαγεν εἰς ἔλεον P (εἰς ἔλ. καὶ πολλ. συμπ. ἤγ. Peiresc.) 4 ὁρμησάντων P 9 δ' ἐμπεσούσης Rhodoman: δὲ πεσούσης O 15 πόλιν VF: τὴν πόλιν P (cfr. XIV 117, 9) 17 γενομένων V γένομ. F 18 καὶ τὸν ἕνα] τὸν δὲ ἕτερον Reiske | πάντως P 19 ἀμφοτέρους τοὺς om. P 22 τῆς ἐκ τῶν προγόνων P 24 προσετέτακτο Wurm 27 τῶν ἀ. μ. κειμένων P 27—28 κύριοι—κωλύεσθαι sensu cassa; κύριον εἶναι τὸ etc. Madvig Adv. I 491; item, sed del. μὴ, Mommsen Staatsr. II 280; κύριοι—κωλυέσθων Vogel; ἐὰν δὲ οἱ δημόται μὴ συμφ. πρ. ἀλλ., κυροῦν etc. Schwartz RE V 693; κυρίους etc. Sigwart Klio VI 360 (ut post κείμενον audiatur χρόνον; cfr. interpret. Wurmii)

Diod. Ol. 84, 3. 441. Vulg. 449/305.

XII 26. Τὴν μὲν οὖν ἐν Ῥώμῃ στάσιν τοιαύτης συλλύσεως τυχεῖν συνέβη. ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διφίλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κάγκον Ὁράτιον καὶ Λεύκιον Οὐαλέριον Τουρπῖνον. ἐπὶ δὲ τούτων, ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς νομοθεσίας διὰ τὴν στάσιν ἀσυντελέστου γενομένης, οἱ ὕπατοι συνετέλεσαν αὐτήν. τῶν γὰρ καλουμένων δώδεκα πινάκων οἱ μὲν δέκα συνετελέσθησαν, τοὺς δ' ὑπολειπομένους δύο ἀνέγραψαν οἱ ὕπατοι· καὶ τελεσθείσης τῆς ὑποκειμένης νομοθεσίας, ταύτην εἰς δώδεκα χαλκοῦς πίνακας χαράξαντες οἱ ὕπατοι προσήλωσαν τοῖς πρὸ τοῦ βουλευτηρίου τότε κειμένοις ἐμβόλοις. ἡ δὲ γραφεῖσα νομοθεσία, βραχέως καὶ ἀπερίττως συγκειμένη, διέμεινε θαυμαζομένη μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν.

Diod. Ol. 84, 4. 440. Vulg. 448/306.

XII 27. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοκλέους Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λαρῖνον Ἑρμίνιον καὶ Τίτον Στερτίνιον Στρούκτορα.

Diod. Ol. 85, 1. 439. Vulg. 447/307.

XII 29. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μορυχίδου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Ἰούλιον καὶ Μάρκον Γεγάνιον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα πέμπτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα.

Diod. Ol. 85, 2. 438. Vulg. 446/308.

XII 30. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Γλαυκίδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοΐνκτιον καὶ Ἀγρίππαν Φούριον.

— 30, 6. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Οὐολούσκους διαπολεμοῦντες τὸ μὲν πρῶτον ἀκροβολισμοὺς καὶ μικρὰς μάχας συνετέλουν,

---

**5** Ed. Meyer Herm. 30, 2. CIL I² 56. Costa I 1, 196. **11** τότε κειμένοις zusatz D.'s, der die verlegung der rostra selbst erlebt hatte. Anders Costa I 1, 220. — Ed. Meyer RhM 37, 618. Costa I 1, 217 **25—2** s. 25 Liv. 3, 66—70

---

**4** κάγκων P *Marcus* f | ὡράτιον PF **5** τουρπῖνον] *Potitus* f; cfr. CIL I² 56 **6** γινομένης P^ac **7** πινάκτων P **8** ὑπολιπομένους P² **16** *Lars* f Λάρος Dion. Hal. | ἐρμίνιον P ἑρμήνιον V (s. acc.) F | στερτίνιον] *Verginius* f; de Servilio cogit. v. d. Meij ob cogn. **17** στρούκτορα P: στρουκτονα V στρούκτωνα F τρίκοστον Sigwart Klio VI 274, Costa (cfr. Bader 5) **19** μορυχίδ(ου) sch. Ar. Ach. 67: μυριχ. VF μυρισχ. P **20** γεγάνιον] γεγάντιν P¹ γεγάντην P² γεγάντιον VF **23** Γλαυκῖνος sch. Ar. Ach. 67 **24** κοΐντιον P κόιντον VF | ἀγρίπαν F | φρούριον O **25** δὲ om. PV | οὐολούσκους Rhodoman: βολόμνους PV οὐολούμνους F

μετὰ δὲ ταῦτα παρατάξει μεγάλῃ νικήσαντες τοὺς πλείους τῶν πολεμίων κατέκοψαν.

Diod. Ol. 85, 3. 437. Vulg. 445/309.

XII 31. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοδώρου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Γενύκιον καὶ Ἀγρίππαν Κόρτιον Χίλωνα. ἐπὶ δὲ τούτων κατὰ μὲν τὴν Ἰταλίαν τὸ ἔθνος τῶν Καμπανῶν συνέστη καὶ ταύτης ἔτυχε τῆς προσηγορίας ἀπὸ τῆς ἀρετῆς τοῦ πλησίον κειμένου πεδίου.

Diod. Ol. 85, 4. 436. Vulg. 444/310.

XII 32. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Εὐθυμένης, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν τρεῖς, Αὖλος Σεμπρώνιος, Λεύκιος Ἀτίλιος καὶ Τίτος Κόιντος.

Diod. Ol. 86, 1. 435. Vulg. 443/311.

XII 33. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Λυσιμάχου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Κοΐνκτιον καὶ Μάρκον Γεγάνιον Μακερῖνον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα ἕκτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα.

Diod. Ol. 86, 2. 434. Vulg. 442/312.

XII 34. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντιοχίδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Πόστομον Αἰβούτιον Οὔλεκον.

— 34, 5. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ Ρωμαῖοι πέμψαντες ἀποίκους εἰς Ἄρδεα τὴν χώραν κατεκληρούχησαν.

Diod. Ol. 86, 3. 433. Vulg. 441/313.

XII 35. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χάρητος Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Φούριον Φόσον καὶ Μάνιον Παπίριον Κράσσον

5 Costa I 1, 196 6 Liv. 4, 37. — Bader 24 (anders Mommsen RF II 281). Die notiz stammt schwerlich aus der römischen quelle D.s. Vgl. XII 76 u. Nissen It. Landesk. II 683 22 Liv. 4, 11

4 κατέστησαν ὑπάτους P | γενίκιον F | ἀγρίπαν F; secl. Costa (*P., T., C.* f) 6 κούρτιον F | *Philo* f 7 καμπανῶν] καππαδόκων P καππάδων V καπάδων F 8 τῶν ἀρετῶν P | κειμένου delend. put. Vogel 11 κατέστησαν Pac 12 ἀτίλιος] + καὶ F | *T. Cloelius* f; cfr. Sigwart Klio VI 285 14 λυσιμάχου fH: ναυσιμάχου O 15 κοΐνκτιον P: κόϊντον VF 16 μάκερνον O 19 ἀντιλοχίδου F 20 ποστούμιον P πόστουμον VF 22 οἱ om. P 23 εἰς ἄρδεα τὴν] εἰ σαρδαία τὴν P εἰ σαρδέα τὴν V εἰς ἀρδεάτην F | κατεκληρούχησεν Vi 25 Κράτης fH 26 φρούριον O | φόσσον P φοῦσον v. d. Meij 27 παπεῖριον P παπόριον F | κράσον VF

Diod. Ol. 86, 4. 432. Vulg. 440/314.

XII 36. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀφεύδους Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Μενήνιον καὶ Πρόκλον Γεγάνιον Μακερῖνον.

Diod. Ol. 87, 1. 431. Vulg. 439/315.

XII 37. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδώρου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Τίτον Κοΐνκτιον καὶ Νίττον Μενήνιον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα ἑβδόμην πρὸς ὀγδοήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Σώφρων Ἀμπρακιώτης. ἐπὶ δὲ τούτων ἐν τῇ Ῥώμῃ Σπόριος Μαίλιος ἐπιθέμενος τυραννίδι ἀνῃρέθη.

Diod. Ol. 87, 2. 430. Vulg. 438/316.

XII 38. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐθυδήμου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων τρεῖς χιλιάρχους κατέστησαν, Μάνιον Αἰμίλιον [καὶ] Μάμερκον, Γάϊον Ἰούλιον καὶ Λεύκιον Κοΐνκτιον.

Diod. Ol. 87, 3. 429. Vulg. 437/317.

XII 43. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Γεγάνιον καὶ Λεύκιον Σέργιον.

Diod. Ol. 87, 4. 428. Vulg. 436/318.

XII 46. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἐπαμεινώνδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Παπίριον καὶ Αὖλον Κορνήλιον Μακερῖνον.

Diod. Ol. 88, 1. 427. Vulg. 435/319.

XII 49. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάϊον Ἰούλιον καὶ Πρόκλον Οὐεργίνιον Τρίκοστον, Ἠλεῖοι δ' ἤγαγον Ὀλυμπιάδα ὀγδόην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα.

---

**10** Mommsen RF II 199 **21** Costa I 1, 197

---

**2** ἀφευδοῦς O **3** μενίνιον $P^{pc}V$ μενοίνιον F | γεγάντιον F **7** κοϊνίτιον F | νίττον] *Agrippa* f *Titus* Costa | μενίνιον V μενοίτιον F **10** μαίλιος argum.: μάνιος O **14** αἰμιλιανὸν O | καὶ del. Rhodoman | γάϊον] + καὶ F | κοΐκτιον O **16** ἀπολοδώρου F **20** ἐπαμινώνδου PV Ἐπαμείνων fH **21** παπείριον PV παπόριον F | καὶ om. P **21—22** *M. Cornelius Maluginensis* f; ad M. Geganium cos. prioris anni rettulit cogn. Costa **24** κατέστησαν ὑπάτους F | οὐεργήνιον VF **26** ἤγαγον P: ἦγον VF

Diod. Ol. 88, 2. 426. Vulg. 434/320.

XII 53. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐκλείδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς, Μάρκον Μάλλιον, Κόϊντον Σολπίκιον Πραιτεξτᾶτον καὶ Σερούιον Κορνήλιον Κόσσον.

Diod. Ol. 88, 3. 427. Vulg. 433/321.

XII 58. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐθυδήμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς Μάρκον Φάβιον, Μάρκον Φαλίνιον, Λεύκιον Σερουίλιον.

Diod. Ol. 88, 4. 424. Vulg. 432/322.

XII 60. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Στρατοκλέους ἐν Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν τρεῖς, Λεύκιος Φούριος, Σπόριος ..... Πινάριος.

— 64. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Αἶκλων ἀποστάντων ἀπὸ Ῥωμαίων, κατὰ τὸν πόλεμον αὐτοκράτορα μὲν Αὖλον Ποστόμιον, ἵππαρχον δὲ Λεύκιον Ἰούλιον ἐποίησαν. οὗτοι δὲ μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἀξιολόγου στρατεύσαντες εἰς τῶν ἀφεστηκότων τὴν χώραν τὸ μὲν πρῶτον τὰς κτήσεις ἐπόρθησαν, μετὰ δὲ ταῦτ' Αἴκλων ἀντιταχθέντων ἐγένετο μάχη, καθ' ἣν ἐνίκησαν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν πολεμίων ἀνεῖλον, οὐκ ὀλίγους δ' ἐζώγρησαν, λαφύρων δὲ πολλῶν ἐκυρίευσαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην οἱ μὲν ἀφεστηκότες διὰ τὴν ἧτταν καταπεπληγμένοι τοῖς Ῥωμαίοις ὑπετάγησαν, ὁ δὲ Ποστόμιος δόξας καλῶς διῳκηκέναι τὰ κατὰ τὸν πόλεμον κατήγαγε τὸν εἰωθότα θρίαμβον. ἴδιον δέ τι καὶ παντελῶς ἄπιστόν φασι πρᾶξαι τὸν Ποστόμιον·

---

**3** Liv. 4, 23. — Mommsen RF II 222 **14** Liv. 4, 26—29. Plut. Cam. 2 **23** Ov. Fast. 6, 721 **25** Liv. 4, 29, 5. Gell. 17, 21, 17. Val. Max. 2, 7, 6. — Liv. u. Gell. geben als jahr 431; vgl. auch Liv. 4, 31, 4. — Mommsen RF II 271. Costa I 1, 221.

---

**2** Εὐκλῆς f H; cfr. Br. Keil Anon. Arg. 31 **4** μάλλιον] μάνιον O | σουλπίκιον P σοντίκιον VF | πρετέξτατον F | σερούιον] σερούλιον PV καὶ σερούλιον F **5** κόσσον] κέσσον P κέσον V κένσον F **7** Εὔθυνος f H; cfr. ad XII 3 **9** φαλίνιον] *Fo(s)lius* f φώλιον Mommsen RF I 114 φόλιον Costa | λεύκιον PV: καὶ λεύκιον F | σερούλιον V *Sergius* f **12** τῶν om. F | τρεῖς κατεστάθησαν P **13** φρούριος O | *Sp. Postumius, L. Pinarius* f | πινάριος] + καὶ γάϊος μέτελος F **15** κατὰ] τῶν κατὰ Dindorf | τὸν om. P | παῦλον $P^2$ | ποστούμιον O (item 23. 25) **16** οὗτοι] αὐτοὶ P **17** πολλῆς] πολιτικῆς Madvig πολλῆς s. ἀξιολόγου del. Reiske **18** τὴν τῶν ἀφ. χ. P

κατὰ γὰρ τὴν μάχην τὸν υἱὸν αὐτοῦ διὰ τὴν προθυμίαν προεκπηδῆσαι ⟨τῆς ὑπὸ⟩ τοῦ πατρὸς δεδομένης τάξεως, τὸν δὲ πατέρα τηροῦντα τὸ πάτριον ἔθος τὸν υἱὸν ὡς λελοιπότα τὴν τάξιν ἀποκτεῖναι.

Diod. Ol. 89, 1. 423. Vulg. 431/323.

XII 65. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Ἴσαρχος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ καθειστήκεισαν ὕπατοι Τίτος Κοΐνκτιος καὶ Γάϊος Ἰούλιος, παρὰ δ' Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη ἐνάτη καὶ ὀγδοηκοστή.

Diod. Ol. 89, 2. 422. Vulg. 430/324.

XII 72. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀμεινίου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Παπίριον καὶ Λεύκιον Ἰούλιον.

Diod. Ol. 89, 3. 421. Vulg. 429/325.

XII 73. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀλκαῖος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Ὀπίτερος Λοκρήτιος καὶ Λεύκιος Σέργιος Φιδηνιάτης.

Diod. Ol. 89, 4. 420. Vulg. 428/326.

XII 75. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρίστωνος Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Κοΐνκτιον καὶ Αὖλον Κορνήλιον Κόσσον.

— 76, 4. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους κατὰ τὴν Ἰταλίαν Καμπανοὶ μεγάλῃ δυνάμει στρατεύσαντες ἐπὶ Κύμην ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς Κυμαίους καὶ ⟨τοὺς⟩ πλείους τῶν ἀντιταχθέντων κατέκοψαν. προσκαθεζόμενοι δὲ τῇ πολιορκίᾳ καὶ πλείους προσβολὰς ποιησάμενοι κατὰ κράτος εἷλον τὴν πόλιν. διαρπάσαντες δ' αὐτήν, καὶ τοὺς καταληφθέντας ἐξανδραποδισάμενοι, τοὺς ἱκανοὺς οἰκήτορας ἐξ αὐτῶν ἀπέδειξαν.

**21—27** Liv. 4, 44, 12. Strabo 5, 243. — Bader 24 (anders Mommsen RF II 281). Die notiz stammt schwerlich aus der römischen quelle D.s. Vgl. XII 31

**2** suppl. Rhodoman **6** ἵππαρχος F **7** καθίστήκ. P | κοΐγκτιος V κόϊντος $P^2$ | *Cn. Iulius* f **8** ἐννάτη VF **11** δ' om. P | ἀμινίου $P^1$V Ἀμωνίας fH; cfr. Br. Keil Anon. Arg. 31 **12** παπόριον F | ἰούλιον] ἰούνιον VF καὶ ἰούνιον P **15** ὁ πίτερος P ὁ πίγκτερος F *Hostus* f | λουκρίτιος F **16** ad φιδηνιάτης cfr. Bader p. 5 Sigwart Klio VI 274 **18** Ἀριστίων fH; cfr. Br. Keil l. l. **19** κοΐγκτιον VF | παῦλον $P^2$ **21** κατὰ] περὶ PV **23** suppl. Dindorf **26** αὐτῆ $P^1$ | καταλειφθέντας PVF$^i$ ἐγκαταληφθέντας Hertlein

Diod. Ol. 90, 1. 419. Vulg. abest.

XII 77. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφίλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Κοΐνκτιον καὶ Αὖλον Σεμπρώνιον, Ἠλεῖοι δ' ἦγαγον Ὀλυμπιάδα ἐνενηκοστήν.

Diod. Ol. 90, 2. 418. Vulg. 427/327.

XII 78. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Παπίριον Μουγιλανὸν καὶ Γάϊον Σερουίλιον Στροῦκτον.

Diod. Ol. 90, 3. 417. Vulg. 426/328.

XII 80. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀντιφῶν, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τέσσαρες κατεστάθησαν, Γάϊος Φούριος καὶ Τίτος Κοΐνκτιος, ἔτι δὲ Μάρκος Ποστόμιος καὶ Αὖλος Κορνήλιος.

— 80, 6. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Φιδηνᾶται μέν, παραγενομένων εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν πρέσβεων ἐκ τῆς Ῥώμης, ἐπὶ μικραῖς αἰτίαις ἀνεῖλον τούτους. ἐφ' οἷς οἱ Ῥωμαῖοι παροξυνθέντες ἐψηφίσαντο πολεμεῖν, καὶ προχειρισάμενοι δύναμιν ἀξιόλογον εἵλοντο δικτάτωρα Μάνιον Αἰμίλιον καὶ μετὰ τούτου κατὰ τὸ ἔθος Αὖλον Κορνήλιον ἵππαρχον. ὁ δ' Αἰμίλιος παρασκευασάμενος τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀνέζευξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τοὺς Φιδηνάτας. ἀντιταξαμένων δὲ τῶν Φιδηνατῶν ἐγένετο μάχη ἐπὶ πολὺν χρόνον ἰσχυρά, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων ἰσόρροπος ὁ ἀγὼν ἐγένετο.

Diod. Ol. 90, 4. 416. Vulg. 425/329.

XII 81. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐφήμου ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι Λεύκιος Φούριος, Λεύκιος Κοΐνκτιος, Αὖλος Σεμπρώνιος.

---

**3** Liv. 4, 30, 15; 31, 1. — Leuze 31. Costa I 1, 203 **14—23** Plin. h. n. 34, 23. Val. Max. 3, 2, 4. De vir. ill. 25. Flor. 1, 11, 3 u. 12, 9. Festus s. v. opima spolia. Plut. Rom. 16. Liv. 4, 17—20. 31—34. Dion. Hal. 12, 5. Serv. Aen. 6, 842 (mit doppelt. trad.). Prop. 5, 10. — Mommsen RF II 236. Kaerst Philol. 48, 313. Niese Herm. 13, 412; Grundr.[4] 46

**2** ἀριστοφόλου VF[i] Ἀστύφιλος fH **3** κοΐγκτιον V | παῦλον P[2] | σεπρώνιον P **7** παπύριον F | μουτιλανον O **8** σερούλιον VF | στράκτον P **12** φρούριος O | κόινκτος P κοΐγκτιος V | ποστούμιος O **13** παῦλος P[2] **14** φιδηνηάται P (η supra α) φιδινάται V φειδινάται F. Cfr. Sigwart Klio VI 274 **15** τὴν ῥώμην P[1] **18** δικιάτορα P[1] δικτάτορα VF | μάνιον] ἄνιον O **19** παῦλον P[2] **21** φιδηνηάτας P (ut 14) φιδινάτας VF | φιδηνηατῶν P (ut 14) φιδινατῶν V φειδινατῶν F **26** λούκιος φρούριος O **27** κορίντιος PV κορίνκτιος F δράτιος Costa | αὖλος P[1]V: καὶ αὖλος F παῦλος P[2] | σεπρώνιος P | desideratur L. Horatius; cfr. Mommsen RF II 228

Diod. Ol. 91, 1. 415. Vulg. 424/330.

XII 82. Παρὰ μὲν Ἀθηναίοις ἦν ἄρχων Ἀριστόμνηστος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τέσσαρες κατεστάθησαν, Τίτος Κλαύδιος καὶ Σπόριος Ναύτιος, ἔτι δὲ Λεύκιος Σέργιος καὶ Σέξτος Ἰούλιος. ἐπὶ δὲ τούτων παρὰ μὲν Ἠλείοις ἤχθη Ὀλυμπιὰς πρώτη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα.

Es fehlen die 5 kollegien 423—419 vulg.

Diod. Ol. 91, 2. 414. Vulg. 418/336.

XIII 2. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Χαβρίου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν χιλιάρχους τρεῖς, Λεύκιον Σέργιον, Μάρκον Παπίριον, Μάρκον Σερουίλιον.

— 6, 8. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Αἴκους πόλεμον ἔχοντες Λαβίκους ἐξεπολιόρκησαν.

Diod. Ol. 91, 3. 413. Vulg. 417/337.

XIII 7. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πεισάνδρου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέσσαρας, Πόπλιον Λοκρήτιον, Γάϊον Σερουίλιον, Ἀγρίππαν Μενήνιον, Σπόριον Οὐετούριον.

Diod. Ol. 91, 4. 412. Vulg. 416/338.

XIII 9. Κλεόκριτος μὲν ἄρχων Ἀθηναίων ἦν, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τέσσαρες ὑπῆρχον, Αὖλος Σεμπρώνιος καὶ Μάρκος Παπίριος, Κόϊντος Φάβιος, Σπόριος Ναύτιος.

Diod. Ol. 92, 1. 411. Vulg. 415/339.

XIII 34. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέσσαρας, Πόπλιον

---

7 zu den fehlenden kollegien vgl. Leuze 15. Costa I 1, 198
12 Liv. 4, 47

---

2 παρ' ἀθην. μὲν F | ἀριστόμνηστος VF -μνητος P Ἀρίμνηστος fH 3 κατεστ. τέσσαρες P 4 λούκιος σέντιος O 5 σέξτος VF : σέξιστος P 9 Χαρίας fH 10—11 σέργιον λεύκιον V | μάρκον παπίριον om. P | μάρκον σερουίλιον καὶ μάρκον παπύριον F 12 αικοὺς P αικους V 13 λαβίκους Pighius : λαβίνους O 15 πισάνδρου P Τείσανδρος fH 17 λουκρήτιον F | σπούριον PV καὶ σπόριον F 18 οὐετούριον] + ρουίλιον P (*Sp. Rutilius* f *Sp. Veturius Rutilus* Costa) 22 πετρώνιος P$^{ac}$F | παπείριος PV παπύριος F | κόϊντος] + τε F | σπόριος PV: καὶ σπόριος F

Κορνήλιον, Γάϊον Φάβιον ..... Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη παρ' Ἠλείοις δευτέρα πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα.

Diod. Ol. 92, 2. 410. Vulg. 414/340.

XIII 38. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Θεόπομπος, Ῥωμαῖοι δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων τέσσαρας χιλιάρχους κατέστησαν, Τιβέριον Ποστόμιον καὶ Γάϊον Κορνήλιον, πρὸς δὲ τούτοις Γάϊον Οὐαλέριον καὶ Καίσωνα Φάβιον.

— 42, 6. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Αἴκους διαπολεμοῦντες ἐνέβαλον αὐτῶν εἰς τὴν χώραν μετὰ πολλῆς δυνάμεως, περιστρατοπεδεύσαντες δὲ πόλιν Βώλας ὀνομαζομένην ἐξεπολιόρκησαν.

Diod. Ol. 92, 3. 409. Vulg. 413/341.

XIII 43. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Γλαύκιππος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Μάρκος Κορνήλιος καὶ Λεύκιος Φούριος.

Diod. Ol. 92, 4. 408. Vulg. 412/342.

XIII 54. Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Διοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον εἶχον ἀρχὴν Κόϊντος Φάβιος καὶ Γάϊος Φούριος.

Diod. Ol. 93, 1. 407. Vulg. 411/343.

XIII 68. Ἀθηναῖοι μὲν Εὐκτήμονι παρέδωκαν τὴν ἀρχήν, Ῥωμαῖοι δ' ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Παπίριον καὶ Σπόριον Ναύτιον, Ὀλυμπιὰς δ' ἐγένετο τρίτη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα.

Diod. Ol. 93, 2. 406. Vulg. 410/344.

XIII 76. Ἀθήνησι μὲν Ἀντιγένης τὴν ἀρχὴν παρέλαβε, Ῥωμαῖοι δ' ὑπάτους κατέστησαν [Γάϊον] Μάνιον Αἰμίλιον καὶ Γάϊον Οὐαλέριον.

Diod. Ol. 93, 3. 405. Vulg. 409/345.

XIII 80. Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Καλλίας, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Λεύκιος Φούριος καὶ Γναῖος Πομπήιος.

**8** Liv. 4, 49 **30** Costa I 1, 205

**1** γάϊον] καὶ γάϊον P *M. Fabius* Liv. 4, 49; *Num. Fabius* fere vv. dd. (ob f a. 407) | φάπτον P | desiderantur *C. Valerius, Q. Quinctius* **5** τέσσαρας F **6** ποστούμιον O | *Cn. Corn.* f (reliqua quoque praenomina differunt) **7** καὶ om. V | κένσωνα F **8** αἰκοὺς PV **10** βώλας Wesseling: βολὰς P βώλασον V βόλασον F **14** καὶ om. V **15** φρούριος O **18** εἶχεν $P^i$ **19** φρούριος O **22** παπύριον F | καὶ om. V **26** γάϊον del. v. d. Meij **30** φρούριος O **31** πομπήιος] *Cornelius* f

Diod. Ol. 93, 4. 404. Vulg. 408/346.

XIII 104. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀλεξίας, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων τρεῖς χιλίαρχοι κατεστάθησαν, Γάϊος Ἰούλιος, Πόπλιος Κορνήλιος, Γάϊος Σερουίλιος.

Diod. Ol. 94, 1. 403. Vulg. 407/347.

XIV 3. Ἀναρχίας γὰρ οὔσης Ἀθήνησι διὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἡγεμονίας, ἔτος μὲν ἦν ὀγδοηκοστὸν πρὸς τοῖς ἑπτακοσίοις μετὰ τὴν Τροίας ἅλωσιν, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ χιλίαρχοι διεδέξαντο τὴν ὕπατον ἀρχὴν τέσσαρες, Γάϊος Φολούϊος καὶ Γάϊος Σερουίλιος καὶ Γάϊος Οὐαλέριος καὶ Νουμέριος Φάβιος, ἦχθη δ' Ὀλυμπιὰς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τετάρτη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα.

— 11, 6. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίων φρουρούντων Ἔρρουκαν πόλιν Οὐολούσκων, ἐπελθόντες οἱ πολέμιοι τῆς τε πόλεως ἐκράτησαν καὶ τῶν φρουρῶν τοὺς πλείστους ἀνεῖλον.

Diod. Ol. 94, 2. 402. Vulg. 406/348.

XIV 12. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Εὐκλείδης, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο χιλίαρχοι τέτταρες, Πόπλιος Κορνήλιος, Νουμέριος Φάβιος, Λεύκιος Οὐαλέριος.

— 16, 5. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις πρὸς Οὐηίους πόλεμος ἐνέστη διὰ τοιαύτας αἰτίας ..... τότε πρώτως ἐπεψηφίσαντο Ῥωμαῖοι τοῖς στρατιώταις καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς ἐφόδια διδόναι χρήματα. ἐξεπολιόρκησαν δὲ καὶ τὴν Οὐολούσκων πόλιν, ἣ τότε μὲν Ἄνξωρ ἐκαλεῖτο, νῦν δ' ὀνομάζεται Ταρρακίνη.

---

**6—12** Costa Riv. di filol. 39, 1911, 80 **13—15** Liv. 4, 58, 3 (vgl. 4, 55, 8) **18** vgl. zu XIV 3

---

**4** πούπλιος VF | κορνήλιος] + καὶ F **8** τὴν] τῆς $P^1$ **9** γάϊος φολούϊος] *L. Furius* f (XXIX 17 confert Costa) | φολούϊος P: φλούϊος VF **14** ἔρρουκαν] *Verruginem* interpr.; cfr. 98, 5; Pais Studi ital. di filol. cl. 6, 122 | οὐολούσκων] οὐάσκων PV **15** ἀνεῖλαν P (cfr. XII 24) **19** desid. *Cn. Cornelius* | οὐαλέριος] + καὶ τερέντιος μάξιμος F **20** οὐηίους] βοιοὺς O; corr. Wesseling **21** συνέστη F | post ἐνέστη lac. stat. Burger I 66 | τοιαύτας] τινας Vogel | lac. indic. Stephanus | πρώτως Dindorf: πρώτοις O **23** ἐξεπολιώρκησαν P **24** οὐολούσκων] τουόλκων $P^1$ οὐόλκων $VF^1$ τούσκλων $P^2F^2$ **25** ὀνομάζεται om. F | ταρακίνη F

Diod. Ol. 94, 3. 401. Vulg. 405/349.

XIV 17. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Μικίων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν παρέλαβον χιλίαρχοι ἕξ, Τίτος Κοΐνκτιος καὶ Γάϊος Ἰούλιος καὶ Αὖλος Μάλλιος.

Diod. Ol. 94, 4. 400. Vulg. 404/350.

XIV 19. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Ἐξαίνετος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν παρέλαβον χιλίαρχοι ἕξ, Πόπλιος Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος, Σπόριος Ναύτιος, Γάϊος Οὐαλέριος, Μάνιος Σέργιος.

— 34, 7. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Ῥωμαῖοι προσέθηκαν οἰκήτορας εἰς τὰς ὀνομαζομένας Οὐελίτρας.

Diod. Ol. 95, 1. 399. Vulg. 403/351.

XIV 35. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λάχης, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι, Μάνιος Κλαύδιος, Μάρκος Κοϊνκτίλιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος, Λεύκιος Οὐαλέριος, ἐγενήθη δὲ καὶ Ὀλυμπιὰς πέμπτη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα.

Diod. Ol. 95, 2. 398. Vulg. 402/352.

XIV 38. Ἀθήνησι μὲν τὴν ἀρχὴν Ἀριστοκράτης παρέλαβεν, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἓξ χιλίαρχοι διεδέξαντο, Γάϊος Σερουίλιος καὶ Λεύκιος Οὐεργίνιος, Κόϊντος Σολπίκιος, Αὖλος Μάλλιος, Μάνιος Σέργιος.

— 43, 5. Ῥωμαῖοι δὲ πολιορκοῦντες τοὺς Οὐηίους, ἐξελθόντων ⟨τῶν⟩ ἐκ τῆς πόλεως, οἱ μὲν κατεκόπησαν ὑπὸ τῶν Οὐηίων, οἱ δ' ἐξέφυγον αἰσχρῶς.

---

**10** vgl. XIV 102. (Liv. 2, 31; 34. Dion. Hal. 7, 13) **23** Liv. 5, 8

**2** Μίκων fH **3** μετέλαβον P | ἓξ VF: τρεῖς P; cfr. CIL I² 83, Laqueur II 24 | κόιντος F **4** καὶ (alt.) om. P¹V | μάλλιος] μαμίλιος P μάμιλος F μαμίλιος V. Desid. *Q. Quinctius, M'. Aemilius, L. Furius*; itaque ft. Αἰμίλιος scribend. et lac. stat.; cfr. Costa ad h. l. **6** Ξενaίνετος fH **8** desid. *Cn. Cornelius* | κένσων F **9** σέργιος] + καὶ ἰούνιος λούκουλος F **11** οὐελίτρας Rhodoman: οὐέντρας O **14** μάνιος ⟨αἰμίλιος, ἄππιος⟩ ex f Costa **15** μάρκος — ἰούλιος om. P | κοΐνκτιος VF (abest P) | φρούριος O **16** λεύκιος P: καὶ λεύκιος F om. V | καὶ ὀλομπιὰς om. P¹ **21** desid. *Q. Servilius* | καὶ om. F **22** σουλουπίκιος P² ολουπικιος P¹V οὐλπίκιος F | μάλλιος] ματίλιος VF μουτίλιος P μανίλιος Costa | μάνιος σέργιος Rhodoman: μανίλιος καὶ σέργιος P om. V κάπιτος κλώδιος καὶ μάρκος ἄγκος F **23** οὐηίους] βοιοὺς O, corr. Wesseling **24** suppl. Eichstädt **25** οὐηίων] βοΐων corr. ex βοῶν P βοιῶν VF, corr. Wesseling

Diod. Ol. 95, 3. 397. Vulg. 401/353.

XIV 44. Ἀθήνησι μὲν ἦρξεν Ἰθυκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι ἓξ κατεστάθησαν, Λεύκιος Ἰούλιος, Μάρκος Φούριος, Μάρκος Αἰμίλιος, Γναῖος Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος.

Diod. Ol. 95, 4. 396. Vulg. 400/354.

XIV 47. Ἀθήνησι μὲν παρειλήφει τὴν ἀρχὴν Λυσιάδης, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἓξ, Πόπλιος Μάλλιος, Πόπλιος Μαίλιος, Σπόριος Φούριος, Λεύκιος Ποπλίλιος.

Diod. Ol. 96, 1. 395. Vulg. 399/355.

XIV 54. Ἀθήνησι μὲν ἔλαβε τὴν ἀρχὴν Φορμίων, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων ἐγένοντο χιλίαρχοι ἓξ, Γναῖος Γενύκιος καὶ Λεύκιος Ἀτίλιος, Μάρκος Ποµπώνιος, Γάϊος Δυίλιος, Μάρκος Οὐετούριος, Οὐαλέριος Ποπλίλιος, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἐνενηκοστὴ καὶ ἕκτη.

Diod. Ol. 96, 2. 394. Vulg. 398/356.

XIV 82. Ἀθήνησι μὲν τὴν ἀρχὴν ἔλαβε Διόφαντος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων ἓξ χιλίαρχοι τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν, Λεύκιος Οὐαλέριος, Μάρκος Φούριος, Κόϊντος Σερουίλιος, Κόϊντος Σολπίκιος.

Diod. Ol. 96, 3. 393. Vulg. 397/357.

XIV 85. Ἀθήνησι μὲν Εὐβουλίδης ἦρξεν, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἓξ, Λεύκιος Σέργιος, Αὖλος Ποστόμιος, Πόπλιος Κορνήλιος, Κόϊντος Μάλλιος.

---

**2** Εὐθυκλῆς fH **3** ἓξ VF: πέντε P; cfr. CIL I² 83, Laqueur II 24 **4** φρούριος P¹VF¹ | μάρκος αἰμίλιος P: αἰμ. μάρκος F αἰμ. V | γνάϊος V: γάϊος PF | κορνήλιος — **5** φάβιος om. V **5** φάβιος] + καὶ παῦλος σέξτος F. Desid. *L. Valerius* **7** Σουνιάδης fH **9** μάλιος F | πούπλιος P om. VF | μαίλιος] μάννιος PV μάνιος F | φρούριος PV **10** ποπλίλιος] πούπλιος P om. V καὶ ἕτεροι τρεῖς F. Desid. *P. Licinius, L. Titinius* **14** γενούκιος O | καὶ PV: om. F, secl. Vogel | μάρκος om. V **15** δυίλιος — ποπλίλιος om. V | δυίλιος] δίυμος PF | οὐετούριος] οὐετήριος P οὐετήριος καὶ F | οὐαλέριος] *Volero* f | ποπλίλιος] ποπιάλιος P πόπλιος F **18** παρέλαβε Dindorf **20** φρούριος PV **21** σερουήλιος F | κόϊντος om. V | σολπίκιος PV: σουλπίκιος κλαύδιος οὖγων καὶ μάριος ἄππιος F. Desid. *M. Valerius, L. Furius* **25** αὖλος om. V | ποστούμιος O | κορνήλιος] + σέξτος κένσιος F | κόϊντος om. V; *Aulus* f | μάλιος PV μάλιος καὶ ἀνίτιος κάμηλος F. Desid. *L. Iulius, L. Furius*

Diod. Ol. 96, 4. 392. Vulg. 396/358.

XIV 90. Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Δημόστρατος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι ἕξ, Λεύκιος Τιτίνιος, Πόπλιος Λικίνιος, Πόπλιος Μαίλιος, Κόϊντος Μάλλιος, Γναῖος Γενύκιος, Λεύκιος Ἀτίλιος.

— 93, 2. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες ἐνδέκατον ἔτος Οὐηίους κατέστησαν αὐτοκράτορα μὲν Μάρκον Φούριον, ἵππαρχον δὲ Πόπλιον Κορνήλιον. οὗτοι δ' ἀναλαβόντες τὰς δυνάμεις Οὐηίους ἐξεπολιόρκησαν, διώρυγα κατασκευάσαντες, καὶ τὴν πόλιν ἐξανδραποδισάμενοι τούς τε ἄνδρας καὶ τὴν ἄλλην λείαν ἐλαφυροπώλησαν. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ θρίαμβον ἤγαγεν, ὁ δὲ τῶν Ῥωμαίων δῆμος ἐκ τῶν λαφύρων δεκάτην ἐξελόμενος χρυσοῦν κατεσκεύασε κρατῆρα καὶ εἰς Δελφοὺς ἀνέθηκεν. οἱ δὲ κομίζοντες αὐτὸν πρεσβευταὶ λῃσταῖς Λιπαραίοις περιέπεσον, καὶ πάντες αἰχμαλωτισθέντες κατήχθησαν εἰς Λιπάραν. Τιμασίθεος δ' ὁ τῶν Λιπαραίων στρατηγὸς γνοὺς τὸ γεγενημένον, τούς τε πρεσβευτὰς ἀνέσωσε καὶ τὸ χρυσίον ἀποδοὺς εἰς Δελφοὺς τοὺς πρέσβεις ἀποκατέστησεν. οἱ δὲ τὸν κρατῆρα κομίζοντες ἀναθέντες αὐτὸν εἰς τὸν τῶν Μασσαλιητῶν θησαυρὸν εἰς Ῥώμην ἀνέστρεψαν. διόπερ ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων πυθόμενος τὴν τοῦ Τιμασιθέου καλοκἀγαθίαν παραχρῆμα αὐτὸν ἐτίμησε δημόσιον δοὺς κατάλυμα, καὶ μετὰ ταῦτ' ἔτεσιν ἑκατὸν τριάκοντα ἑπτὰ τὴν Λιπάραν ἀφελόμενος τῶν Καρχηδονίων τοὺς ἐγγόνους Τιμασιθέου τῶν τε εἰσφορῶν ἀτελεῖς ἀφῆκε καὶ ἐλευθέρους ἐποίησεν.

---

**8** Liv. 5, 19—22. Plut. Cam. 5 **11** Liv. 5, 23. Plut. Cam. 7. Vgl. XIV 117 **12** Liv. 5, 23. 25. 28. Plut. Cam. 8. App. Ital. 8. Zonar. 7, 21. — Leuze 56

---

**4** τιτίνιος om. V | πόπλυος V | λικίννιος V | πόπλιος (alt.) om. V | μαίλιος] μελαῖος O | κόϊντος μάλλιος om. V **5** μάλιος F | γενύκιος λεύκιος om. V | γενύκιος P: γενοῦκιος καὶ F **7** ἑνδέκατον ἔτος om. F | οὐηίους] βοΐους PV βοιοὺς F, corr. Wesseling; item 9 **8** φρούριον $P^1V$ **13** καὶ om. P **14** λῃσταῖς] λῃσταὶ F **15** λιπαρέοις P (corr. $P^{mg}$) **15—16** κατήχθησαν Sintenis: κατήντησαν | λιπαρέων V **18** τὸ] τὸν $P^{ac}$ **19** ἀναθέντες] ἀνέθεντες P **20** μεσαλίκτων P μεσαλιήτων V μεσσαλιήτων F | θησαυρὸν] στρατηγὸν P (+ καὶ $P^2$) **21** τιμασθέου P **22** δοὺς om. P (add. $P^{mg}$) **24** τοῦ τιμ. F

Diod. Ol. 97, 1. 391. Vulg. 395/359.

XIV 94. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Φιλοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν μετέλαβον ἓξ χιλίαρχοι, Πόπλιος καὶ Κορνήλιος, Καίσων Φάβιος, Λεύκιος Φούριος, Κόϊντος Σερουίλιος, Μάρκος Οὐαλέριος, ἤχθη δὲ καὶ Ὀλυμπιὰς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα.

— 96, 5. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι Φίλισκον πόλιν ἐκ τοῦ Φαλίσκων ἔθνους ἐξεπόρθησαν.

Diod. Ol. 97, 2. 390. Vulg. 394/360.

XIV 97. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Νικοτέλης, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν χιλίαρχοι τρεῖς, Μάρκος Φούριος, Γάϊος Αἰμίλιος.

— 98, 5. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Φαλίσκους εἰρήνην ποιησάμενοι, πρὸς δ' Αἰκίκλους πόλεμον τὸ τέταρτον, καὶ Σούτριον μὲν ᾤκισαν, ἐκ δὲ Οὐερρηγῖνος πόλεως ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐξεβλήθησαν.

Diod. Ol. 97, 3. 389. Vulg. 393/361.

XIV 99. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Δημόστρατος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι τὴν ἀρχὴν παρειλήφεισαν Λεύκιος Λοκρήτιος καὶ Σερούιος Σολπίκιος.

---

**7** Liv. 5, 24. — Niese Grundr.[4] 46. — Falerii ist schwerlich gemeint **13—16** Liv. 5, 27, 15; 28, 5—11. — Ueber Sutrium s. XIV 117; vgl. Ed. Meyer Apophoreton 139. — Vgl. XIV 11, 6

---

**3—4** πόπλιος καὶ κορνήλιος P: πόπλιος κορνήλιος V πόπλιος σέξτος κορνήλιος κράσος F duo *Publii Cornelii*, *Scipio* et *Cossus* f (cfr. Costa ad h. l.) **4** λεύκιος om. V | φρούριος $P^1V$ **5** σερουίλιος—οὐαλέριος om. V | σερουίλιος] + καὶ F **7** φίλισκον O: φαλίσκων Rhodoman φαλίσκων Païs II 11 **8** ἐκ del. Dindorf | φαλίσκων Rhodoman: φαλέκων P φαλαίκων V (s. acc.) F αἰκῶν Salmasius | ἐξεπολιόρκησαν Burger I 94 **10** sq. cfr. XV 2 **12** φρούριος PV. Desid. *L. Furius* | αἰμίλιος] + καὶ κάτλος οὐῆρος F (cfr. Cichorius 209) **14** αἰκίκλους Cluver: αἰτωλοὺς O αἴκλους Niebuhr | πρὸς αἰκίκλους ἐπολέμουν Wurm | πόλεμον τὸ τέταρτον] πολίσματα νέπετον Burger I 96 **15** εἰς τοῦσκλον Cluver ⟨ἐπὶ⟩ σούτριον Niebuhr; lac. stat. Wesseling | ᾤκισαν Wurm cl. 117, 4: ὥρμησαν O ἐπόρθησαν Rhodoman κατῴκισαν (pro μὲν ὥρμησαν) Burger l. l. | οὐερηγῖνος F **18** sq. cfr. XV 8 **19** παρειλήφεισαν Eichstädt: παρειλήφασιν O | λουκρήτιος PV λουκρίτιος F **20** σερούιος σολπίκιος XV 8: σερουίλιος PV σερουήλιος κόσσων F (cfr. Bader 5, Unger Jhb. f. Philol. 143, 492)

— 102, 4. Τούτων δὲ πραχθέντων Ῥωμαῖοι τὴν τῶν Οὐηίων χώραν κατεκληρούχησαν, κατ' ἄνδρα δόντες πλέθρα τέτταρα, ὡς δέ τινες, εἴκοσι ὀκτώ· καὶ πρὸς μὲν Αἰκοὺς διαπολεμοῦντες Λίφλον πόλιν κατὰ κράτος εἷλον, Οὐελιτρίνων δ' ἀποστάντων πόλεμον πρὸς αὐτοὺς ἐνεστήσαντο. ἀπέστη δὲ καὶ Σάτρικον ἀπὸ Ῥωμαίων, καὶ εἰς Κερκίους ἀποικίαν ἀπέστειλαν.

Diod. Ol. 97, 4. 388. Vulg. 392/362.

XIV 103. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀντίπατρος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διῴκουν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Αὖλος Μάλλιος.

— 106, 4. Ῥωμαῖοι δὲ Λιφοίκουαν πόλιν ἐκ τοῦ τῶν Αἰκῶν ἔθνους ἑλόντες, κατὰ τὰς τῶν ὑπάτων εὐχὰς μέγαν ἀγῶνα τῷ Διὶ συνετέλεσαν.

Diod. Ol. 98, 1. 387. Vulg. 391/363.

XIV 107. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Πυρρίων, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν μετέλαβον χιλίαρχοι τέσσαρες, Λεύκιος Λοκρήτιος, Σερούιος Σολπίκιος, Γάιος Αἰμίλιος [καὶ Γάιος Ῥοῦφος], Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἐνενήκοντα.

— 109, 7. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Οὐολσινίτας περὶ Γουράσιον παραταξάμενοι πολλοὺς τῶν πολεμίων ἀνεῖλον.

---

1—3 Liv. 5, 30, 8. — Mommsen RF II 272. Hirschfeld z. Camilluslegende Anm. 8 12—14 Liv. 5, 31, 4; 31, 2 20 Liv. 5, 32

---

1 abest cod. P usque ad p. 40, 11; sed adest eius exemplar T (Scorial. Σ III 5); O ergo = TVF 2 οὐηίων Wesseling: οὐεξίων O 3 τέσσαρα T | αἰκοὺς Stephanus: αἰκούσους F εκούσσους V ἑκούσσους T 4 λίφλον VF: λόφλον T αἴφλον (h. e. *Aefulas*) Burger I 120, probabiliter; *Labicos* Niebuhr αἴκλον Mommsen RF II 180; cfr. CIL IX 388 | οὐελιτράνων Bader 8 5 ὑποστάντων T | συνεστήσαντο Bekker 6 κερκαίους Wesseling κερκηίους Burger I 237 9 sq. cfr. XV 14 10 καὶ om. TV 11 αὖλος] *Marcus* f; cfr. Mommsen RF II 179 | μάλιος F ὁ μάλλιος T 12 λιφοίκουν F, s. s. αν *Aequiculum* Reiske *Labicos* Niebuhr αἴκουαν Mommsen RF II 51 αἴκλον id. ibid. 180 *Sublaqueum* Burger I 122. Ft. hic quoque *Aefulae* significantur 13 αἰκῶν an αἰφῶν V incertum 16 sq. cfr. XV 15 | Πυργίων fH 18 λοκρήτιος TV: λουκρίτιος F | σαλπίκιος T | γάϊος αἰμ. καὶ γάϊος ῥοῦφος om. V | καὶ om. T | *L. Aemilius, L. Furius* XV 15; *C.* et *L.* (sive *M.*) *Aemilius, L.* et *Agrippa Furius* f; unde καὶ γάϊος ῥοῦφος del. Vogel. Cfr. Cichorius 210; Unger Jhb. f. Philol. 143, 490 20 οὐολσινίτας Cluver: οὐολσανίτας V οὐολάνους T οὐαλσανίτας F | γουνάσιον T τρόσιλλον Cluver

Diod. Ol. 98, 2. 386. Vulg. 390/364.

XIV 110. Παρὰ δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἦρχε Θεόδοτος, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν εἶχον χιλίαρχοι ἕξ, Κόϊντος Σολπίκιος, Καίσων Φάβιος, Κόϊντος Σερουίλιος, Πόπλιος Κορνήλιος.

— 113. Καθ' ὃν δὲ καιρὸν μάλιστα Ῥήγιον ἐπολιόρκει Διονύσιος, οἱ κατοικοῦντες τὰ πέραν τῶν Ἄλπεων Κελτοὶ τὰ στενὰ διελθόντες μεγάλαις δυνάμεσι κατελάβοντο τὴν μεταξὺ χώραν τοῦ τε Ἀπεννίνου καὶ τῶν Ἄλπεων ὀρῶν, ἐκβαλόντες 2 Τυρρηνοὺς τοὺς κατοικοῦντας. τούτους δ' ἔνιοί φασιν ἀπὸ τῶν ἐν Τυρρηνίᾳ δώδεκα πόλεων ἀποικισθῆναι. τινὲς δέ φασι Πελασγοὺς πρὸ τῶν Τρωικῶν ἐκ Θετταλίας φυγόντας τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος γενόμενον κατακλυσμὸν ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ 3 κατοικῆσαι. τῶν οὖν Κελτῶν κατ' ἔθνη διελομένων τὴν χώραν, οἱ καλούμενοι Σέννωνες ἔτυχον λαβόντες τὸν πορρωτάτω κείμενον τόπον τῶν ὀρῶν παρὰ θάλατταν. ὄντος δ' αὐτοῦ καυματώδους, δυσθετοῦντες ἔσπευδον μετοικῆσαι, καὶ τοὺς νεωτέρους καθοπλίσαντες ἀπέστειλαν ζητεῖν χώραν ἐν ᾗ κατοικήσουσιν. εἰσβαλόντες οὖν εἰς Τυρρηνίαν, καὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες περὶ τρισμυρίους, τὴν τῶν Κλουσίνων χώραν ἐπόρθουν. 4 καθ' ὃν δὴ χρόνον ὁ δῆμος ὁ τῶν Ῥωμαίων πρέσβεις ἀπέστειλεν εἰς Τυρρηνίαν τοὺς κατασκεψομένους τὴν στρατιὰν τῶν Κελτῶν. παραγενόμενοι δὲ οἱ πρέσβεις εἰς Κλούσιον καὶ θεωρήσαντες παράταξιν γενομένην, ἀνδρειότεροι μᾶλλον ἢ

---

**6** ff. Polyb. 6, 1—3. 2, 17—18, 1; 22, 4—5. Liv. 5, 33—6, 4. Plut. Cam. 15—36, 1. Dion. Hal. 13, 9—19. Just. 20, 5; 28, 2. App. Celt. 1, 1; 2—6. Dio Cass. fr. 25. Serv. Aen. 8, 652. De vir. ill. 23. — Litt. s. Einleit. **8** Corn. Nep. b. Plin. h. n. 3, 125 **21** Plut. Num. 12, 6—7

---

**2** sq. cfr. XV 20 **3** κόϊντος—**5** κορνήλιος T (item P XV 20, nisi quod γάϊος pro καίσων): κόϊντος καίσων φάβιος σερουίλιος π. κ. V κόϊντος καίσων. σουλπίκιος αἴνος. καίσων φάβιος. κόϊντος σερουίλιος. πόπλιος κορν. καὶ μάρκος κλώδιος F. Desid. duo *Fabii*, *Q.* et *Num.* (cfr. Münzer RE VI 1756) **7** πέρα F **9** ἀπεννίου TF | ἐκβαλόντες Dindorf: ἐκβάλλοντες O **10** τοὺς κατοικ. τυρρ. F; τυρρηνούς del. Vogel **11** πόλεων δώδεκα F | ἀπωκισθῆναι $F^2$ **12** πρὸ τῶν τρωικῶν om. T **15** σέννωνες F **16** τόπον Cluver: λόφον O **20** κλουσίνων Cluver: καυλοσίνων $VF^2$ καυλωσίνων T καυλοσίων $F^1$ **21** ὁ (alt.) om. T **22** τοὺς secl. v. d. Meij **23** κλούσιον Wesseling: καλούσιον VF κανούσιον T **24** τὴν παράτ. T | γινομένην Dindorf

φρονιμώτεροι γενηθέντες παρετάξαντο τοῖς Κλουσίνοις πρὸς τοὺς πολιορκοῦντας. εὐημερήσαντος δὲ θατέρου τῶν πρεσβευτῶν καί τινα τῶν ἐνδοξοτέρων ἐπάρχων ἀποκτείναντος, γνόντες οἱ Κελτοὶ τὸ γεγονὸς εἰς Ῥώμην πρέσβεις ἀπέστειλαν τοὺς ἐξαιτήσοντας τὸν πρεσβευτὴν τὸν ἀδίκου πολέμου προκαταρξάμενον. ἡ δὲ γερουσία τὸ μὲν πρῶτον ἔπειθε τοὺς πρεσβευτὰς τῶν Κελτῶν χρήματα λαβεῖν περὶ τῶν ἠδικημένων· ὡς δ' οὐ προσεῖχον, ἐψηφίσαντο παραδοῦναι τὸν κατηγορούμενον. ὁ δὲ πατὴρ τοῦ μέλλοντος παραδίδοσθαι, τῶν χιλιάρχων εἷς ὢν τῶν τὴν ὑπατικὴν ἐξουσίαν ἐχόντων, προεκαλέσατο τὴν δίκην ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ δυνατὸς ὢν ἐπὶ τοῖς πλήθεσιν ἔπεισεν ἄκυρον ποιῆσαι τὴν κρίσιν τῆς συγκλήτου. ὁ μὲν οὖν δῆμος τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις πάντα πειθόμενος τῇ γερουσίᾳ, τότε πρῶτον ἤρξατο διαλύειν τὸ κριθὲν ὑπὸ τῆς συγκλήτου.

— 114. Οἱ δὲ τῶν Κελτῶν πρέσβεις παραγενηθέντες εἰς τὸ σφέτερον στρατόπεδον ἀπήγγειλαν τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀπόκρισιν. ἐφ' ᾗ μεγάλως ἀγανακτήσαντες καὶ προσλαβόμενοι παρὰ τῶν ὁμοεθνῶν δύναμιν, ἐπ' αὐτὴν ἠπείγοντο τὴν Ῥώμην, ὄντες πλείους τῶν ἑπτακισμυρίων. οἱ δὲ χιλίαρχοι τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐξουσίας ὄντες καὶ τὴν τῶν Κελτῶν ἔφοδον ἀκούοντες, ἅπαντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθώπλισαν. ἐξελθόντες δὲ πανδημεὶ καὶ διαβάντες τὸν Τίβεριν, παρὰ τὸν ποταμὸν ἤγαγον τὴν δύναμιν σταδίους ὀγδοήκοντα, καὶ τῶν Γαλατῶν ἀπαγγελλομένων προσιέναι διέταττον τὸ στρατόπεδον. τοὺς μὲν οὖν ἀνδρειοτάτους δισμυρίους καὶ τετρακισχιλίους ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ μέχρι τῶν λόφων διέταξαν, ἐπὶ δὲ τῶν ὑψηλοτάτων λόφων τοὺς ἀσθενεστάτους ἔστησαν. οἱ δὲ Κελτοὶ μακρὰν τὴν φάλαγγα παρεκτείνοντες, εἴτε κατὰ τύχην εἴτε

---

**25** z. ort der schlacht vgl. Fest. epit. 119 *lucaria*; z. datum Tac. h. 2, 91. Gell. 5, 17. Serv. Aen. 7, 717. Macrob. 1, 16, 23. Plut. q. R. 25.

---

**1** παρέταξαν T συμπαρετάξαντο Reiske | κλουσίνοις Cluver: κλουσίοις VF κανουσίους T **3** ὑπάρχων cod. Par. 1662 ἱππάρχων Niebuhr **5** τοὺς secl. v. d. Meij **8** παραδοῦναι TF: τὸ παρ. V **11** δίκην VF: κρίσιν T **12** οὖν om. TV **13** ⟨ἐν⟩ τοῖς Hertlein **18** ἐπήγγοντο T **20** ἰδίας corrupt. vid.: ἐνιαυσίας vel ὑπάτης Reiske ἐτησίας Burger I 238 | ὄντες] μένοντες Wurm **26** ἔταξαν Wurm **28** φάλαγκα F

κατὰ πρόνοιαν τοὺς ἀρίστους ἔστησαν ἐπὶ τῶν λόφων.
4 ἅμα δ' αἱ σάλπιγγες παρ' ἀμφοτέροις ἐσήμαινον καὶ τὰ
στρατόπεδα συνήεσαν εἰς μάχην μετὰ πολλῆς κραυγῆς.
οἱ δ' ἐπίλεκτοι τῶν Κελτῶν ἀντιτεταγμένοι τοῖς ἀσθενεστάτοις
τῶν Ῥωμαίων ῥᾳδίως αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λόφων ἐτρέψαντο. 5
5 διόπερ τούτων ἀθρόων φευγόντων πρὸς τοὺς ἐν τῷ πεδίῳ
Ῥωμαίους, αἵ τε τάξεις ἐπεταράττοντο καὶ τῶν Κελτῶν ἐπι-
κειμένων καταπλαγέντες ἔφευγον. τῶν δὲ πλείστων παρὰ τὸν
ποταμὸν ὁρμησάντων καὶ διὰ τὴν ταραχὴν ἀλλήλοις ἐμπι-
πτόντων, οὐχ ὑπηρέτουν οἱ Κελτοὶ τοὺς ἐσχάτους ἀεὶ φονεύ- 10
6 οντες· διὸ καὶ τὸ πεδίον ἅπαν νεκρῶν κατεστρώθη. τῶν δὲ
φευγόντων ἐπὶ τὸν ποταμὸν οἱ μὲν ἀνδρειότατοι μετὰ τῶν
ὅπλων διενήχοντο, τὴν πανοπλίαν ἐν ἴσῳ καὶ τὴν ψυχὴν προ-
τιμῶντες· σφοδροῦ δὲ τοῦ ῥεύματος ὄντος, τινὲς μὲν ὑπὸ τοῦ
βάρους τῶν ὅπλων καταδυόμενοι διεφθείροντο, τινὲς δὲ μετὰ 15
πολλῆς κακοπαθείας ἐφ' ἱκανὸν διάστημα παρενεχθέντες μόγις
7 ἐσώθησαν. ἐπικειμένων δὲ τῶν πολεμίων καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν
πολλοὺς ἀναιρούντων, οἱ πλεῖστοι τῶν ὑπολειπομένων ῥιπτοῦντες
τὰ ὅπλα διενήχοντο τὸν Τίβεριν.

— 115. Οἱ δὲ Κελτοί, πολλοὺς καὶ παρ' αὐτὸν τὸν 20
ποταμὸν ἀνῃρηκότες, οὐδ' οὕτως ἀφίσταντο τῆς φιλοτιμίας,
ἀλλ' ἐπὶ τοὺς διανηχομένους ἠκόντιζον· καὶ πολλῶν βελῶν
ἀφιεμένων εἰς ἀθρόους τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ, συνέβαινε μὴ
διαμαρτάνειν τοὺς βάλλοντας. ὅθεν οἱ μὲν καιρίαις περιπεσόντες
πληγαῖς εὐθέως ἐτελεύτων, οἱ δὲ κατατραυματιζόμενοι καὶ 25
διὰ τὴν περὶ τὸ αἷμα ῥύσιν καὶ σφοδρότητα τοῦ ῥεύματος
2 ἐκλυόμενοι παρεφέροντο. τοιαύτης δὲ συμφορᾶς γενομένης
περὶ τοὺς Ῥωμαίους, οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν διασωθέντων πόλιν
Οὐηίους κατελάβοντο, προσφάτως ὑφ' ἑαυτῶν κατεσκευασμένην,
καὶ τόν τε τόπον ὠχύρουν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκ τῆς 30

---

**2** δ' αἱ Dindorf: δὲ O **8** παρὰ] πρὸς Reiske **10** οὐχ ὑπηρέτουν] καιρῷ ὑπηρέτουν Wetsten ὑπεχώρουν s. οὐχ ὑπερέθεσαν Wesseling οὐχ ὑστέρουν s. οὐκ ἀπήργουν s. οὐκ ἐπήρκουν Reiske; an οὐκ ἀπηγόρευον? | αἰεὶ O **11** ab ἅπαν rursus incipit P; O ergo=PVF **17** ἐπει-κειμένων P **20** πολλοὺς καὶ παρ' αὐτὸν ⟨τὸν ἐν τῷ πεδίῳ κίνδυνον καὶ παρὰ⟩ τὸν π. Reiske καίπερ πολλοὺς παρὰ τὸν π. Vogel **23** ἀθρώ-ους P **29** βοίους PV βοιοὺς F (et sic ubique) | κατεσκαμμένην Rhodoman (sed cfr. Plut. Cam. 31)

φυγῆς σωζομένους ἀνελάμβανον· ὀλίγοι δὲ τῶν διανηξαμένων ἄνοπλοι φυγόντες εἰς Ῥώμην ἀπήγγειλαν πάντας ἀπολωλέναι. τηλικούτων δ' ἀτυχημάτων γεγενημένων τοῖς ἐν τῇ πόλει καταλελειμμένοις, εἰς ἀπορίαν ἅπαντες ἐνέπιπτον· ἀνθίστασθαι μὲν γὰρ ἀδύνατον εἶναι διελάμβανον ἁπάντων τῶν νέων ἀπολωλότων, φεύγειν δὲ μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἐπικίνδυνον ἦν λίαν τῶν πολεμίων ἐγγὺς ὑπαρχόντων. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἰδιωτῶν πανοίκιοι πρὸς τὰς ἀστυγείτονας πόλεις ἔφευγον, οἱ δ' ἄρχοντες τῆς πόλεως παραθαρσύνοντες τὰ πλήθη προσέταττον ταχέως ἐπὶ τὸ Καπετώλιον τόν τε σῖτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἀναγκαίων ἀποκομίζειν. οὗ γενηθέντος ἔγεμον ἥ τ' ἀκρόπολις καὶ τὸ Καπετώλιον, χωρὶς τῶν εἰς τροφὴν ἀνηκόντων, ἀργυρίου τε καὶ χρυσίου καὶ τῆς πολυτελεστάτης ἐσθῆτος, ὡς ἂν ἐξ ὅλης τῆς πόλεως εἰς ἕνα τόπον τῶν ἀγαθῶν συνηθροισμένων. οὗτοι μὲν οὖν τὰ δυνατὰ τῶν χρημάτων μετεκόμιζον καὶ τὸν προειρημένον τόπον ὠχύρουν, ἀναστροφὴν ἔχοντες τρεῖς ἡμέρας. οἱ γὰρ Κελτοὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν διετέλεσαν ἀποκόπτοντες τὰς κεφαλὰς τῶν τετελευτηκότων κατά τι πάτριον ἔθος· τὰς δὲ δύο παρὰ τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντες, καὶ τὰ μὲν τείχη θεωροῦντες ἔρημα, κραυγὴν δ' αἰσθόμενοι γινομένην, ἣν ἐποίουν οἱ τὰ χρησιμώτατα μεταφέροντες εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ὑπελάμβανον ἐνεδρεύειν ἑαυτοῖς τοὺς Ῥωμαίους. τῇ τετάρτῃ δ' ἡμέρᾳ γνόντες τὴν ἀλήθειαν, τάς τε πύλας ἐξέκοψαν καὶ τὴν πόλιν ἐλυμαίνοντο, χωρὶς ὀλίγων οἰκιῶν ἐν τῷ Παλατίῳ. μετὰ δὲ ταῦτα προσβολὰς ποιούμενοι καθ' ἡμέραν πρὸς ὀχυροὺς τόπους οὐθὲν μὲν ἀξιόλογον ἔβλαπτον τοὺς ὑπεναντίους, ἑαυτῶν δὲ πολλοὺς ἀπέβαλλον· ὅμως δ' οὖν οὐκ ἀφίσταντο τῆς φιλοτιμίας, ἐλπίζοντες, ἐὰν μὴ βίᾳ κρατήσωσι, τῷ γε χρόνῳ πάντως τῶν ἀναγκαίων ἐκλιπόντων καταπονήσειν.

— 116. Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐν τοιαύταις ταραχαῖς ὄντων οἱ παροικοῦντες Τυρρηνοὶ μετὰ δυνάμεως ἀδρᾶς ἐπεπορεύοντο

---

**3** γεγενημένων VF: γενομένων P ἠγγελμένων Dindorf λεγομένων Vogel **5** ἀδύνατον om. V | εἶναι om. P | ἀπωλωλότων Vac? **8** πανοικὶ F **9** προσέταττεν P **11** ἔγεμεν P **13** τῆς] + ἄλλης F **14** ἠθροισμένων F **17** ἀποκόπτοντες Reiske: ἀνακόπτοντες O **18** τι VF: τὸ P **20** γινομένην VFP²mg: κινδυνεύειν P¹ **27** ἀπέβαλον V | οὖν del. Dindorf **28** γε recc.: τε O **31** ἐπορεύοντο P

τὴν τῶν Ῥωμαίων χώραν λεηλατοῦντες, καὶ πολλῶν μὲν σωμάτων, οὐκ ὀλίγης δ' ὠφελείας ἐγκρατεῖς ἐγένοντο. οἱ δ' εἰς τοὺς Οὐηίους τῶν Ῥωμαίων πεφευγότες ἀπροσδοκήτως τοῖς Τυρρηνοῖς ἐπιπεσόντες ἐτρέψαντο, καὶ τήν τε λείαν ἀφείλοντο
2 καὶ τῆς παρεμβολῆς ἐκυρίευσαν. ἐγκρατεῖς δὲ γενόμενοι πολλῶν
ὅπλων τοῖς τε ἀνόπλοις οὖσι διέδωκαν καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἀθροίζοντες καθώπλιζον· ἠβούλοντο γὰρ τοὺς εἰς τὸ Καπετώλιον συμπεφευγότας ἐκ τῆς πολιορκίας ἐξελέσθαι.
3 ἀπορούντων δ' αὐτῶν ᾧ τρόπῳ δηλώσειαν τοῖς συγκεκλειμένοις διὰ τὸ τοὺς Κελτοὺς μεγάλαις δυνάμεσι περιστρατοπεδεύειν,
Κομίνιός τις Πόντιος ὑπέσχετο παραθαρρυνεῖν τοὺς ἐν τῷ
4 Καπετωλίῳ. ὁρμήσας οὖν μόνος καὶ διανηξάμενος νυκτὸς τὸν ποταμὸν ἔλαθε προσελθών τινα πέτραν τοῦ Καπετωλίου δύσβατον, καὶ ταύτῃ μόγις ἑαυτὸν ἑλκύσας ἐδήλωσε τοῖς ἐν τῷ Καπετωλίῳ περὶ τῶν συνηθροισμένων εἰς Οὐηίους, καὶ
διότι καιρὸν τηρήσαντες ἐπιθήσονται τοῖς Κελτοῖς. οὗτος μὲν οὖν καταβὰς ἥπερ ἀνέβη καὶ διακολυμβήσας τὸν Τίβεριν, εἰς
5 Οὐηίους ἀνέστρεψεν· οἱ δὲ Κελτοὶ κατανοήσαντες τὰ ἴχνη τοῦ προσφάτως ἀναβεβηκότος συνετάξαντο κατὰ τῆς αὐτῆς πέτρας ἀναβῆναι νυκτός. διὸ καὶ περὶ μέσας νύκτας οἱ μὲν φύλακες
παρερραθυμηκότες ἦσαν τῆς φυλακῆς διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ τόπου, τῶν δὲ Κελτῶν τινες κατὰ τῆς πέτρας προσανέβησαν.
6 τοὺς μὲν οὖν φύλακας ἔλαθον, χῆνες δ' ἱεροὶ τῆς Ἥρας τρεφόμενοι καὶ θεωρήσαντες ἀναβαίνοντας κραυγὴν ἐποίουν. συνδραμόντων δὲ τῶν φυλάκων ἐπὶ τὸν τόπον, οὗτοι μὲν κατα-
πλαγέντες οὐκ ἐτόλμων προσελθεῖν, Μάρκος δέ τις Μάλλιος, ἔνδοξος ἀνήρ, ἐκβοηθήσας ἐπὶ τὸν τόπον τῷ μὲν ξίφει τὴν χεῖρα τοῦ προσαναβαίνοντος ἀπέκοψε, τῷ δὲ θυρεῷ πατάξας

11 Gell. 17, 2, 24; 26. Frontin. strateg. 3, 13, 1. 18 Cic. pro Caec. 30, 88; Philipp. 3, 8, 20

7 ἐβούλοντο P 9 συγκεκλεισμένοις F 11 σόντιος P | πόντιός τις κομίνιος Rhodoman cl. Liv. 5, 46 | παραθαρρυνεῖν Dindorf: -ρύνειν 13 ⟨ἐπί⟩ τινα Stephanus 14 ἀνελκύσας Reiske | τοῖς] τοὺς P 15 ⟨τὰ⟩ περὶ Vogel 16 καιρῷ P 19 κατὰ] διὰ? Reiske 21 παραρεραθ. P 23 τῇ ἥρᾳ Madvig 24 καὶ θεωρήσαντες] θεωρήσαντες v. d. Meij κατανοήσαντες (s. αἰσθόμενοι) τοὺς Vogel 26 μάλιος F 27 ἐκβοηθήσας Stephanus: ἐκβοήσας 28 τοῦ] τοῦ πρώτου Reiske

εἰς τὸ στῆθος ἀπεκύλισεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς πέτρας. παραπλησίως 7
δὲ καὶ τοῦ δευτέρου προσαναβαίνοντος ἀπολομένου οἱ λοιποὶ
ταχέως πάντες ἔφυγον· ἀπορρῶγος δὲ τῆς πέτρας οὔσης
ἅπαντες κατακρημνισθέντες ἐτελεύτησαν. διόπερ πρεσβευομένων
τῶν Ῥωμαίων περὶ διαλύσεως ἐπείσθησαν χιλίας λαβόντες
λίτρας χρυσίου τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν καὶ ἐκ τῆς Ῥωμαίων χώρας
ἀπαλλαγῆναι. Ῥωμαῖοι δὲ τῶν μὲν οἰκιῶν κατεσκαμμένων, 8
τῶν δὲ πλείστων πολιτῶν ἀπολωλότων ἔδωκαν ἐξουσίαν τῷ
βουλομένῳ καθ' ὃν προήρηται τόπον οἰκίαν οἰκοδομεῖν, καὶ
δημοσίᾳ κεραμῖδας ἐχορήγουν, αἳ μέχρι τοῦ νῦν πολιτικαὶ
καλοῦνται. ἁπάντων οὖν πρὸς τὴν ἰδίαν προαίρεσιν οἰκο- 9
δομούντων, συνέβη τὰς κατὰ πόλιν ὁδοὺς στενὰς γενέσθαι καὶ
καμπὰς ἐχούσας· διόπερ ὕστερον αὐξηθέντες οὐκ ἠδυνήθησαν
εὐθείας ποιῆσαι τὰς ὁδούς. λέγουσι δέ τινες καὶ διότι τὸν
χρυσοῦν κόσμον αἱ γυναῖκες εἰς τὴν κοινὴν σωτηρίαν εἰσε-
νέγκασαι ταύτης ἔτυχον παρὰ τοῦ δήμου τιμῆς, ὥστ' ἐξουσίαν
ἔχειν ἐφ' ἁρμάτων ὀχεῖσθαι κατὰ τὴν πόλιν.

— 117. Ταπεινῶν δ' ὄντων τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν προειρη-
μένην συμφοράν, οἱ Οὐολοῦσκοι πρὸς αὐτοὺς πόλεμον ἐξ-
ήνεγκαν. οἱ μὲν οὖν χιλίαρχοι τῶν Ῥωμαίων καταγράψαντες
στρατιώτας, καὶ προαγαγόντες τὴν δύναμιν εἰς ὕπαιθρον, ἐν
τῷ καλουμένῳ Μαρκίῳ κατεστρατοπέδευσαν, ἀπέχοντες ἀπὸ
Ῥώμης σταδίους διακοσίους. τῶν δὲ Οὐολούσκων μετὰ μείζονος 2
στρατιᾶς ἀντικαθημένων καὶ τῇ παρεμβολῇ προσβαλλόντων,
οἱ κατὰ τὴν Ῥώμην φοβηθέντες ὑπὲρ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ
κατέστησαν αὐτοκράτορα μὲν Μάρκον Φούριον . . . . . οὗτοι 3
δὲ πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καθοπλίσαντες νυκτὸς ἐξῆλθον, καὶ
καταλαβόντες ἅμ' ἡμέρᾳ τοὺς Οὐολούσκους τῇ παρεμβολῇ
προσμαχομένους, ἐπιφανέντες κατὰ νώτου ῥᾳδίως ἐτρέψαντο.

**4** Varro b. Non. 228. Plin. h. n. 33, 14. **12** Tac. ann. 15, 43

**4** ⟨δια⟩πρεσβευομένων Vogel **7** κατεσκασμένων P **10** δημοσίᾳ Dindorf: δημοσίας O | κεραμίδας VF **12** κατὰ ⟨τὴν⟩ πόλιν Dindorf **16** δήμου PV: δημοσίου F **19** οὐολούσκοι F: ὀλούσκοι P (sine spir.) V **22** μαικίῳ Sigonius (Liv. 6, 2, 8); cfr. Nissen It. Landesk. II 593 (Plut. Cam. 34) **24** προσβαλόντων F **26** φρούριον $P^1V$; ad mg. add. κάμιλλον τὸν δικτάτορα φησὶν $V^2$ | excidit mentio magistri eq. **28** ὀλούσκους $P^1V$

ἐξελθόντων δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς παρεμβολῆς, εἰς μέσον ἀπο-
ληφθέντες οἱ Οὐολοῦσκοι σχεδὸν ἅπαντες κατεκόπησαν· διόπερ
τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἰσχυροὶ δοκοῦντες εἶναι, διὰ τὴν συμ-
φορὰν ταύτην ἀσθενέστατοι τῶν περιοικούντων ἐθνῶν ἐγενή-
4 θησαν. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἀκούσας ὁ αὐτοκράτωρ πορθεῖσθαι
Βώλας [πόλιν] ὑπ' Αἰκουλανῶν τῶν νῦν Αἰκίκλων καλουμένων,
ἀγαγὼν τὴν δύναμιν τοὺς πλείστους τῶν πολιορκούντων ἀνεῖλεν.
ἐκεῖθεν δ' ἀνέζευξεν εἰς Σουτριανήν, οὖσαν ἀποικίαν, ἣν οἱ
Τυρρηνοὶ βίᾳ κατειλήφεισαν. προσπεσὼν οὖν ἄφνω τοῖς Τυρ-
ρηνοῖς πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀνεῖλε, τὴν δὲ πόλιν ἀνέσωσε τοῖς
5 Σουτριαίοις. τῶν δ' ἀπεληλυθότων Γαλατῶν ἀπὸ Ῥώμης
Οὐεάσκιον τὴν πόλιν σύμμαχον οὖσαν Ῥωμαίων πορθούντων,
ἐπιθέμενος αὐτοῖς ὁ αὐτοκράτωρ καὶ τοὺς πλείστους ἀπο-
κτείνας τῆς ἀποσκευῆς πάσης ἐκυρίευσεν, ἐν ᾗ καὶ τὸ χρυσίον
ἦν [ὃ εἰλήφεισαν εἰς Ῥώμην] καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ διηρπασ-
6 μένα κατὰ τὴν τῆς πόλεως ἅλωσιν. τοσαῦτα δὲ διαπραξά-
μενος διὰ τὸν φθόνον τῶν δημάρχων ἐκωλύθη θρίαμβον κατ-
αγαγεῖν. ἔνιοι δέ φασιν αὐτὸν ἀπὸ Τούσκων θρίαμβον ἀγαγεῖν
ἐπὶ λευκοῦ τεθρίππου, καὶ διὰ τοῦτο δυσὶν ὕστερον ἔτεσιν ὑπὸ
τοῦ δήμου πολλοῖς χρήμασι καταδικασθῆναι· περὶ οὗ κατὰ
7 τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιμνησθησόμεθα. οἱ δ' εἰς τὴν Ἰαπυ-
γίαν τῶν Κελτῶν ἐληλυθότες ἀνέστρεψαν διὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων
χώρας, καὶ μετ' ὀλίγον ὑπὸ Κερίων ἐπιβουλευθέντες νυκτὸς
ἅπαντες κατεκόπησαν ἐν τῷ Τραυσίῳ πεδίῳ.

---

**14** Serv. Aen. 6, 826. Sueton. Tib. 3. — Münzer RE VI 324—48 **18** z. form Τούσκων Ed. Meyer RhM 37, 611. Bader 7. Sigwart Klio 6, 341 ff. **21** Strab. 5, 220

---

**6** βώλας πόλιν V: βώλας $P^1$ (πόλιν add. $P^{2mg}$) πόλιν βώλας F. Secl. Vogel | αἰκουλανῶν P: αἴκλων VF αἰκῶν Wesseling | αἰκι-
κλῶν P **7** προσαγαγὼν Dindorf **8** σουτριανήν F: σουτριάνην V
σουτριώνην P σούτριον Cluver σούτριον, ῥωμαίων Vogel **11** σου-
τρίνοις Cluver **12** οὐεάσκιον] γαβίους Cluver οὐολσίνιον vel θύσκλον
Niebuhr II n. 1225 (cfr. Païs II 58) πισαῦρον Mommsen RF II 336
(Serv. ad Aen. 6, 826) φαλίσκων Schäfer Philol. 20, 117 (cfr. Burger
I 43) **15** ὃ—ῥώμην del. Vogel; εἰς ῥώμην del. v. d. Meij **17** κατ-
αγαγεῖν P: ἀγαγεῖν VF **18** τούσκων in F ita scriptum ut vix agnoscas;
τούσκλων P, qui ἔνιοι—ἀγαγεῖν ad mg. add. **21** ἐπιμνησόμεθα F
**23** καιρίων Wesseling καιρίτων Ed. Meyer; cfr. Strab. 5 p. 220
**24** τραυσίῳ] de *Gurasio* (XIV 109) cogitabat Reiske

Diod. Ol. 98, 3. 385.

XV 2. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Μυστιχίδου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τρεῖς κατέστησαν, Μάρκον Φούριον, ἔτι δὲ Γάϊον καὶ Αἰμίλιον.

Dieses und die 4 flg. kollegien sind aus 394—90 vlg. wiederholt.

Diod. Ol. 98, 4. 384.

XV 8. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δεξιθέου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Λοκρήτιον καὶ Σερούιον Σολπίκιον.

Diod. Ol. 99, 1. 383.

XV 14. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Διοτρέφης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν Λεύκιος Οὐαλέριος καὶ Αὖλος Μάλλιος, παρὰ δ' Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη ἐνενηκοστὴ ἐννάτη.

Diod. Ol. 99, 2. 382.

XV 15. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φανοστράτου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους τέτταρας, Λεύκιον Λοκρήτιον, Σερούιον Σολπίκιον, Λεύκιον Αἰμίλιον, Λεύκιον Φούριον.

Diod. Ol. 99, 3. 381.

XV 20. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐάνδρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ἕξ, Κόϊντον Σολπίκιον, Γάϊον Φάβιον, Κόϊντον Σερουίλιον, Πόπλιον Κορνήλιον.

Diod. Ol. 99, 4. 380. Vulg. 389/365.

XV 22. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοφίλου Ῥωμαῖοι ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν Πόπλιον Κορνήλιον,

---

**2—22** zu den wiederholten kollegien vgl. Leuze 16. Costa I 1, 200 **25—2** s. 46 De Boor Fasti censorii 65

---

**3** sq. cfr. XIV 97 **4** φρούριον PV¹ **8** sq. cfr. XIV 99 **9** λουκρίτιον F | σερούιον PV: σερουίλιον F | σελπίκιον P **11** sq. cfr. XIV 103 | Διειτρέφης fH **12** μάλιος F **15** sq. cfr. XIV 107 **17** λουκρίτιον F | σερούιον XIV 107: σέντιον O | σουλπ. F | λεύκιον — **18** φούριον om. V **20** ἀθήνησιν εὐάνδρου Meursius: ἀθήνησι μὲν εὐάνδρου P ἀθήνησι μενάνδρου VF **21** sq. cfr. XIV 110 **22** κόϊντον σερουίλιον πόπλιον κορνήλιον P: σερουίλιον κορνήλιον V σερου. κορν. πόπλιον οὖγωνα. σέξτον ἄνιον καὶ γάϊον μάρκον F

Λεύκιον Οὐεργίνιον, Λεύκιον Παπίριον, Μάρκον Φούριον, Οὐαλέριον, Αὖλον Μάλλιον, Λεύκιον [καὶ] Ποστόμιον [Κόϊντον].

Diod. Ol. 100, 1. 379. Vulg. 388/366.

XV 23. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Πυθέας, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι ἓξ κατεστάθησαν, Τίτος Κοΐνκτιος, Λεύκιος Σερουίλιος, Λεύκιος Ἰούλιος, Ἀκύλλιος, Λεύκιος Λοκρήτιος, Σερούιος Σολπίκιος, παρὰ δ' Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη ἑκατοστή.

Diod. Ol. 100, 2. 378. Vulg. 387/367.

XV 24. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νίκωνος Ῥωμαῖοι χιλιάρχους ἓξ ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν, Λεύκιον Παπίριον, Γάιον Σερουίλιον, Λεύκιον Κοΐνκτιον, Λεύκιον Κορνήλιον, Λεύκιον Οὐαλέριον, Αὖλον Μάλλιον.

Diod. Ol. 100, 3. 377. Vulg. 386/368.

XV 25. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ναυσινίκου Ῥωμαῖοι χιλιάρχους τέσσαρας ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν, Μάρκον Κορνήλιον καὶ Κόϊντον Σερουίλιον, Μάρκον Φούριον, Λεύκιον Κοΐνκτιον.

— 27, 4. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι μὲν ἐπ' ἀτελείᾳ πεντακοσίους ἀποίκους εἰς Σαρδονίαν ἀπέστειλαν.

---

**19** Nissen Jhb. f. Philol. 95, 325. Unger RhM 37, 173. Bader 6. Sigwart Klio 6, 341. Niese Grundr.[4] 50

---

**1** οὐεργήνιον V | λεύκιον (alt.) om. V | παπύριον F | μάρκον—2 οὐαλέριον om. V | φρούριον P **2** *L. Valerius* f | οὐαλλέριον P | μάλιον F | λεύκιον—κόϊντον om. V | καὶ del. v. d. Meij | ποστούμιον F | κόϊντον om. P, del. Vogel | pro Papirio et Furio *L. Aemilius* f; cfr. De Boor Fast. cens. 5 et 65 Burger I 37 **4** ἦν ἄρχων PV : ἦρχε F **5** κοΐνκτιος P : κόϊντος VF **6** λεύκιος (pr.) om. V | λεύκιος (alt.) — ἀκύλλιος om. V | *L. Aquillius* f | ἀκύλιος F | λεύκιος PV : δέκιος F **7** λουκρίτιος F | σερούιος Rhodoman : σερουίλιος P ἄγγος καὶ σερουίλιος F om. V **10** sqq. cfr. Liv. 6, 5, 7 (praeter L. Valerium et L. Papirium nomina prorsus differunt) **11** παπύριον F **12** σερουίλιον P : κορνήλιον VF (*Sergius* f) | κοΐνκτιον—**13** μάλλιον P : μάλλιον V μάλιον γάϊον σερουίλιον οὐαλέριον αὖλον καὶ κοΐνκτιον φάβιον F **15** sqq. sex tribb. Liv. 6, 6, 3. **17** καὶ om. VF | κόϊντον σερουίλιον P : σερούιμον κοΐκτιον V σερουίλιον κοΐνκτιον F | μάρκον—**18** κοΐνκτιον om. V | φρούριον P φούριον καὶ F **18** κοΐκτιον P κόϊκτον F **19** μὲν del. Dindorf **20** ἐς F | Σαρδονίαν] *Satricum* Wesseling *Scardoniam* Reiske *Sutrium* v. d. Meij cl. Vell. 1, 14 *Ardea* Stroth Ταρχωνίαν Burger I 156

Diod. Ol. 100, 4. 376. Vulg. 385/369.

XV 28. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλίου Ῥωμαῖοι χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέτταρας, Λεύκιον Παπίριον, [Μάρκον] Πόπλιον Κορνήλιον, Τίτον Κοΐνκτιον ⟨καὶ⟩ Λεύκιον.

— 35, 3. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐν τῇ Ῥώμῃ Μάνλιος ἐπιβαλόμενος τυραννίδι καὶ κρατηθεὶς ἀνῃρέθη.

Diod. Ol. 101, 1. 375. Vulg. 384/370.

XV 36. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρισάνδρου Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας, Σερούιον Σολπίκιον, Λεύκιον Παπίριον, Τίτον Κοΐνκτιον, Ἠλεῖοι δ' ἦγαγον Ὀλυμπιάδα πρώτην πρὸς ταῖς ἑκατόν.

Diod. Ol. 101, 2. 374. Vulg. 383/371.

XV 38. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἱπποδάμου Ῥωμαῖοι χιλιάρχους ἀντὶ τῶν ὑπάτων κατέστησαν τέτταρας, Λεύκιον Οὐαλέριον, Λεύκιον Μάλλιον, Σερούιον Σολπίκιον, Λοκρήτιον.

Diod. Ol. 101, 3. 373. Vulg. 382/372.

XV 41. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωκρατίδου Ῥωμαῖοι ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν τέτταρας, Κόϊντον Σερούιλιον, ⟨Σερούιον⟩ Κορνήλιον, ἔτι δὲ Σπόριον Παπίριον.

— 47, 8. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς Πραινεστίνους παραταξάμενοι καὶ νικήσαντες τοὺς πλείστους τῶν ἀντιταξαμένων κατέκοψαν.

---

6 Mommsen RF II 179

---

2 Καλλέας fH 3 quinque tribb. Liv. 6, 11 | ἀντὶ τῶν ὑπ. χιλ. F 4 παπύριον F | μάρκον om. V del. v. d. Meij : μάνλιον Costa 4/5 κορνήλιον τίτον κοΐνκτιον καὶ λεύκιον v. d. Meij : τίτον κορν. κόντον λ. P τίτον κορνήλιον V τίτον κορν. καὶ κόϊντον λεύκιον F 7 μάνλιος Wesseling : μανίλιος O | ἐπιβαλλόμενος P 10 ἀθήνησι] + μὲν P | χαρισάνδρου fH : χαριάνδρου O 11 σερούιον] + κορνήλιον V (ft. recte) 12 σουλπ. O | παπύριον F | τῖτον κοΐνκτιον P : τίτον V κορνήλιον τῖτον καὶ μάρκον κοΐνκτιον F 15 Ἱπποδάμας fH 17 λεύκιον P : om. V κρίσπον F *Aulus* Liv. 6, 21 | μάλιον F | σερούιον] σερουίλιον P om. V φάβιον σερουίλιον καὶ F | σουλπ. O | λουκρίτιον F om. V *Lucius Lucr.* Liv. l. l. 20 κόϊντον] + κράσον F 21 σερουίλιον om. V | suppl. ex Liv. 6, 22 | ἔτι δὲ om. F | παπύριον F, add. καὶ φάβιον ἄλβον. Excidisse vid. *L. Papirius* 23 πραινεστινοὺς V -ηνοὺς F1

Diod. Ol. 101, 4. 372. Vulg. 381/373.

XV 48. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀστείου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ἕξ, Μάρκον Φούριον καὶ Λεύκιον Φούριον, ἔτι δ' Αὖλον Ποστόμιον καὶ Λεύκιον Λοκρήτιον καὶ Μάρκον Φάβιον καὶ Λεύκιον Ποστόμιον.

Diod. Ol. 102, 1, 371. Vulg. 380/374.

XV 50. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀλκισθένους Ῥωμαῖοι μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους κατέστησαν ὀκτώ, Λεύκιον Οὐαλέριον καὶ Πόπλιον, ἔτι δὲ Γάϊον Τερέντιον καὶ Λεύκιον Μενήνιον, πρὸς δὲ τούτοις Γάϊον Σολπίκιον καὶ Τίτον Παπίριον καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον, παρὰ δὲ Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς ἑκατόν.

Diod. Ol. 102, 2. 370. Vulg. 379/375.

XV 51. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρασικλείδου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ὀκτώ, Πόπλιον Μάλλιον καὶ Γάϊον Ἐρενούκιον καὶ Γάϊον Σεξτίλιον καὶ Τιβέριον Ἰούλιον, ἔτι δὲ Λεύκιον Ἀλβίνιον καὶ Πόπλιον Τριβώνιον καὶ Γάϊον Μάλλιον, πρὸς δὲ τούτοις Λεύκιον Ἀνθέστιον.

Diod. Ol. 102, 3. 369. Vulg. 378/376.

XV 57. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Δυσνίκητος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν τέτταρες, Κόϊντος Σερουίλιος καὶ Λεύκιος Φούριος, ἔτι δὲ Γάϊος Λικίνιος καὶ Πόπλιος Κλοίλιος.

---

**8—11** De Boor Fasti censorii 66 **15—19** De Boor F. c. 67. Mommsen Herm. 38, 119

---

**3** ἀντὶ τῶν om. $F^1$ | φρούριον PV **4** καὶ (pr.) om. V | φούριον F: φρούριον P om. V | ποστούμιον F | καὶ λεύκιον om. V **5** λουκρίτιον F | καὶ μάρκον—ποστόμιον om. V | ποστούμιον F **7** δ'] γὰρ P **9** πόπλιον] + ἄγγον F | γάϊον] γνάϊον V | τερέντιον et **10** λεύκιον om. V | τερέντιον] *C. Sergius* Liv. 6, 27; cfr. Mommsen Herm. 38, 119. Fruin Jhb. f. Philol. 149, 103 **10** μενοίνιον F | γάϊον et καὶ τίτον—**11** λεύκιον om. V | σουλπ. F **11** παπύριον F | αἰμίλιον] + καὶ φλάβιον μάρκον F | desid. *Ser. Cornelius* **12** ἑκατόν] ἐνενήκοντα P **16** μάνιον O | καὶ γ. ἐρ. καὶ om. V | γενούκιον v. d. Meij | σεξτίλιον (Liv. 6, 30)] σέστον P σεστέον V σέξτον F | καὶ om. V **17** ἰούλιον om. V | ἀλβίνιον—πόπλιον om. V | λαβίνιον O (= PF) **18** τρεβώνιον F | καὶ—μάλλιον om. V | μάλιον F **21** μὲν om. P | δυσκίνητος V (Paus. 4, 27, 9) **23** καὶ—φούριος om. V | φρούριος P | γάϊος] om. V + λεύκιος P | λικίννιος V **24** πόλλιος V | κλοίλιος (Liv. 6, 31)] κοίλιος V κόλιος P κίλιος F

Diod. Ol. 102, 4. 368. Vulg. 377/377.

XV 61. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυσιστράτου παρὰ Ῥωμαίοις ἐγένετο στάσις, τῶν μὲν οἰομένων δεῖν ὑπάτους, τῶν δὲ χιλιάρχους αἱρεῖσθαι. ἐπὶ μὲν οὖν τινα χρόνον ἀναρχία τὴν στάσιν ὑπέλαβε, μετὰ δὲ ταῦτα ἔδοξε χιλιάρχους αἱρεῖσθαι ἓξ· καὶ κατεστάθησαν Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάϊος Οὐεργίνιος καὶ Σερούιος Σολπίκιος, πρὸς δὲ τούτοις Λεύκιος Κοΐνκτιος καὶ Γάϊος Κορνήλιος, ἔτι δὲ Γάϊος Οὐαλέριος.

Diod. Ol. 103, 1. 367. Vulg. 376/378.

XV 71. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Ναυσιγένους ἐν Ῥώμῃ χιλίαρχοι κατεστάθησαν ἀντὶ τῶν ὑπάτων τέτταρες, Λεύκιος Παπίριος, Λεύκιος Μενήνιος, Σερούιος Κορνήλιος, Σερούιος Σολπίκιος, παρὰ δὲ Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατόν.

Diod. Ol. 103, 2. 366. Vulg. 375/379—371/383.

XV 75. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πολυζήλου κατὰ μὲν τὴν Ῥώμην ἀναρχία διά τινας πολιτικὰς στάσεις ἐγένετο.

Diod. Ol. 103, 3. 365. Vulg. 370/384.

XV 76. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Κηφισόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλιάρχους ὁ δῆμος τέτταρας κατέστησε, Λεύκιον Φούριον, Αὖλον Μάλλιον, Σερούιον Σολπίκιον, Σερούιον Κορνήλιον.

Diod. Ol. 103, 4. 364. Vulg. 369/385.

XV 77. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χίωνος ἐν Ῥώμῃ ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι κατεστάθησαν Κόϊντος Σερουίλιος καὶ Γάϊος Οὐετούριος καὶ Αὖλος Κορνήλιος, πρὸς δὲ τούτοις Μάρκος Κορνήλιος καὶ Μάρκος Φάβιος.

---

**16** Leuze 27. 127. 316. Costa I 1, 199

---

**3** οἰομένων] δμένων P **4** χιλιάρχους — **5** ἔδοξε om. P **6** σουεργίνιος P *Veturius* Liv. 6, 32, 3 **7** καὶ σερ. σολπ. om. V | σερούιος P: σερουίλιος F | σουλπ. O (= PF) | κοΐνκτιος καὶ γ. om. V | κοΐντιος O (= PF) **8** κορνήλιος] *Quinctius* Liv. l. l.; unde secl. Costa **12** παπύριος F | λεύκιος (alt.) om. V | μενοίνιος F **12** et **13** σερούιος om. V **13** σολπίκιος P: ὁλπ. V σουλπ. F **19** κιφισόδωρος P **21** φρούριον PV | παῦλον O | μάλιον F | σερούιον utrumque om. V | σουλπ. O | σερούιον P: καὶ σερ. F **25** σερουίλιος] σερούιος O **26** οὐετόριος O | καὶ — κορνήλιος om. V **27** καὶ — φάβιος om. V | φάβιος] φάνιος O (= PF). Desid. *Q. Quinctius* (Liv. 6, 36)

Diod. Ol. 104, 1. 363. Vulg. 368/386.

XV 78. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Τιμοκράτους ἐν Ῥώμῃ μὲν ἀντὶ τῶν ὑπάτων χιλίαρχοι τρεῖς κατεστάθησαν Τίτος Κοΐνκτιος καὶ Σερούιος Κορνήλιος καὶ Σερούιος Σολπίκιος, Ὀλυμπιὰς δὲ ὑπὸ Πισατῶν καὶ Ἀρκάδων ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατόν.

Das kollegium 367 vulg. fehlt.

Diod. Ol. 104, 2. 362. Vulg. 366/388.

XV 82. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Χαρικλείδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν Λεύκιος Αἰμίλιος Μάμερκος καὶ Λεύκιος Σέξτιος Λατερίας.

Diod. Ol. 104, 3. 361. Vulg. 365/389.

XV 90. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Μόλωνος ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Λεύκιος Γενύκιος καὶ Κόϊντος Σερουίλιος.

Diod. Ol. 104, 4. 360. Vulg. 364/390.

XV 95. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοφήμου τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ διέλαβε Γάϊος Σολπίκιος [καὶ Γάϊος Λικίνιος.

Diod. Ol. 105, 1. 359. Vulg. 363/391.

XVI 2. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Καλλιμήδους Ολυμπιὰς μὲν ἤχθη πέμπτη πρὸς ταῖς ἑκατόν, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Πῶρος Κυρηναῖος, Ῥωμαῖοι δὲ κατέστησαν ὑπάτους Γναῖον Γενύκιον καὶ Λεύκιον Αἰμίλιον.

Diod. Ol. 105, 2. 358. Vulg. 362/392.

XVI 4. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐχαρίστου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Σερουίλιον καὶ Κόϊντον Γενύκιον.

---

7 zum fehlenden kollegium vgl. Leuze 29. Costa I 1, 198

---

4 καὶ (pr.) om.VF | καὶ σερ. σολπίκιος om.V | σουλπ. O (= PF) 5 πεισάτων P 11 σέξτιος om. VF | *Lateranus* f; cfr. Sigwart Klio VI 275 13 ἀθήνησι] + μὲν P 14 γενούκιος O 17 πολπίκιος P σουλπ. VF | 18 λικίννιος V

O = PRF

20 καλλιμέδους P; Καλλίδημος fH 22 Πρῶρος Paus. 10, 2, 3 23 γνάϊον P; *Gaius* f 26 κόϊντον (alt.)] *Lucius* f

Diod. Ol. 105, 3. 357. Vulg. 361/393.

XVI 6. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδότου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Λικίνιον καὶ Γάϊον Σολπίκιον.

Diod. Ol. 105, 4. 356. Vulg. 360/394.

XVI 9. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἀγαθοκλέους Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάϊον Ποιτήλιον.

Diod. Ol. 106, 1. 355. Vulg. 359/395.

XVI 15. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἐλπίνου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ποπίλιον Λαινάτην καὶ Γναῖον Μάλλιον Ἰμπεριῶσον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἕκτη πρὸς ταῖς ἑκατόν.

Diod. Ol. 106, 2. 354. Vulg. 358/396.

XVI 23. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιστράτου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Γάϊον Πλαύτιον.

Diod. Ol. 106, 3. 353. Vulg. 357/397.

XVI 28. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Διοτίμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Μάρκιον καὶ Γναῖον Μάλλιον.

— 31, 7. Ῥωμαίοις δὲ πρὸς Φαλίσκους συνέστη πόλεμος, καὶ μέγα μὲν οὐδὲν οὐδ' ἄξιον μνήμης ἐπετελέσθη, καταδρομαὶ δὲ καὶ πορθήσεις τῆς χώρας τῶν Φαλίσκων ἐγίνοντο.

Diod. Ol. 106, 4. 352. Vulg. 356/398.

XVI 32. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Εὐδήμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ποπίλιον καὶ Μάρκον Φάβιον.

— 36, 4. Τυρρηνοὶ δὲ διαπολεμοῦντες Ῥωμαίοις ἐπόρθησαν πολλὴν τῆς πολεμίας χώρας, καὶ μέχρι τοῦ Τιβέρεως καταδραμόντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν.

Diod. Ol. 107, 1. 351. Vulg. 355/399.

XVI 37. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοδήμου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Σολπίκιον καὶ Μάρκον Οὐαλέριον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἑκατόν.

---

**2** κηφεισοδότου P κηφεισοδώρου F **3** λικίννιον PR | σουλπ. O **7** ποιτήλιον] πόπλιον O **10** ποπίλιον] πόπλιον P πούπλιον RF | λαινάτην P: λενάτην R λενάτον F; cfr. Bader 5, Sigwart Klio VI 274 | γνάον R **11** μάλλιον] μαιμίλιον P μαμέλιον RF μανίλιον Costa | ἰνπερίωσον R ἰνπερίοσον F **15** πλώτιον O **18** μάρκον P | γνάτιον P | μάλιον F **23** Θούδημος fH **24** ποπίλιον] πόπλιον O | μάρκον φάβιον καὶ μ. πόπλιον RF **25** τόραννοι P **30** σουλπ. RF

Diod. Ol. 107, 2. 350. Vulg. 354/400.

XVI 40. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεσσαλοῦ Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Τίτον Κοΐνκτιον.

— 45, 8. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι πρὸς μὲν Πραινεστίνους ἀνοχάς, πρὸς δὲ Σαμνίτας συνθήκας ἐποιήσαντο, Ταρκυνίους δ' ἄνδρας διακοσίους καὶ ἑξήκοντα δημοσίᾳ ἐθανάτωσαν ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Diod. Ol. 107, 3. 349. Vulg. 353/401.

XVI 46. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Γάϊον Σολπίκιον.

Diod. Ol. 107, 4. 348. Vulg. 352/402.

XVI 52. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Καλλιμάχου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Μάρκιον καὶ Πόπλιον Οὐαλέριον.

Diod. Ol. 108, 1. 347. Vulg. 351/403.

XVI 53. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Θεόφιλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὕπατοι Γάϊος Σολπίκιος καὶ Γάϊος Κοΐνκτιος, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἑκατόν.

Diod. Ol. 108, 2. 346. Vulg. 350/404.

XVI 56. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεμιστοκλέους ἐν Ῥώμῃ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Γάϊος Κορνήλιος καὶ Μάρκος Ποπίλιος.

Diod. Ol. 108, 3. 345. Vulg. 349/405.

XVI 59. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Αἰμίλιον καὶ Τίτον Κοΐνκτιον.

Diod. Ol. 108, 4. 344. Vulg. 345/409.

XVI 66. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐβούλου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Φάβιον καὶ Σερούιον Σολπίκιον.

---

**6** Liv. 7, 19, 2. — Niese Grundr.[4] 62 **25** Leuze 14. Costa I 1, 205 **27** diese konsuln stehen in den gew. fasten nach den flg. 3 kollegien. Vgl. Leuze 14. 95. Costa I 1, 204

---

**2** Θέελλος fH **3** κοΐντιον PR κόϊντον F **6** ταρκουνίους P **11** σουλπ. O **14** μάρκον γάϊον O **17** σουλπ. O | κοΐντιος PR **21** διεδέξατο P **22** ποπίλιος R: πόπλιος PF **25** *L. Furius, Ap. Claudius* f (cfr. Cic. Cat. m. 12, 41. Gell. 9, 11) | κόϊντον F **28** σουλπ. O

Diod. Ol. 109, 1. 343. Vulg. 348/406.

XVI 69. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Λυκίσκου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Μάρκον Ποπίλιον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη ἑκατοστὴ καὶ ἐνάτη, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀριστόλοχος Ἀθηναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων Ῥωμαίοις μὲν πρὸς Καρχηδονίους πρῶτον συνθῆκαι ἐγένοντο.

Diod. Ol. 109, 2. 342. Vulg. 347/407.

XVI 70. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδότου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Πλαύτιον καὶ Τίτον Μάλλιον.

Diod. Ol. 109, 3. 341. Vulg. 346/408.

XVI 72. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σωσιγένους Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Γναῖον Ποιτήλιον.

Diod. Ol. 109, 4. 340. Vulg. 344/410.

XVI 74. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικομάχου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Μάρκιον καὶ Τίτον Μάλλιον Τορκουᾶτον.

Diod. Ol. 110, 1. 339. Vulg. 343/411.

XVI 77. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεοφράστου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Αὖλον Κορνήλιον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη δεκάτη πρὸς ταῖς ἑκατόν.

Diod. Ol. 110, 2. 338. Vulg. 342/412.

XVI 82. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λυσιμαχίδης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι καθειστήκεισαν Κόϊντος Σερουίλιος καὶ Μάρκος Ῥουτίλιος.

Diod. Ol. 110, 3. 337. Vulg. 341/413.

XVI 84. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρώνδου τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Αἰμίλιος καὶ Γάϊος Πλαύτιος.

Diod. Ol. 110, 4. 336. Vulg. 340/414.

XVI 89. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φρυνίχου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Τίτον Μάλλιον Τορκουᾶτον καὶ Πόπλιον Δέκιον.

---

**5** Polyb. 3, 22—24. Liv. 7, 27, 2. Oros. 3, 7. — Mommsen RChron. 320. Nissen Jhb. f. Philol. 95, 321

---

**2** λυκίσσου P **3** οὐαλλέριον R | πομπίλλιον P πόπλιον RF **5** ἀριστόλαχος P **8** πυθοδώρου R **9** μάλιον F **12** γναῖον Fischer: μάρκον γναῖον P μάρκον RF *Gaius* Liv. 7, 27, 5 (cfr. 11, 2), Censor. 17, 10 | πόπλιον O **15** μάλιον F **16** τὸνρκουάτον P **23** *C. Marcius Rutilus* f **26** Χαιρώνδας fH **27** διεδέξατο P | πλώτιος O **30** μάλιον F

— 90, 2. Ῥωμαῖοι δὲ πρὸς Λατίνους καὶ Καμπανοὺς παραταξάμενοι περὶ πόλιν Σούεσσαν ἐνίκησαν, καὶ τῶν ἡττηθέντων μέρος τῆς χώρας ἀφείλοντο. ὁ δὲ κατωρθωκὼς τὴν μάχην Μάλλιος ὁ ὕπατος ἐθριάμβευσεν.

Diod. Ol. 111, 1. 335. Vulg. 339/415.

XVI 91. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Πυθοδώρου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Ποπλίλιον καὶ Τιβέριον Αἰμίλιον Μάμερκον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη πρώτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα.

Diod. Ol. 111, 2. 334. Vulg. 338/416.

XVII 2. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐαινέτου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ Γάϊον Μαίνιον.

Diod. Ol. 111, 3. 333. Vulg. 337/417.

XVII 17. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Κτησικλέους Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάϊον Σολπίκιον καὶ Λεύκιον Παπίριον.

Diod. Ol. 111, 4. 332. Vulg. 336/418.

XVII 29. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικοκράτους ἐν Ῥώμῃ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Καίσων Οὐαλέριος καὶ Λεύκιος Παπίριος.

Diod. Ol. 112, 1. 331. Vulg. 335/419.

XVII 40. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Νικηράτου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Μάρκον Ἀτίλιον καὶ Μάρκον Οὐαλέριον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη δευτέρα πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα.

Diod. Ol. 112, 2. 330. Vulg. 334/420.

XVII 49. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφάνους ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Σπόριος Ποστόμιος καὶ Τίτος Οὐετούριος.

Das jahr 333 vulg. (diktatorenjahr) fehlt.

1—4 Liv. 8, 11 15 Leuze 13. Costa I 1, 197 19 Leuze u. Costa ebd. 29 die drei ersten diktatorenjahre (333, 324, 309 vulg.) fehlen bei D.; das vierte (301) fällt in die zeit, für welche D.s werk nicht erhalten ist. Vgl. Leuze 11. 215

2 σινούεσσαν Sigonius ad Liv. 8, 11 3 ἀφείλαντο RF 4 μάλιος PF 6 Πυθόδηλος fH 7 μὲν om. F | πόπλιον O O = RF 12 μαίνιον] μάνιον R μάλιον F 15 σουλπ. O | λεύκιον παπίριον] *P. Aelius Paetus* f 19 διεδέξατο O | οὐαλλέριος R | *Caeso Duillius* f 22 Νικήτης fH 27 σπούριος R

Diod. Ol. 112, 3. 329. Vulg. 332/422.

XVII 62. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀριστοφῶντος ἐν Ῥώμῃ διεδέξαντο τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν Γάϊος Δομέττιος καὶ Αὖλος Κορνήλιος.

Diod. Ol. 112, 4. 328. Vulg. 331/423.

XVII 74. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Κηφισοφῶν, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατεστάθησαν ὕπατοι Γάϊος Οὐαλέριος καὶ Μάρκος Κλαύδιος.

Diod. Ol. 113, 1. 327. Vulg. 330/424.

XVII 82. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Εὐθύκριτος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Λεύκιος Πλαύτιος καὶ Λεύκιος Παπίριος, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη τρίτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα.

Das jahr Ol. 113, 2, 326 (329 vulg.) fehlt.

Diod. Ol. 113, 3. 325. Vulg. 328/426.

XVII 87. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χρέμητος Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Πόπλιον Κορνήλιον καὶ Αὖλον Ποστόμιον.

Diod. Ol. 113, 4. 324. Vulg. 327/427.

XVII 110. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀντικλέους Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Κορνήλιον καὶ Κόϊντον Ποπλίλιον.

Diod. Ol. 114, 1. 323. Vulg. 326/428.

XVII 113. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀγησίου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Γάϊον Ποιτήλιον καὶ . . . Παπίριον, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη τετάρτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα.

Diod. Ol. 114, 2. 322. Vulg. 325/429.

XVIII 2. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Κηφισοδώρου Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Φούριον καὶ Δέκιμον Ἰούνιον.

---

**15** Costa I 1, 205 **19** der Interpolator, der kap. 112, 1 diese konsuln wiederholt, hat L. Cornelius Lentulus, wie die Fasten. Vgl. Costa I 1, 163

---

**3** *Gnaeus Domitius* f | δομέτιος Dindorf **7** οὐαλλέριος R | κλώδιος O **10** πλάτιος O **11** παπείριος F **16** καὶ — ποστόμιον om. $F^1$ | ποστούμιον O (*P. Plautius* f) **19** cfr. cap. 112, 1 **20** ποπίλλιον O et hic et 112 **22** Ἡγησίας fH **23** ποιτήλιον] πόπλιον R ποπίλιον F | *Lucius Pap.* Liv. | παπείριον F **27** φρούριον O | δέκιμον F: δέκιον R

Das diktatorenjahr 324 vulg. fehlt.

Diod. Ol. 114, 3. 321. Vulg. 323/431.

XVIII 26. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Φιλοκλέους ἐν Ῥώμῃ κατεστάθησαν ὕπατοι Γάϊος Σολπίκιος καὶ Γάϊος Αὖλιος.

Die jahre Ol. 114, 4. 115, 1. 320. 319 (322 u. 321 vulg.) fehlen.

Diod. Ol. 115, 2. 318. Vulg. 320/434.

XVIII 44. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀπολλοδώρου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Ποπίλλιον καὶ Κόϊντον Πόπλιον.

Diod. Ol. 115, 3. 317. Vulg. 319/435.

XVIII 58. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησιν Ἀρχίππου Ῥωμαῖοι κατέστησαν ὑπάτους Κόϊντον Αὖλιον καὶ Λεύκιον Παπίριον.

Diod. Ol. 115, 4. 316. Vulg. 318/436.

XIX 2. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Δημογένους Ῥωμαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πλαύτιον καὶ Μάνιον Φούλβιον.

— 10. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν ἔνατον ἔτος ἤδη διεπολέμουν πρὸς Σαμνίτας, καὶ κατὰ μὲν τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους μεγάλαις δυνάμεσιν ἦσαν διηγωνισμένοι, τότε δ' εἰς τὴν πολεμίαν εἰσβολὰς ποιούμενοι μέγα μὲν οὐδὲν οὐδὲ μνήμης ἄξιον διεπράξαντο, διετέλουν δὲ τοῖς τε φρουρίοις προσβολὰς ποιούμενοι καὶ τὴν χώραν λεηλατοῦντες. ἐπόρθησαν δὲ καὶ τῆς Ἀπουλίας τὴν Δαυνίαν πᾶσαν, καὶ προσαγαγόμενοι Καυσίους ὁμήρους παρ' αὐτῶν ἔλαβον. προσέθηκαν δὲ καὶ δύο φυλὰς ταῖς προϋπαρχούσαις, τήν τε Φαλέρναν καὶ τὴν Ὠφεντῖναν.

Diod. Ol. 116, 1. 315. Vulg. 317/437.

XIX 17. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοκλείδου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάϊον Ἰούνιον καὶ Κόϊντον Αἰμίλιον, Ὀλυμπιὰς δ' ὑπῆρχεν ἕκτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα.

---

17 Liv. 9, 20. — Leuze 215. Binneboessel 103

4 σουλπ. F | αἴλιος O *Q. Aulius* Liv. 8, 37, 3 9 ποπίλλιον R: ποσπίλλιον $F^{i}$ ποππίλλιον $F^{s}$ | *L. Papirius Q. Publilius* f; cfr. Mommsen RF II 232, Costa I 2, 59 13 αἴλιον O | παπόριον F 16 πλώτιον $RF^{pc}$ πούπλιον $F^{ac}$ | *M. Fo(s)lius* f; cfr. Mommsen RF I 114 18 σαμνίτας Diod. scripsisse testatur Eust. ad Dion. Per. 375: σαυνίτας O 20 τὰς πολεμίας R | ποιούμενοι] + χώραν F | οὐδὲν om. R 24 καυσίους F 26 ὠφελτίναν R

Diod. Ol. 116, 2. 314. Vulg. 316/438.

XIX 55. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Πραξίβουλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατέστησαν ὕπατοι Σπόριος Ναύτιος καὶ Μάρκος Ποπίλλιος.

— 65, 7. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι μὲν διαπολεμοῦντες Σαμνίταις Φερέντην, πόλιν τῆς Ἀπουλίας, κατὰ κράτος εἷλον· οἱ δὲ τὴν Νουκερίαν τὴν Ἀλφατέρναν καλουμένην οἰκοῦντες πεισθέντες ὑπό τινων τῆς μὲν Ῥωμαίων φιλίας ἀπέστησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συμμαχίαν ἐποιήσαντο.

Diod. Ol. 116, 3. 313. Vulg. 315/439.

XIX 66. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Νικόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἦσαν ὕπατοι Λεύκιος Παπίριος τὸ τέταρτον καὶ Κόϊντος Ποπλίλιος τὸ δεύτερον.

— 72, 3. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται διαπολεμοῦντες Ῥωμαίοις ἔτη πλείονα περὶ τῆς ἡγεμονίας, Πλειστικὴν μὲν φρουρὰν ἔχουσαν Ῥωμαϊκὴν ἐξεπολιόρκησαν, Σωρανοὺς δ' ἔπεισαν κατασφάξαι μὲν τοὺς παρ' αὐτοῖς Ῥωμαίους, συμμαχίαν δὲ πρὸς Σαμνίτας συνθέσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαίων Σατικόλαν 4
πολιορκούντων ἐπεφάνησαν μετὰ δυνάμεως ἀδρᾶς, σπεύδοντες λῦσαι τὴν πολιορκίαν. γενομένης οὖν μάχης ἰσχυρᾶς, πολλοὶ μὲν παρ' ἀμφοτέρων ἀνῃρέθησαν, τέλος δ' ἐπὶ τοῦ προτερήματος ἐγένοντο Ῥωμαῖοι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἐκπολιορκήσαντες τὴν πόλιν ἐπῆσαν ἀδεῶς τὰ πλησίον πολίσματα καὶ χωρία προσαγόμενοι. τοῦ δὲ πολέμου περὶ τὰς ἐν Ἀπουλίᾳ πόλεις 5
συνεστῶτος, οἱ μὲν Σαμνῖται πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄντας καταγράψαντες ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν πολεμίων, ὡς περὶ τῶν ὅλων κριθησόμενοι. ἃ δὴ πυθόμενος ὁ δῆμος 6
τῶν Ῥωμαίων καὶ διαγωνιάσας περὶ τοῦ μέλλοντος δύναμιν προέπεμψε πολλήν. εἰωθότες δ' ἐν τοῖς ἐπικινδύνοις καιροῖς

4 Liv. 9, 20, 9 14—18 s. 58 Liv. 9, 21—24; 26, 1—5.

3 σπόριος ναύτιος $F^2$: σπ. νούτιος $F^1$ ναύτιος σπ. R | πόπλιος O 5 σαυνίταις F (ubique; non iam notatur) | φερέντιν F 7 τινων] ταραντίνων Burger II 57 12 παπείριος O | *Publilius* f: πόπλιος O ποπίλλιος Nissen Rh. M. 25, 25. Cfr. Mommsen RF II 234 13 δεύτερον] *quartum* f; cfr. Mommsen l. l. Binneboessel 28. Costa I 1, 166 14—15 ἔτη πλ. διαπ. ῥωμ. F | πλησιστικὴν R 23 ante ἐπῆσαν lac. stat. Burger II 60, cl. Liv. 9, 15, 2 25 ἡλικίᾳ Hertlein: ἡλικίαις O 28 διαγωνισάμενος F

αὐτοκράτορα τοῦ πολέμου καθιστᾶν τινα τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν, προεχειρίσαντο τότε Κόϊντον Φάβιον καὶ μετ' αὐτοῦ Κόϊντον
7 Αὔλιον ἵππαρχον. οὗτοι δὲ τὰς δυνάμεις παραλαβόντες παρετάξαντο πρὸς τοὺς Σαμνίτας περὶ τὰς καλουμένας Λαυστόλας, καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλον. τροπῆς δὲ γενομένης καθ' ἅπαν τὸ στρατόπεδον, ὁ μὲν Αὔλιος καταισχυνθεὶς ἐπὶ τῇ φυγῇ μόνος ὑπέστη τῷ [τε] πλήθει τῶν πολεμίων, οὐ κρατήσειν ἐλπίζων, ἀλλ' ἀήττητον τὴν πατρίδα τὸ καθ' αὑτὸν μέρος
8 ἀποδεικνύων. οὗτος μὲν οὖν οὐ μετασχὼν τοῖς πολίταις τῆς κατὰ τὴν φυγὴν αἰσχύνης ἰδίᾳ περιεποιήσατο θάνατον ἔνδοξον· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι φοβηθέντες μὴ τὰ κατὰ τὴν Ἀπουλίαν πράγματα τελέως ἀποβάλωσιν, ἀποικίαν ἐξέπεμψαν εἰς Λουκερίαν πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν ἐν τοῖς τόποις. ἐκ ταύτης δ' ὁρμώμενοι διεπολέμουν τοῖς Σαμνίταις, οὐ κακῶς τῆς ἀσφαλείας
9 προνοησάμενοι· διὰ γὰρ ταύτην τὴν πόλιν οὐ μόνον ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐπροτέρησαν, ἀλλὰ καὶ ⟨κατὰ⟩ τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων διετέλεσαν ὁρμητηρίῳ χρώμενοι κατὰ τῶν πλησίον ἐθνῶν.

Diod. Ol. 116, 4. 312. Vulg. 314/440.

XIX 73. Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν Θεόφραστος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατεστάθησαν Μάρκος Ποιτήλιος καὶ Γάϊος Σολπίκιος.

— 76. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπῆσαν πορθοῦντες τῶν κατ' Ἰταλίαν πόλεων ὅσαι τοῖς ἐναντίοις συνηγωνίζοντο· οἱ δ' ὕπατοι τῶν Ῥωμαίων μετὰ στρατοπέδου παραγενόμενοι παραβοηθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς κιν-
2 δυνεύουσι τῶν συμμάχων. ἀντεστρατοπεδεύσαντο δὲ τοῖς πολε-

**3** Kaerst 764. Bader 49. Unger Jhb. f. Philol. 143, 471. Binneboessel 52. — Lautulae (b. Terracina) als ort der schlacht passt nicht in den zusammenhang der ereignisse **23** Liv. 9, 27; 26, 5—7

**1** καθιστάναι F **2** τότε μὲν προεχειρ. F **3** αὔλιον $R^2$: ὦλιον $R^1$ αἴλιον F **4** λαυτόλας Cluver **7** τε del. Rhodoman | τὰ πλήθη Reiske (om. τε) **12** λουκρίαν Stephanus: λουκρίαν F λοκρίαν R **13** τόποις ⟨τούτοις⟩ v. d. Meij **16** suppl. Stephanus **21** μάρκιος F | *Poetelius* f: πόπλιος O **22** σουλπ. O **24** ἰταλίαν] τὴν ἰταλίαν F καμπανίαν Binneboessel 57; sed sine dubio Apulia significatur **27** ἀντιστρατοπεδεύσαντες F, om. **1** s. 59 καὶ

μίοις περὶ Κίνναν πόλιν, καὶ ταύτην μὲν εὐθὺς ἐρρύσαντο τῶν ἐπικειμένων φόβων, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἐκταξάντων ἀμφοτέρων τὰς δυνάμεις ἐγένετο μάχη καρτερά, καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἔπεσον. τὸ δὲ τέλος οἱ Ῥωμαῖοι βιασάμενοι κατὰ κράτος περιεγένοντο τῶν πολεμίων· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον χρησάμενοι τῷ διωγμῷ πλείους τῶν μυρίων ἀνεῖλον. καὶ τῆς μάχης ἀγνοουμένης ἔτι Καμπανοὶ μὲν καταφρονήσαντες τῶν Ῥωμαίων ἀπέστησαν· ὁ δὲ δῆμος εὐθὺς δύναμίν τε τὴν ἱκανὴν ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα Γάϊον Μαίνιον καὶ μετ' αὐτοῦ κατὰ τὸ πάτριον ἔθος Μάνιον Φούλβιον (ἵππαρχον). τούτων δὲ πλησίον τῆς Καπύης καταστρατοπεδευσάντων οἱ Καμπανοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρουν ἀγωνίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα πυθόμενοι τὴν τῶν Σαμνιτῶν ἧτταν καὶ νομίσαντες πάσας τὰς δυνάμεις ἥξειν ἐπ' αὐτοὺς διελύσαντο πρὸς Ῥωμαίους· τοὺς γὰρ αἰτίους τῆς ταραχῆς ἐξέδωκαν, οἳ προτεθείσης κρίσεως οὐ περιμείναντες τὴν ἀπόφασιν αὑτοὺς ἀνεῖλον. αἱ δὲ πόλεις τυχοῦσαι συγγνώμης εἰς τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν ἀποκατέστησαν.

Diod. Ol. 117, 1. 311. Vulg. 313/441.

XIX 77. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Πολέμων, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Λεύκιος Παπίριος τὸ πέμπτον καὶ Γάϊος Ἰούνιος, ἦχθη δὲ καὶ Ὀλυμπιὰς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα.

— 101. Ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ μὲν τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίων διαπολεμούντων τὸν πρὸς Σαμνίτας πόλεμον συνεχεῖς ἐγίγνοντο προνομαὶ τῆς χώρας καὶ πολιορκίαι πόλεων καὶ δυνάμεων ἐν ὑπαίθρῳ στρατοπεδεῖαι· τὰ γὰρ μαχιμώτατα τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἐθνῶν περὶ ἡγεμονίας φιλοτιμούμενα

24 Liv. 9, 28, 1—7; vgl. auch 24, 13—15. — Mommsen RF II 242. Binneboessel 64

1 κίναν F τινα Wurm ταρακίναν Burger Mn. 83 (cfr. id. II 62; Binneboessel 57); de Caudio cogitab. Pflug Diod. und Liv. als Quellen des 2. Samm.-Kr. p. 7; de *Pinna* Niese Grundr.[4] 67 (probabilius) | ἐρύσαντο O **5** χρόνον R: τόπον F **6** τῆς μὲν μάχης F **9** μάνιον O **10** *M. Fo(s)lius* f; cfr. ad XIX 2 | suppl. Steph. **11** πλησίον F: τὰ πλησίον R **13** νομίζοντες F **14** ἐπ' R: πρὸς F **16** ἀνεῖλαν R **20—21** ὑπῆρχον RF[2]: ἦρχον F[1] **21** παπείριος O | τὸ om. R | ἰούνιος ⟨τὸ δεύτερον⟩ Rhodoman **22** ἤχθη R: ἦν F **26** προνομαὶ Reiske: προσβολαὶ O **27** στρατοπεδεία R

παντοίους συνίσταντο κινδύνους. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων ὕπατοι μέρος τῆς δυνάμεως ἀναλαβόντες ἀντεστρατοπέδευσαν ταῖς τῶν πολεμίων παρεμβολαῖς, καὶ πρὸς μὲν μάχην καιρὸν ἐπετήρουν οἰκεῖον, ταῖς δὲ συμμαχίσι πόλεσι παρείχοντο τὴν ἀσφάλειαν. τὸ δὲ λοιπὸν στρατόπεδον ἀναλαβὼν Κόϊντος Φάβιος, ὃς ἦν αὐτοκράτωρ ᾑρημένος, τήν τε Φρεγελλανῶν πόλιν εἷλε καὶ τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων πρὸς τὴν Ῥώμην τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐζώγρησεν. τούτους δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντας πλείους τῶν διακοσίων ἀπήγαγεν εἰς Ῥώμην, καὶ προαγαγὼν εἰς τὴν ἀγορὰν ῥαβδίσας ἐπελέκισε κατὰ τὸ πάτριον ἔθος. μετ' ὀλίγον δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώραν Καλατίαν καὶ τὴν Νωλανῶν ἀκρόπολιν ἐξεπολιόρκησε, καὶ λαφύρων μὲν πλῆθος ἀπέδοτο, τοῖς δὲ στρατιώταις πολλὴν τῆς χώρας κατεκληρούχησεν. ὁ δὲ δῆμος, κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων αὐτῷ προχωρούντων, ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν νῆσον τὴν Ποντίαν καλουμένην.

Diod. Ol. 117, 2. 310. Vulg. 312/442.

XIX 105. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σιμωνίδου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ Πόπλιον Δέκιον.

— 105, 5. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι δυνάμεσιν ἀδραῖς πεζῶν τε καὶ ἱππέων ἐστράτευσαν ἐπὶ Πολλίτιον, Μαρρουκίνων οὖσαν πόλιν. ἀπέστειλαν δὲ καὶ τῶν πολιτῶν εἰς ἀποικίαν, καὶ κατῴκισαν τὴν προσαγορευομένην Ἰντέραμναν.

---

**21** Liv. 9, 28, 8. Vell. Pat. 1, 14

---

**2** ἀντεστρατοπέδευσαν Dindorf: κατεστρατοπέδευσαν R κατεστρατοπέδευον F **3** πολεμίων (s. σαμνιτῶν) Rhodoman: ῥωμαίων O **6** φρεγελλανῶν Scaliger: φρετομανῶν R φρετεμανῶν F φρέγελλαν ἀνεκτήσατο καὶ τὴν σωρανῶν Burger Mn. 84 φρεγελλανῶν ἀκρόπολιν καὶ τὴν σωρανῶν Nissen It. Landesk. II 673 **10** ἐπελέκισε P. Faber: ἐπελέκησε R ἐπιλέκησε F **11** καλατίαν Cluver (cfr. Mommsen CIL X 359, Nissen It. Landesk. II 717): καὶ λείαν R κελίαν F **15** ποντίαν FR$^{pc}$: ποτίδαιαν R$^{ac}$ **19** οὐαλλέριον R **22** τε om. F | πολίτιον F πέλτοινον s. πίτινον Païs st. di R. I 403 | πομπηίαν νουκερίνων οὖσαν πόλιν Burger Mn. 85 τεάτιον μαρρουκ. οὖσαν π. id. II 78 | μαρουκ. F **24** ἰντέραμνον F

Diod. Ol. 117, 3. 309. Vulg. 311/443.

XX 3. Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἱερομνήμονος Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάϊον Ἰούνιον καὶ Κόϊντον Αἰμίλιον.

— 26, 3. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥωμαίων ὕπατοι μετὰ δυνάμεως ἐμβαλόντες εἰς τὴν Ἀπουλίαν ἐνίκησαν μάχῃ Σαμνίτας περὶ τὸ καλούμενον Τάλιον. τῶν δ' ἡττηθέντων καταλαβομένων τὸν Ἱερὸν λόφον ὀνομαζόμενον, τότε μὲν τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὴν ἰδίαν στρατοπεδείαν ἀπεχώρησαν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν μάχης γενομένης πολλοὶ μὲν ἀνῃρέθησαν τῶν Σαμνιτῶν, αἰχμάλωτοι δ' ἐλήφθησαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους καὶ διακοσίους. τοιούτων δὲ προτερημάτων 4
γενομένων τοῖς Ῥωμαίοις, ἀδεῶς ἤδη τῶν ὑπαίθρων συνέβαινε κυριεύειν τοὺς ὑπάτους καὶ τὰς ἀπειθούσας τῶν πόλεων χειροῦσθαι. Καταράκταν μὲν οὖν καὶ Κερδυνιλίαν ἐκπολιορκήσαντες φρουροὺς ἐπέθηκαν, τῶν δ' ἄλλων τινὰς πείσαντες προσηγάγοντο.

Diod. Ol. 117, 4. 308. Vulg. 310/444.

XX 27. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημητρίου τοῦ Φαληρέως τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ παρέλαβον Κόϊντος Φάβιος τὸ δεύτερον καὶ Γάϊος Μάρκιος.

— 35. Τῶν γὰρ Τυρρηνῶν στρατευσάντων ἐπὶ πόλιν Σούτριον ἄποικον Ῥωμαίων, οἱ μὲν ὕπατοι δυνάμεσιν ἀδραῖς ἐκβοηθήσαντες ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς Τυρρηνοὺς καὶ συνεδίωξαν εἰς τὴν παρεμβολήν. οἱ δὲ Σαμνῖται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, 2
μακρὰν ἀπηρτημένης τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, ἀδεῶς ἐπόρθουν τῶν Ἰαπύγων τοὺς τὰ Ῥωμαίων φρονοῦντας. διόπερ ἠναγ-

---

5 Liv. 9, 31 **22** Liv. 9, 32—33, 2. 35—37. 38, 1 **27** zu Ἰαπύγων vgl. Sigwart Klio 6, 345 (Païs II 361)

---

**2** γὰρ R: δ' F **3** Ἰούλιον O **6** ἀπουλίαν $R^{2mg}$: Ἰταλίαν RF καμπανίαν Binneboessel 71 πολεμίαν Burger Mn. 87 **7** τάλιον R: Ἰτάλιον F πάλιον Païs I 2, 404 τέανον s. τίανον Klimke, Burger Mn. 87, Schaefer Philol. 22, 29 (de diversis oppidis cogitantes) **8** καταλαμβανομένων R **15** de *Cisauna* cog. Niebuhr III 286, de *Gerunio* Klimke; καιατίαν ... καὶ κουβουλτερίαν Burger Mn. 87; de *Caracenis* cog. Païs I 2, 404 | κερδυναίαν F **16** ἐνέθηκαν? Fischer **25** σαυνῖται RF **26** ἀπηρτημένοι $F^1$

κάσθησαν οἱ ὕπατοι διαιρεῖν τὰς δυνάμεις, καὶ Φάβιος μὲν ἐν Τυρρηνίᾳ κατέμεινεν, Μάρκιος δὲ ἐπὶ τοὺς Σαμνίτας ἀναζεύξας Ἀλλίφας μὲν πόλιν εἷλεν κατὰ κράτος, τοὺς δὲ πολιορκουμένους τῶν συμμάχων ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύσατο. ὁ δὲ Φάβιος, Τυρρηνῶν πολλοῖς πλήθεσιν ἐπὶ τὸ Σούτριον συνδραμόντων, ἔλαθε τοὺς πολεμίους διὰ τῆς τῶν ὁμόρων χώρας ἐμβαλὼν εἰς τὴν ἀνωτέρω Τυρρηνίαν, ἀπόρθητον γενομένην πολλῶν χρόνων. ἐπιπεσὼν δ' ἀνελπίστως τῆς τε χώρας πολλὴν ἐδῄωσε καὶ τοὺς ἐπελθόντας τῶν ἐγχωρίων νικήσας πολλοὺς μὲν ἀνεῖλεν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ζῶντας ὑποχειρίους ἔλαβεν. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τὴν καλουμένην Περυσίαν δευτέραν μάχῃ τῶν Τυρρηνῶν κρατήσας, πολλοὺς ἀνελὼν κατεπλήξατο τὸ ἔθνος, πρῶτος Ῥωμαίων μετὰ δυνάμεως ἐμβεβληκὼς εἰς τοὺς τόπους τούτους. καὶ πρὸς μὲν Ἀρρητίνους καὶ Κροτωνιάτας, ἔτι δὲ Περυσίνους ἀνοχὰς ἐποιήσατο, πόλιν δὲ τὴν ὀνομαζομένην Καστόλαν ἐκπολιορκήσας συνηνάγκασε τοὺς Τυρρηνοὺς λῦσαι τὴν τοῦ Σουτρίου πολιορκίαν.

— 36. Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τιμητὰς εἵλοντο· καὶ τούτων ὁ ἕτερος Ἄππιος Κλαύδιος ὑπήκοον ἔχων τὸν συνάρχοντα Λεύκιον Πλαύτιον πολλὰ τῶν πατρίων νομίμων ἐκίνησε· τῷ δήμῳ γὰρ τὸ κεχαρισμένον ποιῶν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο τῆς συγκλήτου. καὶ πρῶτον μὲν τὸ καλούμενον Ἄππιον ὕδωρ ἀπὸ σταδίων ὀγδοήκοντα κατήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ πολλὰ τῶν δημοσίων χρημάτων εἰς ταύτην τὴν κατασκευὴν ἀνήλωσεν ἄνευ δόγματος τῆς συγκλήτου· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ κληθείσης Ἀππίας ὁδοῦ τὸ πλεῖον μέρος λίθοις στερεοῖς κατέστρωσεν ἀπὸ Ῥώμης μέχρι Καπύης, ὄντος τοῦ διαστήματος σταδίων πλειόνων ἢ χιλίων, καὶ τῶν τόπων τοὺς μὲν ὑπερέχοντας διασκάψας, τοὺς δὲ φαραγγώδεις

**18** Liv. 9, 29, 5—30, 2. 33, 3—26. 46. **22** Frontin. de aquae duct. 4

**2** ὁ δὲ μάρκιος F **3** ἀλλείφας F **6** ὁμόρων R: ὁμοάρχων F ὁμβρίκων Niebuhr III n. 488 ὁμβρῶν Haackh Paulys RE III 386 (cfr. Binneboessel 17) **7** ἐμβαλὼν Dindorf: συνεμβαλὼν O | γεγενημένην F **10** ἀνελὼν F **14** κορτωνιάτας Wesseling; cfr. Nissen It. Landesk. 2, 318 **15** περυσίους F **16** φαισόλαν Cluver καρσούλαν (s. -λας) Gorius κλούσιον? Païs st. di R. I 2, 407 **20** πλαύτιον] κλαύδιον O (*C. Plautius* f) **26** πλείω R πλέον Dindorf

ἢ κοίλους ἀναλήμμασιν ἀξιολόγοις ἐξισώσας κατηνάλωσεν ἁπάσας τὰς δημοσίας προσόδους, αὑτοῦ δὲ μνημεῖον ἀθάνατον κατέλιπεν, εἰς κοινὴν εὐχρηστίαν φιλοτιμηθείς. κατέμιξε δὲ 3 καὶ τὴν σύγκλητον, οὐ τοὺς εὐγενεῖς καὶ προέχοντας τοῖς ἀξιώμασι προσγράφων μόνον, ὡς ἦν ἔθος, ἀλλὰ πολλοὺς καὶ τῶν ἀπελευθέρων ἐνίους ἀνέμιξεν· ἐφ' οἷς βαρέως ἔφερον οἱ καυχώμενοι ταῖς εὐγενείαις. ἔδωκε δὲ τοῖς πολίταις ἐξουσίαν ἐν 4 ὁποίᾳ τις βούλεται φυλῇ τάττεσθαι καὶ τὴν ἐξουσίαν ὅποι προαιροῖτο τιμήσασθαι· τὸ δ' ὅλον, ὁρῶν τεθησαυρισμένον κατ' αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐπιφανεστάτοις τὸν φθόνον, ἐξέκλινε τὸ προσκόπτειν τισὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἀντίταγμα κατασκευάζων τῇ τῶν εὐγενῶν ἀλλοτριότητι τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὔνοιαν. καὶ 5 κατὰ μὲν τὴν τῶν ἱππέων δοκιμασίαν οὐδενὸς ἀφείλετο τὸν ἵππον, κατὰ δὲ τὴν τῶν συνέδρων καταγραφὴν οὐδένα τῶν ἀδοξούντων συγκλητικῶν ἐξέβαλεν, ὅπερ ἦν ἔθος ποιεῖν τοῖς τιμηταῖς. εἶθ' οἱ μὲν ὕπατοι διὰ τὸν φθόνον καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι τοῖς ἐπιφανεστάτοις χαρίζεσθαι συνῆγον τὴν σύγκλητον οὐ τὴν ὑπὸ τούτου καταλεγεῖσαν, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν προγεγενημένων τιμητῶν καταγραφεῖσαν. ὁ δὲ δῆμος τούτοις 6 μὲν ἀντιπράττων, τῷ δ' Ἀππίῳ συμφιλοτιμούμενος καὶ τὴν τῶν δυσγενῶν προαγωγὴν βεβαιῶσαι βουλόμενος, ἀγορανόμον εἵλετο τῆς ἐπιφανεστέρας ἀγορανομίας υἱὸν ἀπελευθέρου Γναῖον Φλαούιον, ὃς πρῶτος Ῥωμαίων ἔτυχε ταύτης τῆς ἀρχῆς πατρὸς ὢν δεδουλευκότος. ὁ δ' Ἄππιος τῆς ἀρχῆς ἀπολυθεὶς καὶ τὸν ἀπὸ τῆς συγκλήτου φθόνον εὐλαβηθείς, προσεποιήθη τυφλὸς εἶναι καὶ κατ' οἰκίαν ἔμενεν.

**6** Suet. Claud. 24. (Plut. Publ. 7)

**1** ἀναλώμασιν F | ἐξισάζων F | κατανάλωσεν F κατανήλωσεν Dindorf **3** κατέμιξε RF²: κατέλυσε F¹ **5** μόνον om. R | ἦθος F | πολλοὺς ⟨τῶν δυσγενῶν⟩ καὶ Wesseling πολλοὺς ⟨τῶν πολλῶν s. τοῦ πλήθους⟩ καὶ Reiske **6** ἐνίους] υἱοὺς s. υἱωνοὺς Oudendorp ad Suet. p. 603 (ipse non probans) **7** sq. ἔδωκε—τιμήσασθαι R: ἔδωκε δὲ καὶ τοῖς πολίταις ἐξουσίαν ὅποι προαιροῖντο τιμήσασθαι καὶ ἐν ὁποίᾳ τις βούλεται φυλῇ τάττεσθαι F; id., sed del. καὶ ἐν—τάττεσθαι Dindorf ἔδ. δὲ τοῖς π. καὶ τὴν ἐξ. ἐν ὁποίᾳ—τάττεσθαι καὶ ὅποι—τιμήσασθαι Fischer **8** ἐξουσίαν] scribend. vid. οὐσίαν | ὅποι] ὅπου Dindorf (probab.) **9—10** παρὰ τ. ἐπιφ. κατ' αὐτοῦ F **11** τινὶ Dindorf **13** ἀφείλατο F **16** εἶθ' οἱ—καὶ] καὶ γὰρ F¹ **17** τὴν F: εἰς τὴν R **18** τούτων F **21** δυσγενῶν F: συγγενῶν R | ἀγορανομεῖν εἵλατο F **23** γναῖον R: γναίου F | φλάβιον F

Das diktatorenjahr 309 vulg. fehlt.

Diod. Ol. 118, 1. 307. Vulg. 308/446.

XX 37. Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρίνου Ῥωμαῖοι μὲν τὴν ὕπατον ἀρχὴν παρέδοσαν Ποπλίῳ Δεκίῳ καὶ Κοΐντῳ Φαβίῳ, παρὰ δὲ τοῖς Ἠλείοις Ὀλυμπιὰς ἤχθη ὀγδόη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα.

— 44, 8. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥωμαίων ὕπατοι Μαρσοῖς πολεμουμένοις ὑπὸ Σαμνιτῶν βοηθήσαντες τῇ τε μάχῃ προετέρησαν καὶ συχνοὺς τῶν πολεμίων ἀνεῖλον. εἶτα διὰ τῆς τῶν Ὀμβρικῶν χώρας διελθόντες ἐνέβαλον εἰς τὴν Τυρρηνίαν πολεμίαν οὖσαν, καὶ τὸ καλούμενον Καίριον φρούριον ἐξεπολιόρκησαν. διαπρεσβευομένων δὲ τῶν ἐγχωρίων ὑπὲρ ἀνοχῶν, πρὸς μὲν Ταρκυνιήτας εἰς ἔτη τεσσαράκοντα, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Τυρρηνοὺς ἅπαντας εἰς ἐνιαυτὸν ἀνοχὰς ἐποιήσαντο.

Diod. Ol. 118, 2. 306. Vulg. 307/447.

XX 45. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Ἀναξικράτης, ἐν Ῥώμῃ δ' ὕπατοι κατέστησαν Ἄππιος Κλαύδιος καὶ Λεύκιος Οὐολόμνιος.

Diod. Ol. 118, 3. 305. Vulg. 306/448.

XX 73. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Κόροιβος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν παρέλαβον Κόϊντος Μάρκιος καὶ Πόπλιος Κορνήλιος.

— 80. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν Σώραν καὶ Καλατίαν πόλεις Ῥωμαίοις συμμαχούσας ἐκπολιορκήσαντες ἐξηνδραποδίσαντο, οἱ δ' ὕπατοι δυνάμεσιν ἀδραῖς εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐμβαλόντες πλησίον Σιλβίου πόλεως κατεστρατοπέδευσαν. 2 φρουρουμένης δὲ αὐτῆς ὑπὸ Σαμνιτῶν συνεστήσαντο πολιορκίαν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κατὰ κράτος ἑλόντες αἰχμάλωτα σώ-

7 Liv. 9, 41, 1—7. — Triemel Jhb. f. Philol. 139, 345. Binneboessel 84 **23** Liv. 9, 42—43

**3** χαρίνου] Καίριμος fH **4** ὑπατικὴν F **7** οἱ—ὕπατοι post **8** σαμνιτῶν trp. F **9** ἐπροτέρησαν Wesseling **10** ἰμβρικῶν F **11** καίριον R: κάπριον F **13** ταρκυνιήτας F: ταρκυνίτας R ταρκυινίτας? Dindorf. Cfr. Nissen It. Landesk. 2, 330. CIL XI 510 **14** τὰς ἀνοχὰς F **18** οὐολούμνιος F **21** κόϊντος πόπλιος καὶ μάρκιος κορν. F **24** καλατίαν Wesseling (cfr. Nissen It. Landesk. 2, 717. 800): ἀτίαν R ἀττίαν F καιατίαν s. ἀτίναν Mommsen CIL X 444

ματα πλείω τῶν πεντακισχιλίων ἔλαβον καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων ἱκανόν τι πλῆθος. ἀπὸ δὲ τούτων τὴν τῶν Σαμνιτῶν χώραν 3 ἐπῆλθον δενδροτομοῦντες καὶ πάντα τόπον καταφθείροντες. πολλὰ γὰρ ἔτη τῆς Ῥώμης πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος διαπολεμούσης ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἤλπιζον τῶν ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεων στερήσαντες τοὺς πολεμίους ἀναγκάσειν εἶξαι τοῖς ὑπερέχουσι. διὸ καὶ πέντε μῆνας καταναλώσαντες εἰς τὴν τῆς πολεμίας 4 γῆς καταφθοράν, τάς τε ἐπαύλεις σχεδὸν ἁπάσας ἐπυρπόλησαν καὶ τὴν χώραν ἐξηγρίωσαν, ἀφανίσαντες πᾶν τὸ δυνάμενον ἐνεγκεῖν ἥμερον καρπόν. μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς μὲν Ἀναγνίταις ἀδικήματα ποιοῦσι πόλεμον κατήγγειλαν, Φρουσίνωνα δ' ἐκπολιορκήσαντες ἀπέδοντο τὴν χώραν.

Diod. Ol. 118, 4. 304. Vulg. 305/449.

XX 81. Ἀθήνησι μὲν ἦρχεν Εὐξένιππος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Λεύκιος Ποστόμιος καὶ Τιβέριος Μινούκιος.

— 90, 3. Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν Παλινίους καταπολεμήσαντες τὴν χώραν ἀφείλοντο, καί τισι τῶν δοξάντων τὰ Ῥωμαίων πεφρονηκέναι μετέδωκαν τῆς πολιτείας. μετὰ δὲ ταῦτα Σαμνιτῶν τὴν Φαλερνῖτιν πορθούντων ἀνέζευξαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ ὕπατοι, καὶ γενομένης παρατάξεως προετέρησαν οἱ Ῥωμαῖοι. Σημείας μὲν οὖν εἵλον εἴκοσι, στρατιώτας δ' 4 ἐζώγρησαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους. τῶν δ' ὑπάτων εὐθὺς ἑλόντων πόλιν Βῶλαν, Γέλλιος Γάϊος ὁ τῶν Σαμνιτῶν ἡγεμὼν ἐφάνη μετὰ στρατιωτῶν ἑξακισχιλίων. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς αὐτός τε ὁ Γέλλιος ἑάλω καὶ τῶν ἄλλων Σαμνιτῶν οἱ πλεῖστοι

16 Liv. 9, 44, 5—16

1 τῶν om. F 2 ἀπὸ δὲ τούτων ⟨γενόμενοι⟩ Kallenberg 3 πάντα τρόπον Sintenis ⟨κατὰ⟩ π. τρόπον Fischer | καταφθείραντες F 10 ἀναγνίταις Rhodoman, Cluver: αἰγινήταις R αἰγινίταις F 11 φρούσινα F 12 ἀπέδοντο] ἀφείλοντο Burger Mn. 88 14 ξένιππος R 15 ποστούμιος O 16 παλινίους R: παληνίους F πελιγνοὺς Cluver ἀναγνίους Niebuhr III n. 458 τοὺς ἐρνίκους Burger Mn. 88 παλιγνοὺς Fischer. Cfr. 101, 5; Nissen It. Landesk. 2, 446 17 ἀφείλαντο F 19 φαλερνῖτιν Wesseling: φαλερίτιν O 21 σημεῖας R: σημεῖα F σημαίας Wesseling | ἀνεῖλον F 23 βώλαν R βόλααν F βούανον Nissen It. Landesk. 2, 793 (cfr. Niebuhr III n. 450) τρήβουλαν Burger Mn. 88 | γέλιος F | *Statius Gellius* Liv.

μὲν κατεκόπησαν, τινὲς δὲ καὶ ζῶντες συνελήφθησαν. οἱ δ' ὕπατοι τοιούτοις προτερήμασι χρησάμενοι τῶν συμμαχίδων πόλεων τὰς ἁλούσας ἀνεκτήσαντο Σώραν, Ἄρπιναν καὶ Σερεννίαν.

Diod. Ol. 119, 1. 303. Vulg. 304/450.

XX 91. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Φερεκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατικὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Πόπλιος Σεμπρώνιος καὶ Πόπλιος Σολπίκιος, Ὀλυμπιὰς δ' ἤχθη παρὰ τοῖς Ἠλείοις ἑνάτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα.

— 101, 5. Ῥωμαῖοι μὲν καὶ Σαμνῖται διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰρήνην συνέθεντο, πολεμήσαντες ἔτη εἴκοσι δύο καὶ μῆνας ἕξ. τῶν δ' ὑπάτων Πόπλιος Σεμπρώνιος μετὰ δυνάμεως ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν Αἰκλων χώραν ἐχειρώσατο τετταράκοντα πόλεις ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις πεντήκοντα· ἀναγκάσας δὲ πᾶν τὸ ἔθνος ὑποτάττεσθαι Ῥωμαίοις ἐπανῆλθε καὶ θρίαμβον κατήγαγεν ἐπαινούμενον. ὁ δὲ δῆμος ὁ Ῥωμαίων πρός τε Μαρσοὺς καὶ Παλιγνούς, ἔτι δὲ Μαρρουκίνους συμμαχίαν ἐποιήσατο.

Diod. Ol. 119, 2. 302. Vulg. 303/451.

XX 102. Ἀθήνησι μὲν ἦρχε Λεώστρατος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὕπατοι Σερούιος Κορνήλιος καὶ Λεύκιος Γενούκιος.

Diod. Ol. 119, 3. 301. Vulg. 302/452.

XX 106. Ἀθήνησι μὲν ἦν ἄρχων Νικοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὕπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Μάρκος Λίουιος καὶ Μάρκος Αἰμίλιος.

---

**9** Liv. 9, 45. — Leuze 215. Binneboessel 103 **22** z. Synchronismus Leuze 11

---

**3** ἁρπίνας F | σερίνειαν F (*Aesernia* Cluver, *Cerfennia* Mommsen CIL IX 348) **6** ὕπατον F **7** οὐλπίκιος F **12** αἰκάλων F | ἐμβαλὼν post χώραν trp. F **16** πελιγνοὺς Rhodoman (παλιγνοὺς Fischer): παλλινοὺς R πελῃνοὺς F supra scr. α | μαρυκινοὺς R μαρουκίους F **20** σερούιος κορνήλιος R: κορν. φάβιος F | γενούκιος R οὐενούκιος F **23** διεδέξατο F | λίβιος O

## ANHANG

## INEDITVM VATICANVM

I. Οὐκ ἐβούλοντο οἱ παλαιοὶ Ῥωμαίων, ὦ σίβοσσε ἀνδρῶν ἄριστε, σοφοὶ εἶναι δοκεῖν, ὅθεν οὐδὲ ἐθήρων τὴν δόξαν δεινότητι λόγων ἢ περιττοῖς καὶ πιθανοῖς ἀποφθέγμασιν, οἷς ἐχρήσαντο Ἑλλήνων τινές, ἃ διαβεβόηται, χρησμῶν εἶναι δοκοῦντα ἤδη πιστότερα· μηδὲν ἄγαν· καὶ, ἔπου θεῷ· καὶ, χρόνων φείδου· καὶ, γνῶθι σαυτόν· καὶ, ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα· καὶ ἄλλα τούτοις ἐοικότα, ἴσως μὲν καὶ ὠφέλιμα τοῖς πειθομένοις, ἔχοντα δέ τι ἐν τῷ βραχεῖ τῆς ἀποδόσεως ἡδὺ καὶ προσκλητικόν. Δικαιάρχῳ δὲ οὐδὲ ταῦτα σοφῶν εἶναι ἀνδρῶν δοκεῖ· μὴ γὰρ δή γε τοὺς πάλαι λόγῳ φιλοσοφεῖν, ἀλλ' εἶναι τὴν σοφίαν τότε γοῦν ἐπιτήδευσιν ἔργων καλῶν, χρόνῳ δὲ λόγων ὀχλικῶν γενέσθαι τέχνην· καὶ νῦν μὲν τὸν πιθανῶς διαλεχθέντα μέγαν εἶναι δοκεῖν φιλόσοφον, ἐν δὲ τοῖς πάλαι χρόνοις ὁ ἀγαθὸς μόνος ἦν φιλόσοφος, εἰ καὶ μὴ περιβλέπτους καὶ ὀχλικοὺς ἀσκοῖτο λόγους. οὐ γὰρ ἐζήτουν ἐκεῖνοί γε εἰ πολιτευτέον οὐδὲ πῶς, ἀλλ' ἐπολιτεύοντο αὐτοὶ καλῶς· οὐδὲ εἰ χρὴ γαμεῖν, ἀλλὰ γήμαντες ὃν δεῖ τρόπον γαμεῖν, ταῖς γυ-

2 veröffentlicht von H. v. Arnim, Hermes XXVII 1892 s. 118—130, aus der hs. Vat. 435 saec. XIV. Das stück trägt in der hs. die überschrift Πλουτάρ[χου ἢ] Κεκιλίου ἀποφθέγματα Ῥωμαϊκά; dass dies nur eine vermutung eines schreibers ist, hat v. Arnim wahrscheinlich gemacht. — Stück III des Ineditum berührt sich aufs engste mit den Excerpta Vat. aus Diod. XXIII, stück V mit dem fragment VIII 5, ohne dass Diodor in dem Ineditum benutzt ist. Dennoch dürfte es voreilig sein, mit v. Arnim auf Fabius als gemeinsame quelle zu raten

3 σήβωσε? Dittenberger (Plin. h. n. 6, 201 al.) 5 ἀποφθέγγασιν: corr. Arnim | οἷς] οἵοις cj. Arnim, post 6 τινές nonnulla excidisse suspicatus 11 προκλητικόν cj. Arnim, παρακλητικόν Kaibel 17 ἐκεῖνοι Arnim: ἐκεῖ

ναιξὶ συνεβίουν. ταῦτα ἦν, φησίν, ἔργα ἀνδρῶν καὶ ἐπιτηδεύματα σοφῶν, αἱ δὲ ἀποφθέγξεις αὗται πρᾶγμα φορτικόν. τοιούτους πείθομαι καὶ τοὺς ὑμετέρους γενέσθαι πατέρας· εἶναι γὰρ ἀγαθοὶ ἐβούλοντο καὶ τούτου τοῖς ἔργοις ἐφικνοῦντο, στρογγύλας δ' ἀποφθέγξεις καὶ καλλιρήμονας ὥστε περιττὰς εἶναι δοκεῖν οὔτ' ἐπετήδευον οὔτε ἐγίνωσκον. οἷοις μέντοι λογισμοῖς ἕκαστα ἔπραττον, τοιούτοις καὶ λόγοις περὶ αὐτῶν ἐχρῶντο, οὐκ εἰς βραχὺ συνηγμένοις, ἀλλὰ καλοῖς, εἰ τὸν νοῦν σκέπτοιτό τις, μὴ ἐπιδεικτικῶς ἐξετάζων, ἀλλ' ἐπὶ τὴν χρείαν ἕκαστα ἀνάγων.

II. Οἷόν τι περὶ Ἀππίου τοῦ ἀναπήρου πεπύσμεθα. ἦν μὲν γὰρ ἤδη γηραιός, πρὸς Πύρρον δὲ Ῥωμαίοις πόλεμος ἦν· καὶ ὁ βασιλεὺς τῇ πρώτῃ μάχῃ νικήσας διαπρεσβεύεται, συμβῆναι ἐπὶ τοῖσδε ἀξιῶν· τὸ μὲν Ἑλληνικὸν τὸ ἐν Ἰταλίᾳ πᾶν ἐλεύθερον εἶναι καὶ αὐτόνομον, χρῆσθαι δὲ καὶ Σαυνίτας καὶ Λευκανοὺς καὶ πάντας Βρεττίους τοῖς αὐτῶν νόμοις, Πύρρου ὄντας συμμάχους, Ῥωμαίους δὲ Λατίνων ἄρχειν μόνων. πρὸς ταῦτα οἱ μὲν ἀντέλεγον, αἰσχρὰ, πρὸς δὲ καὶ βλαβερὰ εἶναι φάμενοι τῇ πόλει, τοῖς δ' οὐκ ἐδόκει ἀντιτείνειν, τὸν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον δεδιόσι. καί τις τῶν ἐκ μέσου ἀνὴρ ἐπαινούμενος· ἄμεινον ἄν, ἔφη, βουλευσαίμεθα, εἰ καὶ Ἄππιον σύμβουλον λάβοιμεν. ὁ γὰρ ἀνὴρ σὺν τῷ φρονίμῳ καὶ φιλόπολις ἐδόκει. καλεῖ οὖν· καὶ ὡς ἦκε, λέγουσιν αὐτῷ ἐφ' οἷς ἠξίου συμβαίνειν ὁ βασιλεύς. τὸν δὲ ἐπὶ πολὺν χρόνον σιωπήσαντα εἰπεῖν μόλις· πάλαι μὲν, ὦ βουλή, ὑπερηχθόμην ἀνάπηρος ὤν, νῦν δὲ πολλὴν τῇ συμφορᾷ ταύτῃ χάριν ἔχω μὴ ὁρᾶν ὑμᾶς τοὺς τοιαῦτα βουλευομένους· εἴθε δέ με καὶ κωφὸν γεγονέναι, ἵνα μηδὲ ἀκούοιμι αἰσχρῶν λόγων. κἀντεῦθεν ἐπεδείκνυε τό τε ἐπικίνδυνον καὶ ἄδοξον τῆς συμβάσεως.

III. Ὅμοιον δὲ καὶ τὸ Καίσωνος. ὁ γὰρ δὴ Καίσων τῷ παρὰ Καρχηδονίων πρεσβευτῇ ταχθεὶς ἐλθεῖν εἰς λόγους — ὁ δὲ τάξας ἦν Ἄππιος ⟨ὁ⟩ ἐπὶ Σικελίας πρῶτος στρατηλατῶν —

---

1 συνεβίουν cod. (ex corr.): συνεβίων Arnim | φησὶν Arnim: φασὶν 4 τούτου Arnim: τούτων 12 πόρον cod. (ubique) 21 ἄπιον cod. 23 καλεῖται cj. Kaibel 26 ⟨τοῦ⟩ s. ⟨τὸ⟩ μὴ cj. Arnim; ὁρῶν cj. Kaibel 27 εἴθε δὲ] εἶθ' ἔδει Kaibel | κωφὸν ⟨ἦν⟩? Arnim 30 κέσωνος cod. (ubique) 32 ἄπιος cod. | suppl. Arnim.

ἐπεὶ παριὼν ὁ Φοῖνιξ εἶπε καὶ ἐμεγαληγόρει περὶ τῆς Καρχηδόνος, Ῥωμαίοις δὲ ἐπετίμα διότι ἐπιχειροῦσι περὶ νήσου πρὸς αὐτοὺς πολεμεῖν, οὔτε ναυτικὸν ἔχοντες οὔτε ἔμπειροι ἀγώνων ὄντες θαλαττίων, τῆς Καρχηδόνος τοσούτους χρόνους ἐνδυναστευούσης τῇ θαλάττῃ καὶ νεωστὶ Πύρρον ἰδόντες ὑπ' αὐτῶν κατανεναυμαχημένον τηλικοῦτον βασιλέα — ταῦτα τοῦ Καρχηδονίου λέγοντος· ἡμεῖς, εἶπεν, οὕτως πεφύκαμεν — ἐρῶ δέ σοι ἔργα ἀναμφισβήτητα, ἵνα ἔχῃς ἀπαγγέλλειν τῇ πόλει —· τοῖς πολεμοῦσιν εἰς τὰ ἐκείνων ἔργα συγκαταβαίνομεν κἀν τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιτηδεύμασι περίεσμεν τῶν ἐκ πολλοῦ αὐτὰ ἠσκηκότων. Τυρρηνοὶ γὰρ ἡμῖν ἐπολέμουν χαλκάσπιδες καὶ φαλαγγηδόν, οὐ κατὰ σπείρας μαχόμενοι, καὶ ἡμεῖς μεθοπλισθέντες καὶ τὸν ἐκείνων ὁπλισμὸν μεταλαβόντες παρεταττόμεθα αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἐκ πλείστου ἐθάδας τῶν ἐν φάλαγγι ἀγώνων οὕτως ἀγωνιζόμενοι ἐνικῶμεν. οὐκ ἦν ὁ Σαυνιτικὸς ἡμῖν θυρεὸς πάτριος οὐδ' ὁσσοὺς εἴχομεν, ἀλλ' ἀσπίσιν ἐμαχόμεθα καὶ δόρασιν· ἀλλ' οὐδ' ἱππεύειν ἰσχύομεν, τὸ δὲ πᾶν ἢ τὸ πλεῖστον τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως πεζὸν ἦν. ἀλλὰ Σαυνίταις καταστάντες εἰς πόλεμον καὶ τοῖς ἐκείνων θυρεοῖς καὶ ὁσσοῖς ὁπλισθέντες ἱππεύειν τε αὐτοὺς ἀναγκάσαντες, ἀλλοτρίοις ὅπλοις καὶ ζηλώμασιν ἐδουλωσάμεθα τοὺς μέγα ἐφ' ἑαυτοῖς πεφρονηκότας. οὐδὲ πολιορκεῖν, ὦ Καρχηδόνιοι, ἐγινώσκομεν· ἀλλὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων μαθόντες, ἀνδρῶν τοῦ ἔργου πεπειραμένων, κἀκείνων τῶν ἐπιστημόνων καὶ πάντων ἀνθρώπων ἐν πολιορκίᾳ δεδυνήμεθα πλέον. μὴ δὴ Ῥωμαίους ἀναγκάσητε ἅψασθαι τῶν θαλαττίων· εἰ γὰρ ἡμῖν δεήσει ναυτικοῦ, πλείους μὲν καὶ ἀμείνους ὑμῶν ἐν ὀλίγῳ κατασκευασόμεθα ναῦς, κρεῖττον δὲ ναυμαχήσομεν τῶν ἐκ πλείστου ναυτικῶν. καὶ οὐκ ἐψεύσατο ὁ Καίσων· βιασθέντες γὰρ ὑπὸ Καρχηδονίων ναυμαχῆσαι, εὐθὺς τῇ πρώτῃ περιεγένοντο ναυμαχίᾳ, Δουιλίου στρατηγοῦντος.

IV. Μάνιος δὲ Βαλέριος, ⟨ὁ⟩ τὰς πρὸς Ἱέρωνα συνθήκας

11—13 cfr. Diod. 23, 4: ὅτι Ῥωμαῖοι πρῶτον ἀσπίδας τετραγώνους εἶχον εἰς τὸν πόλεμον· ὕστερον ἰδόντες Τυρρηνοὺς χαλκᾶς ἀσπίδας ἔχοντας, ποιήσαντες οὕτως ἐνίκησαν αὐτούς.

1 παριὼν Kaibel: περὶ ὧν 2 νήσου Arnim: νόμου 11 τυρρηνοὶ cod. 25 δὴ Arnim: δὲ | ἀναγκάσητε ego: ἀναγκάσετε cod. ἀναγκάζετε Arnim 32 suppl. Arnim

ποιησάμενος, δοκεῖ καὶ βραχέως καὶ ἀληθῶς εἰπὼν προτρέψαι τὴν βουλὴν ἔχεσθαι τῶν ναυτικῶν, ὅτι περὶ νήσου καὶ ἐν νήσῳ μαχομένους οὐκ ἔστι τῷ παντὶ νικᾶν μὴ ναυκρατοῦντας. καὶ οὐδ' οὗτος ἐψεύσατο· τῷ γὰρ τρίτῳ καὶ εἰκοστῷ τῶν ἐτῶν ναυμαχίᾳ κρατήσαντες Καρχηδονίων Σικελίαν τε ἔσχον, περὶ ἧς ὁ ἀγών, καὶ φόρου τοὺς Φοίνικας ἐποιήσαντο ὑποτελεῖς. μαντικὰ ταῦτα ἐκ λογισμοῦ ἔμφρονος, ἐπιμεμαρτυρημένα ἔργων ἐκβάσει.

V. Μὴ ἄρα καὶ τὸ Ῥέμου τοιοῦτον ἦν; ὅτε γὰρ δὴ τὴν Ἀλβανῶν βασιλείαν οἱ περὶ τὸν Ῥωμύλον Νεμέτορι ἀποδόντες τῷ πάππῳ κτίζειν ἔγνωσαν ἰδίαν αὐτῶν πόλιν, περὶ τοῦ τόπου ἐν ᾧ κτιστέον διεφέροντο, καὶ Ῥωμύλου τὸ Παλάτιον προκρίνοντος, ἐν ᾧ καὶ ἐγεννήθησαν καὶ ἐτράφησαν, ὁ Ῥέμος ἕτερον προηρεῖτο χωρίον, καὶ αὐτὸ παρὰ τὸν Τίβεριν ὄν· καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὁ τόπος καλεῖται Ῥεμορία. ἀπαραχωρήτως δ' ἄμφω διὰ φιλοτιμίαν ἔχοντες συντίθενται θεοῖς ἐπιτρέψαι τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐν ἡμέρᾳ τινὶ ῥητῇ ἅμα ἀνίσχοντι ἡλίῳ ὀρνιθεύεσθαι ἐν τῷ αὐτοῦ χωρίῳ ἑκάτερον· ὁποτέρῳ . . . . .

9—18 vgl. Diod. VIII 5

5—6 ft. περὶ ἧς ⟨ἦν⟩ 11 αὐτῶν Arnim: αὐτοῦ 18 αὐτοῦ Arnim: αὐτῷ

# EINLEITUNG

Die römischen Annalen sind uns in der ältesten form, die wir 1
kennen, von Diodor überliefert. B. XI—XX seines werkes enthalten römische notizen aus den jahren 486—302 v. Chr. (nach der gewöhnlichen jahrzählung); nach der verbreitetsten annahme ist die quelle Fabius Pictor. Derselben alten quelle gehören an die römischen fragmente aus b. VIII—X (alle handeln von der königszeit). Aus jüngerer quelle sind dagegen die notizen über die Albanischen könige in b. VII. Nach b. XX sind keine fragmente mit sicherheit auf die alte quelle zurückzuführen.

Die fragmente aus b. VII—X sind fast alle in den Konstantinischen 2
Excerpten überliefert. In b. XI—XV sind die haupthss der Patmius (X—XI jh.) und der Marcianus 375 (XII jh.); dazu kommt der Laur. 70, 12 (XIV jh.), dessen selbständiger wert in diesem teil jedoch bestritten wird. In b. XVI ruht der text auf dem Patmius, dem Par. 1665 (XI jh.) und dem Laurentianus; in XVII—XX auf dem Parisinus und dem Laurentianus allein. Die haupthss sind in der neuesten kritischen ausgabe Diodors (Diodori Bibliotheca edd. F. Vogel et C. Th. Fischer, I—IV, Leipzig 1888—1905) nur z. teil (in den von Fischer besorgten bb. XVI—XX) vollständig herangezogen. Vgl., ausser Vogels und Fischers vorreden: R. Laqueur, Untersuchungen z. Textgeschichte der Bibliothek des Diodor I—II (Göttinger Nachr. 1906 s. 313 u. 1907 s. 22), und desselben Ephoros (Hermes 46, 1911, s. 161).

Der hier gebotene text der römischen Annalen Diodors umfasst 3
alle römischen nachrichten aus b. VII—XX; ausserdem ein unentbehrliches stück aus der vorrede zum ganzen werk, und als anhang das sogenannte Ineditum Vaticanum. Der text der fragmente ruht auf der neuen ausgabe der Konstantinischen Excerpte (Excerpta historica iussu Imp. Constantini Porphyrogeniti confecta edd. Boissevain, de Boor, Büttner-Wobst, I—IV, Berlin 1903—10). In b. XI—XV konnte ich, ausser der bei Vogel mitgeteilten kollation des Patmius, neue kollationen des Marc. 375 und Laur. 70, 12 benutzen; ausserdem ist mir das von herrn Laqueur gesammelte hs. material zu diesen büchern durch die liberalität desselben und herrn dr. Costas zugänglich gewesen, wodurch namentlich die angaben über den Patmius korrekter und vollständiger geworden sind. In b. XVI—XX hab ich mich mit Fischers apparat begnügt.

Herausgegeben sind die römischen notizen Diodors schon einmal von v. d. Meij (Diodori Siculi fragmenta antiquiorem historiam Romanam spectantia, Deventer 1864), mit sorgfältigem Kommentar. Die älteren hauptausgaben des ganzen Diodor sind die von L. Dindorf (Leipzig 1821—28) und Wesseling (Amsterdam 1746), letztere mit noch heute unentbehrlichem kommentar.

Einen kommentar zu diesem text schreiben hiesse sämtliche 4
probleme der älteren römischen geschichte aufarbeiten. Ich habe mich deshalb begnügt, auf wichtige parallelstellen hinzuweisen und gelegentliche verweise auf neuere literatur herbeizufügen. Weder diese noch die hier folgende aufzählung wichtiger arbeiten über Diodors altrömische geschichte machen den anspruch auf vollständigkeit; doch sind die anführungen zum teil so gewählt, dass sie die auffindung der sonstigen literatur erleichtern. Demnach hab ich mich z. b. in bezug auf die chronologie fast ganz auf Leuzes buch (s. u. § 8) beschränken können.

5 **Allgemeines über Diodor:** C. Wachsmuth, Ueber das Geschichtswerk des Sikelioten Diodoros I—II, Univ.-Progr. Leipzig 1892. — E. Schwartz, Diodoros, in Pauly-Wissowas Realenzyklopädie V 663—707 (mit gründlicher behandlung auch der röm. geschichte D.s).

6 **Quellen und Glaubwürdigkeit der römischen Notizen:** Mommsen, Fabius und Diodor (Röm. Forsch. II 221—96). — Ed. Meyer, Untersuchungen über Diodors röm. Gesch. (Rh. Mus. 37, 1882, 610—27). — Niese, De annalibus Rom. observationes, Ind. lect. Marburg 1886. — Cichorius, De fastis consularibus antiquissimis, Diss. Leipzig 1886 (Leipzig. Studd. IX 171—262). — Bader, De Diodori rer. Rom. auctoribus, Diss. Leipzig 1890. — Unger, Die Glaubwürdigkeit der Capitol. Consultafeln (Jhbb. f. Philol. 143, 1891, 465—96). — Sigwart, s. u. § 9. — Costa, s. u. § 8.

7 **Allgemein Geschichtliches:** Ed. Meyer, Gesch. d. Altertums III—V. — Païs, Storia di Roma I—II, Torino 1898. — Niese, Grundriss d. röm. Gesch. 4. Aufl., München 1910 (die ältere geschichte ist konsequent auf D. aufgebaut).

8 **Chronologie:** Niese, Gött. gel. Anz. 1887, 831—36; Grundriss[4] 88—95. — Ed. Meyer, s. o. § 7; Ed. Schwartz, s. o. § 5; Unger, s. o. § 6. — Leuze, Die römische Jahrzählung, Tübingen 1908 (mit ausgiebiger berücksichtigung der literatur). — Giov. Costa, I fasti consolari Romani I 1—2, Milano 1910 (von Leuze u. a. stark abweichend).

9 **Verfassungsgeschichte:** Mommsen, Sp. Cassius, M. Manlius, Sp. Maelius (Röm. Forsch. II 153—222); Die patricischen Claudier (Röm. Forsch. I 285—318). — Ed. Meyer, Rh. Mus. 37, s. o. § 6; Der Ursprung des Tribunats (Hermes 30, 1895, 1—24; auch Kleine Schriften 351—79). — Niese, De ann. Rom., s. o. § 6. — Sigwart, Röm. Fasten u. Annalen b. D. (Klio VI 1906, 269—86. 341—79).

10 **Albanische Königsliste:** Trieber, Z. Kritik d. Eusebios (Hermes 29, 1894, 124—42).

11 **Gallische Katastrophe:** Mommsen, Die Gallische Katastrophe (Röm. Forsch. II 297—381). — Hülsen u. Lindner, Die Alliaschlacht, Rom 1890. — O. Hirschfeld, Z. Camilluslegende (Festschr. f. L. Friedländer, Leipzig 1895, 125—38). — Ed. Meyer, Die Alliaschlacht (Apophoreton, der 47. Philologenvers. überreicht v. d. Graeca Halensis, Berlin 1903, 136—61). — Kornemann, Die Alliaschlacht und die Pontifikalannalen (Klio XI 1911, 335—42).

12 **Samniterkrieg:** Kaerst, Krit. Unters. z. Geschichte d. 2. Samniterkriegs (Jhbb. f. Philol. Suppl. XIII 1884, 725—69). — Binneboessel, Unters. üb. Quellen u. Gesch. des 2. Samniterkrieges, Diss. Halle 1893. — C. P. Burger, De bello cum Samnitibus secundo, Haarlem 1884; Der Kampf zw. Rom u. Samnium (Verh. d. Ak. z. Amsterdam, Letterk. N. F. II 1900 [1898]).

13 **Zum Text:** Dittenberger, Röm. Namen in griech. Inschriften u. Literaturwerken (Hermes VI 1872, 129—55 u. 281—313; vgl. auch Sigwart Klio VI, o. § 9). — Burger, Ad annalium Rom. reliquias a D. servatas (Mnemos. XVI 1888, 82—90); 60 Jahre aus der älteren Gesch. Roms (Verh. d. Ak. z. Amsterdam, Letterk., 1891; hier s. 234—44 abdruck der behandelten Diodorstellen). — Giov. Costa, s. o. § 8 (2, 26—68 restitution der Diod. Fasten 486—302).

14 **Sprachliches:** Kallenberg, Textkritik u. Sprachgebrauch D.s I—II, Progr. Berlin 1901—02 (mir nicht zugängl.). — La Roche, Sprachliches aus u. zu D. (Wiener Studd. XXI 1900, 17—37).

Frommannsche Buchdruckerei (Hermann Pohle) in Jena. — 4089

**A. Marcus und E. Weber's Verlag, Bonn**

# TABVLAE IN VSVM SCHOLARVM

EDITAE SVB CVRA

## IOHANNIS LIETZMANN

---

Erschienen sind:

1. SPECIMINA CODICVM GRAECORVM VATICANORVM collegerunt PIVS FRANCHI DE' CAVALIERI et IOHANNES LIETZMANN. 1910. XVI S. 50 Tafeln in Lichtdruck. In Leinenband 6 M., Vorzugsexemplare in Pergament 12 M.
2. PAPYRI GRAECAE BEROLINENSES collegit WILHELM SCHVBART. 1911. XXXIV S. 50 Tafeln in Lichtdruck. In Leinenband 6 M., Vorzugsexemplare in Pergament 12 M.
3. SPECIMINA CODICVM LATINORVM VATICANORVM collegerunt FRANCISCVS EHRLE S. J. et PAVLVS LIEBAERT. XXXVI S. 1911. 50 Tafeln in Lichtdruck. In Leinenband 6 M., Vorzugsexemplare in Pergament 12 M.
4. INSCRIPTIONES LATINAE collegit ERNESTVS DIEHL. 1912. 50 Tafeln in Lichtdruck. In Leinenband 6 M., Vorzugsexemplare in Pergament 12 M.
5. HANDSCHRIFTEN DER REFORMATIONSZEIT ausgewählt von Prof. Dr. G. MENTZ. 1912. 50 Tafeln in Lichtdruck. In Leinenband 6 M., Vorzugsexemplare in Pergament 12 M.

---

A. Marcus und E. Weber's Verlag in Bonn

# Der Weltheiland

## Eine Jenaer Rosenvorlesung mit Anmerkungen

von

**Hans Lietzmann**

59 Seiten. 1909. Preis: Mark 1.—

Inhalt:

Vergils vierte Ekloge. Das goldene Zeitalter in der römischen Lyrik. Horaz und Sertorius. Das Säkulum. Alexander der Große als Weltkönig. Die Diadochen und die Sotervorstellung, ihr Gottkönigtum. Cäsar und Augustus als Weltheiland. Vergil und Horaz über die augusteische Zeit. Augustus und die Heilandsidee. Die spätere Kaiserzeit. Die orientalische Wurzel der römischen Heilandsidee: Babylonisches und Ägyptisches Gottkönigtum. Ägyptische messianische Weissagungen. Die Messiasidee in Altisrael und im jüdischen Volke. Das Urchristentum. Der Chiliasmus. Der Heilandsbegriff des Paulus.

„Was der Verfasser bietet, ist so umsichtig gesammelt, so vorsichtig abgewogen und formuliert, daß wir uns allezeit fern von gewagten Spekulationen auf sicherem historischen Boden halten. . . . Ich schließe mit dem Wunsche, daß doch immer, auch wenn man wie hier gelegentlich widersprechen muß, in unseren theologischen Arbeiten so wenig Phrase und soviel sachlicher Inhalt stehen möge, wie auf den 59 Seiten der kleinen Lietzmannschen Schrift."

Prof. Jordan-Erlangen im „Theologischen Literaturblatt 1909 Nr. 39."

„Das Thema ist ebenso sehr allgemeiner Teilnahme sicher, als mir seine Durchführung mustergültig zu sein scheint."

Prof. W. Bauer-Marburg in der „Theol. Literaturzeitung 1910 Nr. 7."

A. Marcus und E. Weber's Verlag in Bonn.

# Hammurapi

## und das salische Recht

### Eine Rechtsvergleichung

von

**Hans Fehr,** Professor in Jena.

143 S. Preis 2.80 M.

---

Der Verfasser gibt eine anschauliche Vergleichung des semitischen Rechts, wie es zur Zeit des Königs Hammurapi in Babylonien galt und des germanischen Rechts, wie es sich nach der Reichsgründung bei den salischen Franken ausgebildet hatte. Wiewohl die Gesetzgebungen sechsundzwanzighundert Jahre auseinanderliegen, und unter ganz verschiedenen Rasse- und Kulturbedingungen entstanden sind, zeigen sich doch eine Fülle von Uebereinstimmungen, sowohl in den Rechtsgrundlagen, wie in einzelnen Normen.

Dieses überraschende Ergebnis sucht Fehr nicht nur festzustellen, sondern auch zu erklären. Die Möglichkeit einer Uebertragung babylonischen Rechts auf das germanische, etwa durch Vermittlung der Römer, weist er energisch zurück. Er glaubt dagegen, dass bei der Bildung des Rechts weit mehr unnationale Elemente d. h. Kräfte die von Nation und Rasse unabhängig sind, tätig waren, als die historische Rechtsschule bisher angenommen hat. Aber andererseits betrachtet er diese rechtsbildenden Elemente als abhängig von Raum und Zeit, fällt also nicht in den Fehler eines Naturrechts zurück.

---

A. Marcus und E. Weber's Verlag in Bonn

# Allgemeine Religionsgeschichte

von

**Conrad von Orelli**
Dr. phil. et theol., ord. Prof. d. Theol. in Basel

**2. Auflage in zwei Bänden**

**Band I gebunden 9 Mark**

Von den modernen größeren Werken aus dem Gebiete der Religionsgeschichte ist das Orellische das einzige, welches den gesamten Stoff in einheitlicher Bearbeitung bietet. Das Werk hat in erster Linie die Bedürfnisse der Studierenden und Pfarrer im Auge, ist aber so eingerichtet, daß jeder Gebildete daraus ohne Mühe ein lebendiges Bild der einzelnen Religionen gewinnen kann, was dem Verfasser bei der weitverbreiteten Teilnahme, welche die allgemeine Religionsgeschichte heute findet, von besonderer Wichtigkeit schien, da erst bei wirklich historischem Verständnis der richtige Maßstab zur Beurteilung der einzelnen Erscheinungen vorhanden sein kann.

Die Darstellung hält in der jetzt erscheinenden zweiten Auflage im allgemeinen die gleichen Grenzen inne, welche sich bei der ersten Auflage bewährt haben; doch werden eine Anzahl Kapitel in neuer Redaktion geboten und Erweiterungen da vorgenommen, wo seit dem Erscheinen der ersten Auflage neues Material von Belang hinzugekommen ist. Infolgedessen empfahl sich die Teilung in zwei Bände. Jeder derselben erhält sein besonderes Register.

**Band 1** umfaßt außer der orientierenden Einleitung die Religionen der Chinesen und Japaner, sowie der übrigen mongolischen Völker. Ferner die Religion der alten Aegypter; dann die der Babylonier und Assyrer, an welche sich die der Westsemiten, Aramäer, Kanaanäer usw. anreihen, mit Berücksichtigung ihrer Verhältnisse zur Religion Israels und zum Christentum. Ferner wird hier behandelt der Manichäismus und die Mandäische Religion. Endlich die arabische, insbesondere der Islam, bis auf die Neuzeit.

**Band 2** stellt die große indogermanische Religionsfamilie dar: die Religionen Indiens: Brahmanismus, Buddhismus, Hinduismus; darauf den Parsismus, die Religionen der Hellenen, Römer, Kelten, Germanen und Slawen. Weiterhin kommen zur Behandlung die Religionen der Eingeborenen Afrikas und Amerikas mit besonderer Berücksichtigung Mexikos und Perus, sowie die des Südseegebietes, Australiens usw. Am Schluß werden einige Richtlinien für die Probleme der Allgemeinheit, des Ursprungs und der Entwicklung der Religion gezogen.

Band 1 liegt vor. Band 2 wird im Frühjahr 1912 zu erscheinen anfangen. Die erste Lieferung wird von den Buchhandlungen gern zur Einsicht geliefert.

36 LITURGISCHE TEXTE IV: Martin Luthers Von ordnung gottesdiensts, Taufbüchlein, Formula missae et communionis 1523 hrsg. v. H. Lietzmann. 24 S. 0.60 M.

37 LITURGISCHE TEXTE V: Martin Luthers Deutsche Messe 1526 hrsg. v. H. Lietzmann. 16 S. 0.40 M.

38/40 ALTLATEINISCHE INSCHRIFTEN hrsg. v. E. Diehl. 2. Aufl. 92 S. 2.40 M., gbd. 2.80 M.

41/43 FASTI CONSULARES IMPERII ROMANI von 30 v. Chr. bis 565 n. Chr. mit Kaiserliste und anhang bearbeitet von W. Liebenam. 128 S. 3 M., gbd. 3.40 M.

44/46 MENANDRI reliquiae nuper repertae hrsg. v. S. Sudhaus. 65 S. 1.80 M., gbd. 2.20 M.

47/49 LATEINISCHE ALTKIRCHLICHE POESIE ausgewählt v. H. Lietzmann. 64 S. 1.50 M.

50/51 URKUNDEN ZUR GESCHICHTE DES BAUERNKRIEGES UND DER WIEDERTÄUFER hrsg. v. H. Böhmer. 36 S. 0.80 M.

52/53 FRÜHBYZANTINISCHE KIRCHENPOESIE I: Anonyme hymnen des V—VI jahrhunderts ediert v. Dr. Paul Maas. 32 S. 0.80 M.

54 KLEINERE GEISTLICHE GEDICHTE DES XII JAHRHUNDERTS hrsg. v. A. Leitzmann. 30 S. 0.80 M.

55 MEISTER ECKHARTS BUCH D. GÖTTLICHEN TRÖSTUNG U. VON DEM EDLEN MENSCHEN hrsg. v. Ph. Strauch. 51 S. 1.20 M.

56 POMPEIANISCHE WANDINSCHRIFTEN UND VERWANDTES ausgewählt v. E. Diehl. 60 S 1.80 M.

57 ALTITALISCHE INSCHRIFTEN hrsg. v. H. Jacobsohn. 32 S. 0.80 M.

58 ALTJÜDISCHE LITURG. GEBETE hrsg. v. W. Staerk. 32 S. 1.00 M.

59 DES MIŠNATRAKTAT BERAKHOTH IN VOKALISIERTEM TEXT herausg. v. W. Staerk. 16 S. 0.60 M.

60 EDWARD YOUNGS GEDANKEN ÜBER DIE ORIGINALWERKE übersetzt von H. E. v. Teubern hrsg. v. K. Jahn. 46 S. 1.20 M.

61 LITURGISCHE TEXTE VI: Die Klement. liturgie a. d. Const. apost. VIII mit anhängen hrsg. v. H. Lietzmann. 32 S. 0.80 M.

62 VULGÄRLATEIN. INSCHRIFTEN hrsg. v. E. Diehl. 180 S. 4.50 M., gbd. 5 M.

63 GOETHES ERSTE WEIMARER GEDICHTSAMMLUNG mit varianten hrsg. v. A. Leitzmann. 35 S. 0.80 M., gbd. 1.20 M.

64 DIE ODEN SALOMOS aus dem syrischen übersetzt mit anmerkungen von A. Ungnad und W. Staerk. 40 S. 0.80 M.

65 AUS DER ANTIKEN SCHULE. Griechische texte auf papyrus holztafeln ostraka ausgew. u. erklärt v. E. Ziebarth. 23 S. 0.60 M.

66 ARISTOPHANES Frösche mit ausgewählten antiken scholien herausgeg. v. W. Süss. 90 S. 2 M., geb. 2.40 M.

67 DIETRICH SCHERNBERGS Spiel von Frau Jutten hrsg. v. E. Schröder. 56 S. 1.20 M.

68 LATEINISCHE SACRALINSCHRIFTEN ausg. v. F. Richter. 45 S. 0.90 M.

69 POETARVM VETERVM ROMANORVM reliquiae selegit E. Diehl. 165 S. 2.50 M., geb. 3.— M.

70 LITURGISCHE TEXTE VII: Die Preussische Agende im auszug hrsgeg. v. H. Lietzmann. 42 S. 0.80 M., geb. 1.— M.

71 CICERO PRO MILONE mit dem commentar des ASCONIVS und den SCHOLIA BOBIENSIA hrsg. v. P. Wessner. 1.60 M., geb. 2.— M.

72 DIE VITAE VERGILIANAE und ihre antiken quellen hrsg. v. E. Diehl. 60 S. 1.50 M.

73 DIE QUELLEN VON SCHILLERS UND GOETHES BALLADEN zusammengestellt v. A. Leitzmann. 51 S. 3 Abb. 1.20 M., geb. 1.50 M.

74 ANDREAS KARLSTADT VON ABTUHUNG DER BILDER und das keyn bedtler vnther den christen seyn sollen 1522 und die Wittenberger beutelordnung hrg. v. H. Lietzmann. 32 S. 0.80 M.

75 Liturgische Texte VIII: Die Sächsische Agende im auszug hrsg. v. H. Lietzmann. 36 S. 0.80 M., geb. 1.— M.
76 Auswahl aus Abraham a. S. Clara hrsg. v. K. Bertsche. 47 S. 1.— M.
77 Hippocratis de aere aquis locis mit der alten lateinischen übersetzung hrsg. v. G. Gundermann. 50 S. 1.20 M.
78 Rabbinische Wundergeschichten des neutestamentlichen zeitalters in vokal. text mit anmerkungen v. P. Fiebig. 28 S. 1.— M.
79 Antike Wundergeschichten zum studium der wunder des Neuen Testaments zusammengest. v. P. Fiebig. 27 S. 0.80 M.
80 Vergil Aeneis II mit dem commentar des Servius herausgeg. von E. Diehl. 131 S. 2.— M., geb. 2.50 M.
81 Anti-Xenien in auswahl hrsg. v. W. Stammler. 68 S. 1.40 M., geb. 1.80 M.
82 Apollonius Dyscolus De pronominibus pars generalis edidit Dr. Paulus Maas. 44 S. 1.— M.
83 Origenes, Eustathius v. Antiochien, Gregor v. Nyssa über die Hexe von Endor hrsg. v. Erich Klostermann. 70 S. 1.60 M.
84 Aus einem griechischen Zauberpapyrus herausgeg. und erklärt von Richard Wünsch. 31 S. 0.70 M.
85 Die geltenden Papstwahlgesetze herausgegeben von Friedrich Giese. 56 S. 1.20 M.
86 Alte Einblattdrucke hrsgeg. v. Otto Clemen. 77 S. 1.50 M.
87 Unterricht der Visitatoren an die pfarrherrn im kurfürstentum zu Sachsen herausgeg. von Hans Lietzmann. 48 S. 1.— M.
88 Bugenhagens Braunschweiger Kirchenordnung herausgeg. von Hans Lietzmann. 152 S. 2.40 M.
89 Euripides Medea mit scholien herausg. von Ernst Diehl. 116 S. Brosch. 2.60 M., geb. 3.— M.
90 Die Quellen von Schillers Wilhelm Tell zusammengestellt von Albert Leitzmann. 47 S. Brosch. 1.20 M., geb. 1.50 M.
91 Scholastische Texte I: Zum Gottesbeweis d. Thomas v. Aquin zusammengestellt v. E. Krebs. 64 S. 1.50 M.
92 Mittelhochdeutsche Novellen I: Die heidin hrsg. v. L. Pfannmüller. 51 S. 1.20 M.
93 Schillers Anthologie-Gedichte kritisch hrsg. v. W. Stammler. 71 S. Brosch. 1.50 M., geb. 1.80 M.
94 Alte und neue aramäische Papyri übersetzt und erklärt von W. Staerk. 73 S. 1.— M.
95 Mittelhochdeutsche Novellen II: Rittertreue. Schlegel hrsg. v. L. Pfannmüller. 63 S. 1.50 M.
96 Der Franckforter („eyn deutsch theologia") hrsg. v. W. Uhl. 64 S. 1.60 M.
97 Diodors römische Annalen bis 302 a. Chr. samt dem Ineditum Vaticanum hrsg. v. A. B. Drachmann. 72 S. 1.80 S.
98 Musaios, Hero u. Leondros m. ausgew. varianten u. scholien hrsg. v. A. Ludwich. 54 S. 1.50 M.
99 Authentische Berichte über Luthers letzte Lebensstunden herausgegeben von Dr. J. Strieder. 42 S. 1.20 M.
100 Goethes römische Elegien nach der ältesten Reinschrift hrsg. v. A. Leitzmann.
101 Frühneuhochdeutsches Glossar von Alfred Götze. VIII u. 136 S. Brosch. 3.40 M., geb. 3.80 M.
102 Die Generalsynodal-Ordnung hrsg. von A. Uckeley. 20 S. 0.50 M.
103 Die Kirchengemeinde- und Synodalordnung f. d. Provinzen Preußen, Brandenburg, Pommern, Posen, Schlesien u. Sachsen hrsg. v. A. Uckeley. 36 S. 0.90 M.

Frommannsche Buchdruckerei (Hermann Pohle) in Jena. — 4089

PA
3965
D3
1912

Diodorus Siculus
Diodors Römische annalen
bis 302 a. Chr.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY